

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİMANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZE EĞİTİMİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE
GÖRE İNCELENMESİ
(BOLU İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BELGİN GÖKDEMİR

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi AZİZE YASA

BOLU, TEMMUZ - 2023

KABUL ONAY SAYFASI

Belgin GÖKDEMİR tarafından hazırlanan “**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZE EĞİTİMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ (BOLU İLİ ÖRNEĞİ)**” adlı tez çalışması jürimiz tarafından Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir. 28/07/2023

Jüri Üyeleri

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi AZİZE YASA
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

İmza

.....

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Fatıma Betül DEMİR
Bartın Üniversitesi

.....

Üye
Prof. Dr. Adnan ALTUN
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. İbrahim KÜRTÜL
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir,

aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Teze ilişkin 21/06/2023 tarihinde Turnitin adlı intihal tespit programından enstitü müdürlüğünce belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan benzerlik raporuna göre, tezin benzerlik oranı %15 olarak tespit edilmiştir.

Bu çalışma için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan Protokol No. 2021/184 sayısı ile etik izin ve Bolu il Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 06.09.2021 tarihli ve 30986979 sayılı araştırma izni alınmıştır.

BELGİN GÖKDEMİR

ÖZET

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZE EĞİTİMİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ
(BOLU İLİ ÖRNEĞİ)
YÜKSEK LİSANS TEZİ
BELGİN GÖKDEMİR
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI
(TEZ DANIŞMANI:DR.ÖĞR.ÜYESİ AZİZE YASA)**

BOLU, TEMMUZ - 2023

XI + 87

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin müze eğitime ilişkin görüşlerinin cinsiyet, öğrenim durumu, kıdem değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmıştır.

Araştırma örneklemini, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Bolu ilindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında görev yapan küme örnekleme ile seçilmiş 230 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Elif Gürbüz tarafından hazırlanmış “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek öğretmenlere Google Form Platformu ile çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Cinsiyet, öğrenim durumu değişkenleri için Independent Samples Testi, kıdem değişkeni için One-Way ANOVA testi uygulanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, sınıf öğretmenlerinin müze eğitime ilişkin görüşlerinin cinsiyet ve öğrenim durumu değişkenine göre farklılaşmadığı, kıdem değişkenine göre ise anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin kadın-erkek ya da lisans-yüksek lisans mezunu olma durumlarına göre görüşlerinin birbirine yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda öğretmenlerin kıdem değişkenine göre 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 11-15 yıl arası görev yapan öğretmenlere göre 20 yıl ve üzeri görev yapan öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nedeni ise öğretmenlerin kıdemi arttıkça tükenmişlik düzeyleri dikkate alınarak görüşlerinin de değişebileceği şeklinde yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, öğrencide kalıcı öğrenmeye sebebiyet verdiği için müze eğitimi kullanma isteklerinin yüksek düzeyde olduğu ama müze kullanımlarının yetersiz olduğu görülmüştür. Müze eğitiminin öğrenci akademik başarısını olumlu yönde arttırdığı ve kalıcı öğrenmeler oluşturduğu için sınıf öğretmenleri derslerinde müze eğitime yer verebilirler.

ANAHTAR KELİMELER: Sınıf öğretmeni, müze eğitimi

ABSTRACT

AN INVESTIGATION OF CLASSROOM TEACHERS' VIEWS ON MUSEUM EDUCATION ACCORDING TO SOME DEMOGRAPHIC VARIABLES

(BOLU PROVINCE EXAMPLE)

MSC THESIS

BELGİN GÖKDEMİR

BOLU ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY

INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

BASIC EDUCATION DEPARTMENT

CLASS EDUCATION

(SUPERVISOR: ASSISTANT PROFESSOR

AZİZE YASA)

BOLU, JULY -2023

XI + 87

In the research, it is aimed to examine the classroom teachers' views on museum education in terms of gender, educational status, seniority variables. The research was designed with the relational screening model.

The research sample consists of 230 classroom teachers selected by cluster sampling who worked in public schools affiliated to the Ministry of National Education in Bolu province in the 2020-2021 academic year. As a data collection tool, the 'Teacher Opinions on Museums and the Use of Museums for Educational Purposes' scale prepared by Elif Gürbüz was used. This scale has been applied to teachers online with the Google Form Platform. Independent Samples Test was applied for gender, educational status variables, One-Way ANOVA test was applied for seniority variable.

According to the findings obtained from the research, it has been determined that the classroom teachers' views on museum education do not differ according to the gender and educational status variable, while there is a significant difference according to the seniority variable. It has been concluded that the opinions of teachers are close to each other according to the status of female-male or undergraduate-graduate graduates. At the same time, it was determined that there is a significant difference in favor of teachers who have served for 20 years and over compared to teachers who have served for 1-5 years, 6-10 years and 11-15 years according to the seniority variable of teachers. Dec. The reason for this difference has been interpreted as that as the seniority of teachers increases, their views may also change, taking into account their burnout levels. As a result of the research, it was found that teachers have a high level of desire to use museum education because it causes permanent learning in the student, but their use of museums is insufficient. Since museum education increases student academic achievement in a positive way and creates permanent learning, classroom teachers can include museum education in their lessons.

KEYWORDS: Classroom teacher, museum education

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL ONAY SAYFASI.....	ii
ETİK BEYAN.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	viii
KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ	x
TEŞEKKÜR	xi
1.GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	3
1.2 Problem Cümlesi	5
1.3 Araştırmanın Amacı	6
1.4 Araştırmanın Önemi	7
1.5 Sayıtlar/ Varsayımlar	8
1.6 Sınırlıklar	8
1.7 Tanımlar	8
2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELİ VE İLGİLİ	
ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1 Müze Kavramı.....	10
2.1.1 Dünya’da ve Türkiye’de Müzeciliğin Gelişimi	11
2.1.2 Müze Türleri.....	12
2.2 Müze Eğitimi.....	16
2.2.1 Müze Eğitiminin Gelişimi.....	16
2.2.2 Müze Eğitiminin Amacı	19
2.2.3 Müze Eğitiminin Önemi	22
2.2.4 Müze Eğitimi ve Sınıf Öğretmenliği.....	24
2.2.5 Müze Eğitiminde Karşılaşılan Zorluklar.....	25
2.2.6 Müzede Eğitiminde Kullanılabilecek Öğretim Yöntem ve	
Teknikleri.....	27
2.2.4 Müze Eğitiminde Öğretmenin Rolü	34
2.2.5 Müze Eğitiminde Öğrencinin Rolü	36
2.3 İlgili Araştırmalar.....	37
2.3.1 Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar.....	37
2.3.2 Yurtdışında Yapılan Çalışmalar	40
3. YÖNTEM	43
3.1 Araştırmanın Modeli	43
3.2 Evren ve Örneklem	43
3.3 Örneklem.....	43
3.4 Veri Toplama Araçları	44
3.4.1 Kişisel Bilgi Formu	44

3.4.2 Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeği.....	44
3.5 Araştırmanın Etik İzni.....	47
3.6 Verilerin Analizi.....	48
3.7 Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği.....	49
4. BULGULAR.....	51
4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	51
4.1.1 Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimi İle İlgili Görüşleri.....	51
4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	54
4.2.1 Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Müze Eğitimi İle İlgili Görüşleri	54
4.2.2 Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Müze Eğitimi İle İlgili Görüşleri	56
4.2.3 Sınıf Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Göre Müze Eğitimi İle İlgili Görüşleri	58
5. TARTIŞMA.....	64
5.1 Birinci Alt Probleme Dair Görüşler İncelendiğinde;.....	64
5.1.1 Sınıf öğretmenlerinin Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanım Düzeyleri	64
5.2 İkinci Alt Probleme Dair Tartışma.....	66
5.2.1 Cinsiyet	66
5.2.2 Öğrenim Durumu	67
5.2.3 Kıdem.....	68
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	70
6.1 Sonuç.....	70
6.2 Öneriler	71
6.2.1 Millî Eğitim Bakanlığına Yönelik Öneriler	71
6.2.2 Öğretmenlere ve Öğretmen Yetiştirmeye Yönelik Öneriler	72
6.2.3 Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	73
7. KAYNAKÇA	74
8. EKLER.....	80

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2.1. Müzede Öğretim İçin Etkinlik Önerileri	29
Tablo 3.1. Çalışma Grubuna Ait Demografik Özellikler	43
Tablo 3.2. Temel Bileşenler Analizi Sonucunda Faktörlere İlişkin Elde Edilen Bulgular	46
Tablo 3.3. Nihai Ölçekte Yer Alan Boyutlar Ve İlgili Maddeler	46
Tablo 3.4. Müzelere Ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeğinin Güvenirlik Katsayıları	47
Tablo 3.5. Müzelere Ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeğinin Alt Boyutlarının Normallik Dağılım Değerleri	48
Tablo 4.1. Müze Eğitimi İle İlgili Boyut Ve Madde Bazında Katılım Düzeyleri	51
Tablo 4.2. Sınıf Öğretmenlerinin “Müzelere Ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” Ölçeğine İlişkin En Yüksek – En Düşük Puanları İle Aritmetik Ortalamaları	53
Tablo 4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime Etkisi Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları	54
Tablo 4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları	54
Tablo 4.5. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi Alt Boyutuna Ait Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları	55
Tablo 4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Müzeler Ve Müzelerde Eğitim Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları	56
Tablo 4.7. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime Etkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları	56
Tablo 4.8. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları	57
Tablo 4.9. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları	57
Tablo 4.10. Sınıf Öğretmenlerinin Müzeler Ve Müzelerde Eğitim Toplam Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları	58
Tablo 4.11. Müzelerde Eğitim Ölçekleri Puanlarının Betimsel İstatistikleri	59
Tablo 4.12. Müzelerin Eğitime Etkisi Alt Puanlarının Kıdeme Göre İlişkisiz Örneklem İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	61
Tablo 4.13. Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler Alt Puanlarının Kıdeme Göre İlişkisiz Örneklem İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	62

Tablo 4.14. Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi Alt Puanlarının Kıdeme Göre İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	62
Tablo 4.15. Müzeler Ve Müzelerde Eğitim Toplam Puanlarının Kıdeme Göre İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	62

KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ

Akt.	: Aktaran
Hk.	: Hakkında
DMK	: Devlet Memurları Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
ICOM	: Uluslararası Müzeler Konseyi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitim sürecimde ve araştırmamın her aşamasında yanımda olan kıymetli sevdiklerim için birçok teşekkür birikti heybemde.

Beni motive eden, desteğiyle bana güç veren, bilgisinden, deneyimlerinden ve hoşgörüsünden beslendiğim saygı değer kıymetli hocam ve yol göstericim Sayın Dr. Öğr. Üyesi Azize YASA'ya katkılarından dolayı saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışma sürecimde bilgisini paylaştan, görüşleri ile yol gösteren, her türlü desteğini esirgemeyen sevgili hocalarım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YILMAZ ve Prof. Dr. Hakan YAMAN hocalarıma saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Her daim desteklerini hissettiğim biricik ailemin en küçük üyesi canım oğlum Doruk GÖKDEMİR'e, ayırabileceğim zamanın bir kısmını tez sürecine ayırmama izin verdiği için vefakâr eşim Mithat GÖKDEMİR'e işte ve evde benim yükümü hafifletmese bu yolculuğa çıkamazdım, sabrı ve anlayışı için ikisine de minnettarım.

Her zaman maddi ve manevi yanımda olan ve bana inanıp destek verdikleri için annem Kevser CANEL'e, babam Kadri CANEL'e , “Hadi ablacım başarabilirsin” söylemleriyle bana güç veren canım kardeşim Beyzanur CANEL'e, gözlerindeki ışıyla başaracağımı hissettiren biricik ablam Berrin TURMAN'a ve eniştem Kamil TURMAN'a sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmama katılarak tezin oluşmasına imkân sağlayan ve gelecek neslin yetiştiricileri olan tüm öğretmen arkadaşlarıma ve okul yöneticilerine çok teşekkür ederim.

1.GİRİŞ

Tarih boyunca insanlığın öğrenme ile ilgili merak ettiği sorular; öğrenme nedir, öğrenme nasıl ifade edilir ve öğrenme sürecini etkileyen etmenler nelerdir şeklindedir. Öğrenme; etki-tepki arasında bağlantı kurma, bir davranış değişikliği, düşünceler arası iletişim kurma, sezgi yoluyla anlamadır. Öğrenme bilginin kalıcı hale gelmesi ve kazanılması olarak ifade edilir. Öğrenme sürecini etkileyen faktörler ise; öğrencinin olgunlaşması, hazırbulunuşluğu, güdülenmesi, zekâsı, dikkatini yoğunlaştırması, öğrenme süresinin yanında konunun yapısı, öğretmen geribildirimi gibi etmenlerdir. Bu etmenleri de dikkate aldığımızda öğrenme yeteneğiyle insanlar çevresini tanır, anlamlandırır, uyum sağlar, yaşamı kolaylaştırır. Bu yüzden öğrenme nedir ve nasıl gerçekleşir cümlesi hayatımızda önemli yere sahiptir. İnsanların doğduğu andan itibaren ölümüne kadar bilgi, beceri, tutum ve değerler kazanmasına, davranışlarında gözle görülebilen değişiklikler meydana getirmesine eğitim denir. İnsanın öğrenme sürecinde, bilginin daha kalıcı hale gelmesinde kendi iradesi ile öğrenme sağlaması önemlidir; çünkü bireyin kendi isteği ve tercihiyle gerçekleşen değişim, zihinde daha derin bir etki bırakır. Kalıcı öğrenmelerin oluşabilmesi için ön öğrenmelerin de olması gerekmektedir. Öğrencilerinin öğrenme sürecinde ön öğrenmelerinin kıymetli olduğunu düşünülmektedir. Ön öğrenme, öğrencinin ilk edindiği bilgileri ifade eden bir kavramdır. Öğretmenler gelenekselci eğitimin aksine anlamlı öğrenmeler oluşturacak biçimde eğitim planı hazırlamaktadırlar. Öğretmenlerin bu yaklaşımı, birey temelli öğretim ve sosyal ortamlarda akran eğitimleri ile bütünleşmektedir. Bu öğrenmeler, okul dışı mekânlarla desteklenmelidir.

Doğa, park ve bahçeler, kütüphaneler, tiyatro ve konser salonları, tarihi mekânlar ve müzeler okul dışında eğitimin gerçekleştirilebileceği ideal mekânlardır. Parklar, bilim merkezleri, saha gezileri gibi okul dışı öğrenme ortamları ve müzeler öğrencilerin somut nesnelerle karşılaşmalarına izin vererek fikir alışverişinde bulunabilecekleri nesne ve eserleri kendi deneyimlerini oluşturmalarına olanak sağlamaktadır (Kayhan Altay & Yetkin Özdemir, 2022). Bu noktada, eğitim işlevini yerine getiren okul dışı mekânlardan biri olan müzeler ön plana çıkmaktadır. Müzeler, öğrenme sürecinde yaparak, yaşayarak öğrenme yöntemlerinin kullanılmasına, somut nesnelere dokunulmasına imkân vererek kalıcı öğrenmelerin gerçekleştirilmesine olanak sağlayan mekânlardır.

Öğrenmenin, yaşam boyu sürecini destekleyen anlayışa dayanan müzeler, öğrenme alanı olarak verimli alanlar haline gelmektedir (Hooper-Greenhill, Evren & Kapçı, 1999). “Müzenin salonları müzenin laboratuvarıdır.” düşüncesi öğrenme alanı olarak müzelerin aktif ve kalıcı öğrenmedeki önemini ön plana çıkarmaktadır (Atagök, 1984).

Günümüzde yerinde yaparak yaşayarak, görsel kanıtlarla öğrenmenin öğrencideki kalıcı öğrenmeyi arttırdığı tartışılmazdır. İşbirlikli öğrenme, yaparak yaşayarak öğrenme, nesnelere dokunarak somut öğrenmeler bilginin kalıcılığının artmasına bağlı olarak, öğrencinin bilinçli cevap verme stratejileri geliştirmesine yardımcı olur (Bilgin & Toksoy, 2007). Bilim merkezleri uygulama yaparak öğrencilere kalıcı öğrenme yaşantıları kazandırır (Öztürk, 2019). Öğrenci merkezli, yaparak-yaşayarak öğrenme olabildiğince fazla duyu organının kullanılmasına imkân sağladığı için öğrenmelerin kalıcı olmalarını sağlar (Tan & Temiz, 2003 ; Yeşilyurt, 2020; Köksal, 2016). Kalıcı öğrenmelerin başarıyı da olumlu yönde yükselttiği düşüncesi ile müzelerdeki eğitimin öğretimde ne kadar değerli olduğu vurgulanmaktadır (Şahan, 2005). Kalıcı öğrenmelerin başarıyı da olumlu yönde yükselttiği düşüncesi ile müzelerdeki eğitimin öğretimde ne kadar değerli olduğu vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin ders anlatımlarında kalıcı öğrenmeler sağlayabilmek için müzeleri aktif olarak kullanmaları gerekmektedir. Bu kapsamda müzede öğrenmeyi ve deneyim kazanmayı sağlayan faaliyetlerin planlandığı ve uygulandığı mekânlardaki öğretime müze eğitimi denmektedir (Zilcioğlu & Onur, 2008). Müze eğitimi, öncelikle belli bir süreç ve mekân içinde kendini ve insanları anlama, kültürel mirası aktarma, geçmişi, bugünü ve geleceği anlamlı bir biçimde bir araya getirme, kültürel değerleri ve geçmişte kullanılan eserleri algılama, koruma ve yaşatma, hem kendi kültürünü hem farklı kültürleri hoşgörülü bir şekilde yaklaşılarak anlamlandırma, kültürler arası anlayış ve empati geliştirme, müzeyi bir yaşam biçimi hâline getirme ve müzelere yaşayan tarih niteliğini kazandırma gibi değerlere hizmet etmektedir (Paykoç & Baykal , 2000). Müzelerin öğrencilerin öğrenimini geliştirmek, sınıf içi öğretimi geliştirerek öğrencide deneyim kazandırıp yaşam boyu öğrenme mekânları ile buluşturmak öğretmenlerin gayesi olduğu halde okul müze gezisi düzenlemek öğretmenler için korkutucu olabilmektedir. Müze gezisi düzenleme noktasında ortaya çıkan

sınırlılıklar öğretmenlerin öğretimde müzeleri kullanmalarını azaltmaktadır (Storksdieck, 2001).

Öğretmenler müzelere değer vermelerine rağmen yoğun müfredat, yeterli zaman, idari izin işlemleri gibi engeller sebebiyle müze gezilerinin düzenlenmesinin tüm çabaya değecek gibi görünmediğini düşünmektedirler. Öğrencilerin aktif öğrenmelerini temel alan müze eğitiminde öğretmenler ile müze eğitimcileri arasındaki bağın geliştirilmesi için çalışmalar yapılması gerekmektedir (Wright-Maley, Grenier & Marcus, 2013).

Müzeler, eğitimde önemli bir yere sahip olmasına rağmen sınıf öğretmenlerinin müzeleri aktif olarak kullanmalarına ilişkin literatürde var olan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu gözlenmiştir. Bu aşamada sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi gerektiği düşüncesiyle bu çalışmaya gerek duyulmuştur.

Araştırmamızın amacı, Bolu ilinde resmi kurumlarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin eğitimde müze kullanımları ile ilgili görüşlerini inceleyip öğretmen görüşlerinin cinsiyet, öğrenim durumu ve kıdem değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını meydana çıkarmaktır. Araştırmaya ait genel bilgiler çalışmanın giriş bölümünde yer almaktadır. Araştırmanın kuramsal temeli ve ilgili çalışmalar bölümünde müze eğitime dair yapılmış çalışmaları içinde barındıran genel bir literatür incelemesi bulunmaktadır. Ardından gelen yöntem bölümünde araştırma yöntemi, araştırma metodolojisi ve araştırmanın deseni ile ilgili bilgiler verilerek ilerlenmiştir. Bulgular bölümünde ise araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından elde edilen bulgular yer almaktadır. Tartışma bölümünde elde edilen bulgular daha önce yapılan araştırmalar da göz önünde bulundurularak tartışılmıştır. Sonuç ve öneriler bölümünde ulaşılan sonuçlar ve öneriler yer almakta iken son bölüm olan kaynakça bölümünde ise çalışmamız esnasında yararlandığımız yayınların künyesine yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Eğitimde tarih dersinin öğrencilere öğretilmesinde ve öğrencilere tarih bilinci kazandırmada müzeler vazgeçilmez derecede önemlidir. Müzelerin tarih açısından değerli nesneleri bir araya getirme, koruma işlevleri haricinde eğitim içerikli görev ve işlevleri olduğu geçmişten bu yana dile getirilmiştir (Aytekin, 2008).

Dünyada eğitim-öğretim açısından sınıf ve okul dışı mekânların öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğine dair araştırmalar yapılmaktadır. Ülkemizde okul dışı müze uygulamalarının son dönemde arttığını görmekteyiz. Ama bu artışın yeterli düzeyde olmaması ve önemli eksikliklerin olması göze çarpmaktadır. Uluslararası en büyük eksikliğimizin çevresini tanıyan, merak duygusu ve yetenekleri gelişmiş öğrenciler yetiştirme noktasında olduğunu kabul etmeliyiz. Bu eksikliği iyileştirme aşamasında okul dışı müze eğitim ortamlarının tercih edilmesini sağlamak gerektiği ifade edilmektedir (Karadoğan, 2016).

Öğretmenlerin müzelere karşı yüksek farkındalık ve donanım ile okul dışı mekan olan müzeleri ziyaret etmeleri öğrencilere büyük katkılar sunmaktadır. Öğrencilerin kendi ilgi alanlarına göre deneyim kazanmalarına, farklı öğrenme ortamları ile bir araya gelerek öğrenme deneyimlerine sahip olmalarına, müzelere yönelik tutumlarının olumlu düzeyde etkilenmesine katkılar sunduğu görülmüştür. Öğretmen farkındalığını arttırmak amacıyla müze gezileri için oluşan engelleri aşmak adına çalışmalar yapılması gerekmektedir (Storksdieck, 2001).

Ülkemizde bazı müzelerde müze pedagojisi alanında uzman çalışanların olmayışı sebebiyle müzelerin önemli görevi olan eğitim yönü arka planda kalmaktadır. Aynı zamanda öğretmenler, müze eğitimini “Müzeler Haftası” bağlamında ele alan geleneksel müze ziyaretleri ile sınırlamışlardır. Öğrencilerin eğitim sürecinde müzelerden etkin bir şekilde faydalanabilmeleri için okul ve müze işbirliğinin yapılması gerekmektedir. Bu işbirliğinde ise öğretmenlere önemli görevler düşmektedir (Akman, Altınkaynak, Altınkaynak , Ertürk, & Gül, 2015). Öğretmenlerin müze kullanımlarını arttırmak ve üzerlerine düşen görevin farkına varmaları noktasında öğretmen farkındalığını arttırmak, öğretmenleri müzelere teşvik etmelerini sağlamak adına bu çalışma yapılmıştır.

Ülkemizde eğitim etkinliklerine sahip ve etkinlikleri geliştirmek adına gün geçtikçe çalışan müzeler olduğu gibi hiç eğitim etkinlikleri olmayan müzeler de vardır, bu müzeler ise gelişme göstermektedir. Eğitim birimi ve eğitim atölyeleri olan müzelerin tüm okullara öğrenci ve öğretmenlere ulaşabilmeleri mümkün görünmemektedir. Öğretmenlerin ise etkinlik açısından eksik olan müzeleri tercih etmedikleri gözlenmiştir (Buyurgan, 2017). Öğretmenlerin müze eğitiminin öğrenci odaklı faydalarını bilmelerine rağmen bu gibi eksikliklerden kaynaklı müzeleri tercih etmemeleri önemli bir konu olarak görülmektedir. Bu konunun

sebebini öğrenmek ya da eksiklik için neler yapılabileceğine dair çıkarımlarda bulunmak üzere bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Müzeler hedef kitlesini ilgisini çekerek düşünmeye sevk eder, öğrenenlerin araştırma ve inceleme güdülerini uyararak öğrenmeye yönelttiği için müze eğitimi son derece önemlidir. Müzeler öğrenme ve öğretme aşamasında eğitimin vazgeçilmez bir unsurudur. Sınıf öğretmenlerinin müze eğitiminin öğrenciler açısından nasıl katkılar sunduğunu ya da müze eğitimi gezileri düzenleme aşamasında karşı karşıya kaldıkları sorunların neler olduğu bağlamındaki görüşlerinin incelenmesi noktasında literatürde az çalışma olması da üzerinde çalışılması gereken önemli bir konunun varlığını işaret etmektedir.

1.2 Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinin demografik değişkenlere göre incelenmesi” olarak belirlenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili algılarının eğitim sürecindeki uygulamaları olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, çocukların müzelerden yararlanmasında öğretmenlerin bu konudaki görüşleri büyük bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda, sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi konusundaki bilgi düzeylerini, uygulamalarını ve müze eğitimi sürecinde karşılaştıkları problemleri belirlemek son derece önemlidir. Bu tespitler, ülkemizde müze eğitiminin hedeflerine ne ölçüde ulaşıldığı konusunda önemli ipuçları sağlayabilir. Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin bilgi, beceri ve deneyimlerinin artırılması, çocukların müzelerdeki öğrenme deneyimlerinden daha fazla faydalanmalarına imkân verebilir ve müze eğitiminin etkililiğini artırabilir. Böylece öğretmenlere yönelik hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimleri ile müzelerin eğitim etkinliklerinin yeniden ele alınmasına olanak sağlanacaktır. Bu bilgiler ışığında araştırmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Bu amaca hizmet etmek üzere aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmaktadır:

Alt Problemler

Problem cümlesi doğrultusunda alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşleri ne düzeydedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşleri arasında;

- a) Cinsiyet
- b) Öğrenim Durumu
- c) Mesleki Kıdem

değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili düşüncelerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin düşüncelerinin cinsiyet değişkeni, öğrenim durumu değişkeni ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimine dair görüşlerinin incelendiği araştırmalarda, müze eğitiminin alınabileceği sınıf içi ve sınıf dışı ortamların varlığı bilinmektedir (Aktekin, 2008). Öğrencide kalıcı öğrenmelerin desteklendiği sınıf dışı ortamlardan biri olan müzelerin, öğrencinin gelişimi ve eğitimine büyük ölçüde desteği olduğunun açıklandığı pek çok çalışmadan da yola çıkılarak müzelerin ilkökul döneminde öğretmenler tarafından ne ölçüde etkin kullanıldığını belirlemenin gerekliliği konusunda ortak bir kanıya varılmıştır.

Müzelere okul ziyaretlerinin yapılmasıyla gerek müzelerin değerlerinin artması gerekse öğrenci adına olumlu sonuçlarının olduğu görülmektedir. Müze ziyaretlerinin öğrenci açısından faydalı olan 3 ana nedeni vardır. Birincisi öğrencilerin bilgi edinmelerini kolaylaştırır, ikincisi öğrencilerin yeni öğrenme deneyimleri kazanmasını sağlar ve üçüncüsü ise öğrencilerin öğrenmelerinin farkına varmalarını sağlamasıdır. Karnezou, Pnevmatikos, Avgitidou & Kariotoglou, (2021), Aktekin (2008), Altunbaş ve Özdemir (2012), Abacı (1996) gibi araştırmacılar yaptıkları çalışmalarda öğretmenlerin etkili müze ziyaretleri için olumlu tutumlar oluşturmalarına teşvik edilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Olumlu müze deneyimleri sınıf eğitimini geliştirir, öğrenci öğrenimini en üst düzeye çıkarır ve öğrenciyi öğrenmeye teşvik ederken öğretmenleri ise öğrenme ortamını kullanmaları yönünde destekler (Mackety & Applegate, 2003). Temel eğitim kurumları ışığında aktif bir öğrenme ve gelişim alanı olarak müzeler öğrenci merkezli olup disiplinler arası yönleriyle eğitimi desteklemektedir. Öte yandan öğretmenler eğitim açısından müzelerin öneminin ve müzeleri kullanma gerekliliğinin farkındadırlar (Taş, 2012). Öğretmenlerin müze eğitimi farkındalıklarını göz önünde bulundurarak müze eğitimi

kullanımlarını ve müze eğitimi görüşlerinin ne düzeyde olduğunu belirleme aşamasında bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Öğrencileri müzelerle buluşturma noktasında öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Bu noktada öğretmenlerin müze kullanım sıklıkları, müzeleri tercih etme istekleri ya da eğitimlerinde müzeleri kullanmama nedenleri ile ilgili görüşlerini belirleyerek bu konu üzerinde nasıl iyileştirmeler yapılabileceği noktasında bu araştırma yapılmıştır.

1.4 Araştırmanın Önemi

Kültürel aktarımın, çağdaş toplumlarda önemli olduğu görülmektedir. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımına göre öğrencinin öğrenmesi için aktif katılımı gereklidir. Buna bağlı olarak eğitimde aktif öğrenme tarzları ve farklı bakış açıları ortaya çıkmaktadır. Akcan (2010), Taş (2012), Kisiel (2005), Wunder (2002), Altay ve Özdemir (2022) gibi araştırmacılar yaptıkları çalışmalarda öğrencinin öğrenmesinde deney ve uygulama yapması, müzedeki nesnelerle kendi yaşamı arasında bağ kurması, tahminlerde bulunması, sonuç çıkarması, keşifler yapması, doğanın içinde çevresinin ve kendisinin farkına varması kısacası yaparak yaşayarak öğrenmesi kalıcı öğrenmeleri sağladığını ortaya koymuşlardır.

Müze sadece eser koleksiyonlarından oluşmamaktadır. Müzeler, ziyaretçileriyle etkileşim halinde olan, farklı yaş gruplarına hitap eden, bireysel gelişim ve öğrenmeye destek veren bir kurum özelliği ile ön plana çıkmıştır (Yeter & Kurtdede Fidan, 2018). Müzeler geçmişi gözler önüne koyarken, bilgi aktarımında başarılı olan, geçmiş ile günümüz arasında karşılaştırma yapmayı sağlayan, öğrencinin birden fazla duyusuna hitap ederek algıları dinamik tutan ve estetik yönümüzün gelişmesine fayda sağlayan eğitim mekânlarıdır (Başoğlu, 2022). Ekici'ye (2021) göre “Müzeler etkili bir okul dışı öğrenme ortamıdır.” görüşüyle müzelerde eğitimin önemine vurgu yapmaktadır. Aynı şekilde Atagök'ün (1984) “Müzenin salonları müzenin laboratuvarıdır.” görüşü, öğrenme ortamı olarak müzelerin öğrenme mekânları ya da yaygın eğitim kurumu olarak görülmesi gerektiği düşüncesini desteklemektedir. Öğrencilerin eğitiminde eğitim yuvası olan okullar, eğitimde öğrenciye kılavuz olan öğretmenlerin tutumu, görüşleri, fikirleri değerli görülmektedir. Öğretmenlerimizin, yaşam boyu öğrenme mekânları olan müzeler ve müze eğitimine ilişkin görüşleri, öğrencilerin müzelere olan tutumunu, geçmiş ile gelecek arasında bağ kurmasını, geçmişe dönük tarihsel bilgi birikimini, sanat ve estetik algısını, yaratıcı düşünme

becerilerini belirleme aşamasında müze eğitiminin ne kadar gerekli olduğu görülmektedir.

Çalışmanın temel amacı doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilecek bulguların ilkokullarda müze eğitimi uygulamalarının ileriki yıllarda daha nitelikli ve verimli olması adına büyük önem arz ettiği düşünülmektedir.

Araştırma kapsamına bakıldığında Türkiye’de ve Dünya’da yapılan makaleler, tezler dikkate alındığında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkılarak müze eğitimi ile ilgili benzer çalışmalar bulunmaktadır. Araştırma sonuçları ilkokul sınıf öğretmenlerinin müze eğitimine dair görüşlerine yönelik öneriler geliştirilmesinde fikir verebileceği gibi müze eğitimi alanına sağlayacağı katkının da anlamlı olacağı düşünülmektedir. Belirtilen amaçlar ve gerekçeler doğrultusunda araştırmanın hem müze eğitimi alanı açısından ve hem de müze eğitimi ilk kademedede vermeye başlayan sınıf öğretmenleri açısından önem taşıyacağı düşünülmektedir.

1.5 Sayıtlar/ Varsayımlar

Araştırma aşağıda verilen varsayımları içermektedir.

- Bu çalışmada araştırmaya iştirak eden sınıf öğretmenlerinin, araştırmada kullanılan ölçeği samimiyet ve içtenlikle gerçek düşüncelerini yansıtarak yanıtladıkları varsayılmıştır.
- Araştırma sürecinde kullanılan veri toplama aracının ölçülmek istenen özellikleri güvenilir ve geçerliliğe uygun olarak ölçtüğü varsayılmıştır.

1.6 Sınırlılıklar

Araştırma aşağıda verilen sınırlılıkları içermektedir.

- Bu araştırma; 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Bolu ili ve ilçelerinde görevli olan sınıf öğretmenlerine yapılan ölçek ile sınırlıdır.

1.7 Tanımlar

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantıları dikkate alınarak bilerek ve isteyerek değişim ortaya çıkarma sürecidir (Demirel & Kaya, 2012).

Müze: Tarihsel ve doğal değeri büyük olan objelerin ya da bilimsel ve sanatsal değerlerle donatılmış objelerin bir arada saklanılıp korunduğu ve incelenip sergilendiği kurumlardır (Kuruoğlu, 2002).

Müze Eğitimi: Müzelerde var olan mevcut koleksiyonlara bakılarak müze misafirlerinde ilgi, merak ve heyecan meydana getirecek, misafirlerin etkin

olduğu eğitim programları ve yaparak–yaşayarak öğrenmeye imkân sağlayan etkinlik ve aktivite hazırlama sürecidir.

Sınıf Öğretmeni: Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağılı resmi ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerini ifade eder.

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Müze Kavramı

Müze kelimesi köken olarak Grekçedir ve mouseion kelimesinden türetilmiştir. “Mouseion” kelimesi ise eski Mısır ve Mezopotamya’da kıymetli eşyaların tapınaklarda bir araya getirilip biriktirilmesi ve hükümdarların savaşta yenilmesi sonucu el koydukları ganimetleri hükümdarın gücünün sembolü olarak halka göstermesi ile ortaya çıkmıştır. Bu kelime Antik Yunan’da bilgiye ulaşılan yer veya tapınak anlamına gelir. Antik Yunan’da Museion, sanat ve bilgi tanrıları olarak kabul edilir ve bu kelime tanrılara ithaf edilen yerleri ifade ederdi. Romalılar ise müze kelimesinin anlamını içeren, geçmişte kullanılan eserleri toplayıp koleksiyon yapma fikrini ilk ortaya atanlardandır. Müze kelimesi; Latince’de “Museum”, Grekçe’de “Mouseiom” kelimelerine karşılık gelmektedir. Kelime anlamı ilk olarak ilham perileri, sonrasında ise bilimler mabedi anlamında Yunan mitolojisinden esinlenerek kullanılmıştır (Çetin, 2002).

Türk Dil Kurumu’na (TDK) göre müze, bilim-sanat yapıtlarının veya bilim-sanat alanında kullanılan nesnelerin saklanıp korunduğu, halk ile buluşturmak için sergilerin açıldığı yapılar ve yerlerdir. Doğal ve tarihi objelerin ya da sanatsal ve bilimsel değerleri içeren nesnelerin saklanıp korunduğu, incelenip sergilendiği kurumlara müzeler denir (Kuruoğlu, 2002).

Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) Müzeyi “Halkın ve toplumun gelişimini dikkate alan, insanlara ve onların yaşadığı atmosfere tanıklık eden, objeleri inceleyip onlar üzerinde araştırmalar yapan, bu materyalleri toplayıp koruyan, inceleyen, obje hakkında bilgi toplayıp paylaşan, objeyi eğitim-öğretim içerikli kullanan aynı zamanda halka estetik zevkler aşılabilme amacı doğrultusunda hiçbir kar amacı gütmeyen devamlılığı olan kuruluşları müzeler denir” şeklinde tanımlamıştır (ICOM Statutes, 1987).

Müzeler; kültürel sanat eserlerinin pasif taşıyıcıları, kültürümüzün aktif koruyucularıdır. Müzeler, geçmiş ile günümüz arasındaki köprüyü kuran ve toplumun kültürel mirasını aktarmada zihni harekete geçiren kaynaklar olarak bilinmektedir. Müzeler geçmiş, bugünü ve geleceği anlamlı ilişkilendirme yerleridir.

Geçmiş, bugünü ve geleceği ilişkilendirmenin yanı sıra müzelerin amacı, bir araya getirilen eserleri koruyup saklamak, eserlerden belgeler meydana getirmek, bu eserleri bilimsel yayın yapmanın yanında bilim ve kültürün toplumun her kesimlerine aktarılmasını sağlamaktır. Altunbaş ve Özdemir'e (2012) göre müzelerin amacı koruma-belgeleme dışında eser, yapıt ve müze ziyaretçilerini bir araya getirirken onların bilgisini geliştirmek ve toplumun kültür seviyesini arttırmaktır.

Müzelerdeki koleksiyonların yeni nesillere devredilebilmesi için sağlıklı ve özenli bir şekilde muhafaza etmek ilk aşama olarak görülmektedir. Bu sebeptendir ki müzelerin en kıymetli görevlerinden biri müzelerde sergilenen objeleri korumaktır (Altunbaş & Özdemir, 2012).

Müze koleksiyonlarında varlığını sürdüren objelerin her biri değerli birer bilgi kaynağıdır. İnsanlar ve objeler arasında direkt ya da dolaylı olarak bağ kurmak, müze mekânından eğitim-öğretim amacıyla yararlanmak, müze sayesinde toplumu bilgilendirmek ve topluma “akılcı eğlence” imkânları sunmak günümüzde müzelerin en önemli görevi arasındadır.

2.1.1 Dünya’da ve Türkiye’de Müzeciliğin Gelişimi

Bugünkü anlamda müzenin ortaya çıkışı 15. yüzyıla denk gelmektedir. Orta Çağ öncesi bilgiye ulaşma çabası içinde olan Rönesans düşünürleri, o tarihe tanıklık eden eserleri kıymetli olarak değerlendirmişler ve bu eserleri toplayıp biriktirmişlerdir. İngiltere’de 1759 yılında British Museum adında ilk halk müzesi açılmıştır. 18. yüzyılda biriktirilen kıymetli eşyaların arşivlenmesine ve sunumuna başlanmıştır (Altunbaş & Özdemir, 2012).

Tarihsel süreç içerisinde Mezopotamya ve Eski Mısır’da değeri büyük olan nesnelerin tapınaklarda toplanması, savaşlarda yenen hükümdarların elde ettikleri nesneleri hükümdarın gücünü simgelemesi açısından halkın gözleri önünde sergilemesi ile meydana gelmiştir. Eski Yunan’da sanatsal değeri fazla olan eserlerin bir araya getirilmesi ilk defa burada başlamıştır. Değerli bulunan eserlerin halkla buluşturulması için hazine binaları yaptırılmış ve bu yapılarda, halk ile sosyal faaliyetler ve felsefi içerikli söyleşiler Helenistik Dönemde yapılmıştır. Belli bir zaman sonrasında ise mouseionlar, entelektüel kişiliklerin bir araya geldikleri mekânlar halini almıştır (Altunbaş & Özdemir, 2012).

Müzeler ilgi duyulan objelerin koleksiyon haline getirilip sergilenmesiyle meydana gelmektedir. Osmanlı döneminde padişahlar, Türk minyatürü-çiniciliği-

dokumacılığı ile sanat eserlerinden oluşan zengin koleksiyonlar oluşturmuşlardır. İstanbul'u fetheden Fatih Sultan Mehmet döneminde kıymetli savaş araç gereçleri Sultanahmet'te yer alan Aya İrini Kilisesi'nde toplanmıştır. Aya İrini Kilisesi'ndeki bu ganimetler ve silahlar 1726'da Dar-ül Esliha adındaki müzede sergilenmiştir. Böylelikle ilk Silah Müzesi'nin temeli atılmıştır. 1846 yılında Damat Ahmet Fethi Paşa tarafından ilk müzenin kurulması gerçekleştirilmiştir. Aya İrini Kilisesi "Mecma-i Esliha-i Atika ve Mecma-i Asar-ı Atika" adı altında iki koleksiyonun toplandığı ilk müze olmuştur. Osmanlı Devleti II.Abdülhamit döneminde Sanayi Nefise Mektebi adında ilk Güzel Sanatlar Akademisi açılmıştır. Günümüz Türk müzeciliği Çinili Köşk tamir edilerek müze haline getirilmiş ve ilk defa "Müze-i Hümayun" adı altında 1881 yılında ziyaretçilerini kabul etmeye başlamıştır. Osman Hamdi Bey'in Müze-i Hümayun'a müze müdürü olarak atanmasıyla başlamıştır. Daha sonrasında ise Anadolu'da kazı faaliyetleri hızla devam etmiş ve Türk müzeciliğinde büyük bir gelişme olmuş Müze-i Hümayun'un şubeleri açılmıştır. Türkiye'de müzecilik hareketleri 19. yüzyıl sonlarında Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkmaktadır. Müzecilik Cumhuriyet'in ilanından sonra daha fazla önem kazanmıştır (Altunbaş ve Özdemir, 2012).

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte ise müzecilik hızla gelişmiştir. Atatürk Döneminde Türk Müzeciliğini, Türk tarihi ve arkeolojisi alanındaki çalışmalar ile Atatürk'ün kurmuş olduğu Türk Tarih Kurumu başlatmıştır (Çetin, 2002). TÜİK verilerine göre Türkiye'de 2010 yılında 185'i devlet, 149'u özel olmak üzere toplamda 334 müze bulunmakta iken bu rakam 2017 yılında 199'u devlet, 239'u özel olmak üzere toplam müze sayısı 438'e ulaşmıştır (Öner, Uyar & Öner, 2019). Son güncellenen TÜİK 2021 yılı Kültürel Miras istatistiklerine göre ise 2021 yılında Müze sayımız %5,1 artarak 519'a ulaşmıştır. Müzelerin günümüzde sayısı beşyüzü aşkın olmasına rağmen Atatürk döneminde kurulan 26 adet müze bulunmaktadır.

2.1.2 Müze Türleri

Müzeleri türlerine göre sınıflandıracak olursak en önemli belirleyici olarak müzelere ait olan koleksiyonlar ön plana çıkmaktadır. Bu müzenin ne müzesi olarak ünleneceği ilk olarak sergilediği koleksiyona göre nitelendirilmektedir (Karadeniz, 2017).

Müzeler belli dönemlerde toplanan ve korunan koleksiyon haline getirilen objelerden oluşmaktadır. Bu objelerin kategorize edilmesiyle müze türleri meydana gelmektedir. Günümüzdeki ve gelecekteki nesillerin ilgi ve zevkleri doğrultusunda toplanıp, saklanıp, biriktirilip, korunacak olan ne kadar obje var ise bir o kadar da müze kategorisi oluşacaktır (Çetin, 2002). Günümüz teknolojileri ile müzeler yerlerini sanal müzelere bırakacaktır.

Arberetumlarda, sanat müzelerinde, botanik bahçelerinde, doğa ve tarihi müzelerde, tarihi evlerde, çocuk müzelerinde, bilim ve teknoloji merkezlerinde müzecilik faaliyetinin gerçekleştirildiği görülmektedir. Faaliyet alanlarına göre müzeleri aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır (Karadoğan, 2016);

- 1- Sanat eserleri, sanat objelerinin yer aldığı müzelere sanat müzeleri,
- 2- Geçmişteki objeleri biriktiren ve tarihi olayları içeren müzelere arkeoloji, etnografya ve tarih müzeleri,
- 3- Dünyadaki doğa formlarını ve canlı türlerini içinde barındıran müzeler doğa tarihi müzeleri,
- 4- Yeni icatların olduğu, makine araç ve gereçlerin nasıl çalıştığını gösteren ya da bilim insanlarının hayatlarını dile getiren, yeniliklerin tarihini içeren müzeler bilim ve teknoloji müzeleri olarak sınıflandırmıştır.

Müzeler UNESCO'nun 1958 tarihinde yapılan Brezilya Bölgesel Semineri'nde kabul edilen, ilgili oldukları bilim dallarına göre aşağıdaki biçimde sınıflandırılmıştır (Hooper-Greenhill, Evren & Kapçı, 1999):

- 1- Sanat İçerikli Müzeler,
- 2- Modern Sanat İçerikli Müzeler,
- 3- Arkeoloji, Tarih ve Kültürel Miras İçerikli Müzeler,
- 4- Etnografya ve Folklor Unsurlarını Barındıran Müzeler,
- 5- Doğa Tarihi İçerikli Müzeler,
- 6- Bilim ve Teknoloji İçerikli Müzeler,
- 7- Bölge Müzeleri,
- 8- Uzmanlık Müzeleri,
- 9- Üniversite Müzeleri

ICOM'un 5 Eylül 1986 tarihinde Hollanda'da bir araya gelen Genel Kurulunda üzerinde yoğunlaşılacak ve 7 Temmuz 1995 yılında Norveç'te bir araya

gelen 18. Genel Kurulunda tekrardan değerlendirilip düzeltilmeler yapılarak kabul edilen bildirgenin 2. maddesinde (1.a) seçeneğinde müzelerin ana açıklamasının;

- 1- Bağlı oldukları idari birimlere göre,
- 2- Bölgesel özelliklerine göre,
- 3- İşlevsel yapılarına göre,
- 4- Koleksiyon türlerine göre,

Sergileme yöntemlerine göre değişmeyeceği, fakat bu grupta bulunan müze çeşitlerinin bulunmasında değerli olduğu düşünülmektedir (ICOM Statutes, 1987).

Müzeler; bağlandıkları kuruma göre ya da kurumların cinsine ve statüsüne, göre vb. sınıflara ayrılabilir. Fakat müzelerin içerdiği koleksiyonlara göre sınıflara ayrılması en ideal gruptandır. Nitelikleri ve içerikleri açısından koleksiyonların kayıtlı oldukları kurumlar, hizmet ettikleri topluluk, hizmet alanları, koleksiyonlarını sergi yolu ile gösterdikleri mekânlar ve görevleri doğrultusunda müzeler farklı sınıflara ayrılmıştır. Bu sınıflandırma aşağıda ayrıntılı olarak yazılmıştır (Denizci & Mirza, 2012).

2.1.2.1 Koleksiyonlara Göre Müzeler

- Genel müzeler,
- Arkeoloji müzeleri,
- Sanat müzeleri,
- Tarih müzeleri ve
- Etnografya müzeleri

2.1.2.2 Bağlı Olduğu Yönetim Birimine Göre Müzeler

- Devlet müzeleri,
- Belediye müzeleri,
- Özel müzeler ve
- Askeri müzeler

2.1.2.2 Hizmet Alanlarına Göre Müzeler

- Bölge müzeleri,
- Halk müzeleri ve
- Toplum müzeleri

2.1.2.3 Hitap Ettikleri Kesime Göre Müzeler

- Çocuk müzeleri,

- Sanat ve gençlik müzeleri,
- Uzmanlık müzeleri
 - Sağlık müzeleri,
 - Oyuncak müzeleri ve
 - Karikatür müzeleri

2.1.2.4 Koleksiyonunu Sergiledikleri Mekan Göre Müzeler

- Açık hava müzeleri,
- Anıt müzeler ve
- Müze evler

2.1.2.5 İşlevlerine Göre Müzeler

- Tek kişilik müzeler,
- Devrim müzeleri ve
- Sanal müzeler

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimlerinde tercih edebilecekleri müzeler aşağıda açıklanmıştır;

Hitap ettikleri kesime göre müzeler sınıflandırılmasında yer alan çocuk müzeleri sınıf öğretmenleri açısından daha çok tercih edilebilmektedir. Çocuk müzeleri, gelen ziyaretçilerin eğlenirken öğrendiği ve öğrenmekten zevk aldığı kültür merkezleridir (Atagök, 1984). Çocuk müzeleri; dikkat uyandıran, objelere ilgiyi yoğunlaştıran, eğlencenin üst düzeyde olduğu, katılımcının aktif rol aldığı, oyunlar ve aktivitelerle zenginleştirilmiş plan ve programlar oluşturularak çocuklara kendi ilgilendikleri ve kendilerinin seçtikleri objelerle aktivite yapma imkânı vermektedir. Çocuk müzeleri, çocukların eğitim ve öğretimine etkin bir şekilde dahil olduğu için müze gezileri kapsamında sınıf öğretmenlerinin daha tercih edebileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda oyuncak ve karikatür müzelerinin ise öğrenciler açısından daha ilgi çekici bulunabileceği düşünülmekte ve öğretmenler tarafından tercih edilmesi açısından yüksek potansiyele sahip olan müzeler olarak değerlendirilmektedir (Abacı, 1996).

İşlevlerine göre müzeler sınıflandırılmasında yer alan sanal müzeler; teknolojinin hızla gelişmesiyle ve günlük hayatımızda internet kullanımının artmasıyla sınıf öğretmenlerinin sınıflarında sanal müzeleri kullanımları yaygınlaşmaktadır. İnternetin hayatımızı kolaylaştırdığı teknoloji çağından

müzecilik de nasibini almıştır ve sanal müze kavramı ortaya çıkmıştır. Ülke nüfusumuzun büyük bir çoğunluğunu genç nesil oluşturmaktadır. Genç neslin sanal müze ile tanışması, müzelere ve kültür varlıklarına olan ilgiyi arttırmış ve gidip gezilip görülmesi zor müzelerin kolayca sanal ortamda gezilmesi sağlanmıştır. Kolay ulaşılabilirlik noktasında sınıf öğretmenlerinin derslerinde sanal müze kullanımlarının artacağı düşünülmektedir (Altunbaş ve Özdemir, 2012).

2.2 Müze Eğitimi

Müze eğitiminin daha bilimsel bir değer olmasında ICOM ve UNESCO gibi kuruluşların farklı bölümleri ile müze eğitimi alanına katkı sağlamasının büyük etkisi olmuştur. Günümüzde ise müze ile eğitim arasındaki bağ profesyonel bir kimlik haline gelmiştir. Müzelerde bulunan eğitim bölümleri, sivil toplum kuruluşları, üniversitelerin müzelerle ilgili bölümleri, müze personelleri vb. gruplar müze ile eğitim bağının başyapıtlarıdır. Çağdaş müzecilikte iletişim ve eğitim işlevleri daha sık görülmektedir. Bu geleneksel müzeciliğin tam aksine bir durumdur. Bu sayede edilgen bir müzecilik anlayışından; daha dinamik, etkileşim halinde, katılımcı ve etkin bir müzecilik anlayışına geçiş mümkün olmuştur (Onur, 2012).

Çocukların eğitimi ile gelişip ilerlemesine hizmet eden programlar hazırlamayı temel görevleri arasında sayan müzeler, bunun topluma karşı duydukları sorumluluk duygusunun gerekliliği olduğunu dile getirmişlerdir (Zilcioğlu & Onur, 2008).

Akman, Özen Altınkaynak, Ertürk Kara & Can Gül'e (2015) göre okul öncesi öğretmenlerinin birçoğu müze eğitimini; “Çocukların geçmişe dair bildikleri, tarihi öğrenmeleri için geçmişle günümüz arasında köprü kurmalarına imkân tanıyan eğitim” şeklinde tanımladıklarını belirtmektedir. Öğretmenlerden alınan tanımlar sırasıyla şu şekildedir; “Geçmişe, günümüze ait mekân ve objelerin sergilendiği alanların gezilmesi ve incelenmesidir”, “Çocukların sebep-sonuç ilişkisini görsel algılama yoluyla kazanması” ve “Öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerine şahit olmak ve bu sayede öğrenmeyi eğlenceli ve kolay hale getirmek” tanımları izlemektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere, öğretmen gözünden müze eğitiminin tanımları yine öğrenci merkezli yorumlara gebedir.

2.2.1 Müze Eğitiminin Gelişimi

Müzeler eğitim kurumu olma görevi üstlenmekle beraber okulun dışındaki öğrenme ortamları haline de gelmiştir. Bu durum müzeleri daha değerli kılmıştır. Milliyetçi duyguları uyandırmak, yönetimin gücünü ve varlığını kanıtlamak için devlet müzeleri ve yerel müzeler kurulmaya başlanmış ve kişisel koleksiyonlar halka açılan kamusal alanlarda sunulmuştur. 19.yüzyıl sonunda ise müzeler; okuldaki öğrenmeyi destekleyecek öğrenme ortamı yaratan, yeni müzecilik anlayışına sahip kurumlar haline gelmiştir. I. Dünya Savaşı döneminde yaygın eğitim kurumları haline gelen ve okulların yerini alan müzeler eğitimin devam ettirilmesi için kullanılmışlardır. Bu durum aynı zamanda kamusal eğitimin geliştirilmesine de katkıda bulunmuştur. I. Dünya Savaşı sonrası müzelerin eğitim alanındaki yetisi kaybolsa da II. Dünya Savaşı itibariyle tekrar gündem haline gelmiştir. İngiltere ve Almanya'nın bazı bölgelerinde 1940 yılında okullar kapatılmış ve bu dönemde yine müzeler eğitimin devamlılığı için ilk kullanılan kurumlar olmuşlardır (Baloş & Karadeniz, 2019).

Milletlerin çağdaşlaşma sürecinde geçmiş yaşantılarındaki değerlerini canlandırma yolunda müzelerin ve müzelerdeki eserlerin yaşanmışlık duygularını ortaya çıkarma görevinin olduğu düşünülmektedir. 20. yüzyılın başlarında düşünce akımları oluşmaya başlamış, sanayileşme girişimleri ve siyasideki yapısal değişimlerle birlikte 1950'lere geldiğimizde iki büyük dünya savaşının meydana çıkardığı farklı sosyo-ekonomik yapılar ile yenedünya görüşüyle; bilim ve sanatı, eğitimi değiştirdiği gibi müzecilik görüşünü de değiştirmiştir. Bu yeni müzecilik düşüncesiyle birlikte, insanı merkeze alan bir anlayış tercih edilmiştir. Böylelikle öğrenenin ön planda olduğu, eserler ve öğrenen arasındaki bağa önem veren görüş ön plana çıkmıştır. Müzeler haricinde müzeyi halka öğretmek için gezici sergiler de ünlenmiştir. Değişimin hızı ile müzelerin, öğrenenin eğitim-öğretim ve kültürüne katkıda bulunmaları gerektiği düşüncesi yayılmış ve halk ile müze iletişimlerini artırılmaya çalışılmıştır (Erem, 2019).

Ülkemizde 1990'lara kadar hükümetin toplantı, seminer ve programlarında müzelerin eğitim ve öğretimdeki önemi farklı önerilerle dile getirilmiş, kararlar alınmış olmasına rağmen uygulama aşamasında yetersiz kalmıştır (Akmehmet Tezcan ve Ödekan, 2006).

1989 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Müzecilik Ana Bilim Dalı'nın açılması ve Ankara Üniversitesi'nde Müze Eğitimi Yüksek Lisans Programı'nın

1998 yılında açılması ile bu konuda bilimsel bir alt yapının temeli atılmıştır. 2000’li yılların başından itibaren bilim insanlarının çalışmaları sayesinde müze eğitimi MEB (Millî Eğitim Bakanlığı) programlarında ön plana çıkmıştır. 2018 yılından itibaren ise müze eğitimi alanı ilköğretim programlarında birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar gerek görsel sanatlar dersinde olsun gerekse hayat bilgisi ve sosyal bilgiler dersinin kazanımlarında yerini almıştır (Erem, 2019).

Uluslararası Müze Konseyi (International Council of Museum/ICOM) 1946’dan itibaren müze tanımları yapmaktadır. 1961’de ICOM ilk defa tanım içerisine eğitim kavramını dahil etmiştir. Müze yoluyla eğitimi ise 1989’da tanıma eklemiştir. Günümüzde müzelerin nitelikleri ön plana alındığında müze eğitimi tam olarak 1995 yılında önem kazanmıştır. Müze eğitimini içinde barındırdığında müze “Toplumun gelişiminin hizmetinde, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye tanıklık eden malzemeleri araştıran, toplayan, koruyan, bilgi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen, kâr amacı gütmeyen sürekliliği olan bir kurumdur” (ICOM, 2018). Müze kavramının ilk ortaya çıkışıyla birlikte, eğitim ile ilişkilendirilmesi ve bu noktada sistematik çalışmalara 20.yüzyıl ile beraber başladığı söylenebilir (Dengiz Uğur, 2019). Müze kavramının dünyadaki tarihsel gelişimi müze tanımının bu noktaya gelmesinde etkili olmuştur. Müze kavramının tarihsel sürecine baktığımızda 1. Evre olan Rönesans’a kadar olan kısım müzelerin koleksiyon olarak kullanıldığı kısım, 2. Evre Rönesans ile 19. yüzyıla kadar olan kısım müzelerin kurumsallaşma kısmı ve 3. Evre ise günümüzde de devam etmekte olan müzelerin eğitim kurumu olma kısmıdır (Özmen, 2018).

Kültürel mirasın somut ve soyut öğelerini izleyicisiyle buluşturan okul müzeleri ve eğitim müzeleri; gezi planları ve eğitim içerikli planlar, sergi tasarım planları eğitim veren kişiler rehberliğinde organize edilen eğitim ile okul sisteminin tarihini etkileyici bir biçimde aktararak Türk eğitim sistemine katkıda bulunacaktır. Özellikle Türk eğitim sisteminde somut nesnelerle yaparak-yaşayarak öğrenme konusunda büyük bir ilerleme sağlayacaktır. 2017 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafınca başlatılan “Eğitim Tarihi Müzeleri” hareketi Türk müzeciliği için önemli ve kıymetli bir ilerlemedir. “Eğitim Tarihi Müzeleri” içeriğinde tarihi liselerde, geçmiş yıllara ait ders kitapları ve eğitim materyalleri, tarihi doküman, yayın, kitap, dergi, rehber, broşür, katalog, fotoğraf ve video

filmler yer almaktadır. Bu sayede hem okullara değer kazandırmış hem de müze eğitiminin gelişiminde etkili olmuştur. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlere müze eğitimi ve yaratıcı drama ile ilgili seminerler verilmiştir. Bu seminerlerde öğretmenler ile “Millî Eğitim Bakanlığı Okul Müzeleri Yönetmeliği” kapsamında oluşturulan müzelerde gerçekleştirilen eğitimlerin içeriği paylaşılmıştır (Baloş & Karadeniz, 2019).

2.2.2 Müze Eğitiminin Amacı

Müze eğitimi, bireyler arası iletişimi ve bireylerin birbirleriyle olan etkileşimi, okul vb. kurumlar ile yaşamı arasındaki bağı geliştirici bir mekân olarak müze ve galerilerin her yaş düzeyinden bireyler için ideal bir öğrenme ve eğitim ortamı olmasını amaçlamaktadır.

Müze eğitimi ile öğrenciler sergileri gezerek bilgiler öğrenebilirler. Aslında müzenin gücü, tarihi daha dokunulabilir ve canlı yapmasıdır. Okullarımızdaki eğitim başlangıçta zihinsel olarak tarihin kavranışını öğretir iken bir müze, geçmişte yaşamış bireylerin kültürlerine ve aynı zamanda bireylerine daha duygusal bir şekilde yaklaşımlarını sağlayabilir (Seidel & Hudson, 1999).

Müzeler; insanın zihinsel gelişimine katkıda bulunurlar, insanların estetik duyarlılığını geliştirip geleceğin sanat izleyicilerini yaratırlar. En önemlisi de insanların müzeyi bir yaşam biçimi haline getirme amacı güden mekânlar olarak tanımlamıştır (Tezcan Akmehmet & Ödekan, 2011). Müze eğitiminin öğrenci ve öğretmen açısından en kıymetli amacı etkili bir öğrenme deneyimi yaratmaktır (Kisiel, 2003). Müze eğitimi amaçlarından biri de öğrencilerin okullardaki öğrenme yaşantılarını zenginleştirmesine imkân sağlayan en ideal öğrenme ortamları olarak görülmektedir (Egüz, 2020).

Müzeler toplumsal ve kültürel yarar sağlayan öğrenme merkezleridir. Müzeler hemen hemen her seviyedeki formal ve informal eğitime kaynak sağladıkları için iyi yönetilmeleri gerekmektedir. Günümüzde müzenin eğitim kavramı çok oturmada müzelerde öğrenme kavramı gündem olmuştur. Bu durum müze çalışmalarının çok hızlı bir şekilde ilerlediğini göstermektedir. Müzenin en önemli amacı bireyin, özellikle öğrencilerin her anlamda gelişimine katkıda bulunmak olmuştur (Baloş & Karadeniz, 2019).

Müzeler kuruldukları andan itibaren eğitim amacını gütmüşlerdir. Özellikle 20. yüzyıl ortalarından itibaren müzelerin ana görevlerinden biri eğitim olmuştur. Eğitim sayesinde halkın müzede koleksiyon haline getirilen eserlerle

buluşmalarını sağlamak müzelerin öncelikli görevleri arasında sayılmıştır. Böylece müzecilikte “müze eğitimi” adında farklı bir alan oluşturulmuştur (Tezcan Akmehmet & Ödekan, 2006).

Müzelerin etkin bir biçimde kullanılabilmesi için müzeyi ziyaret eden bireylerin profili ve bu bireylerin amaçları hakkında bilgi edinilebilmek önemlidir (Oruç & Altın, 2008). Müzelere gelen misafirlerin her birinin, farklı hedefleri vardır. Bu hedefler aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir (Dean, 1996, Aktaran; Oruç & Altın, 2008):

- Farklı bireylerle bir arada olmak veya sosyal etkileşim,
- Önemli etkinlikler yapmak,
- Yeni yaşantılar biriktirmeye imkân vermek,
- Öğrenme imkânı elde etmek,
- Aktif katılım süreci geliştirmek,
- Huzurlu mekânda kendini rahat hissetmek.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü’nün Müze Eğitimi Dersi Temel Programında (MEB, 2009) müze eğitimi dersinde öğrenci merkezli eğitimin ilkeleri şu şekilde açıklanmıştır (Sölpük, Mirza, Doğan, Dağ, Şener , & Kaşıkçı, 2009);

1. Genel eğitimin birleştirici ve bütünlüyci bir ögesi müze eğitimi dersi olmalıdır.
2. Öğrenmeyi öğrenmek önemlidir.
3. Tüm öğrenciler öğrenebilir.
4. Eski bilgileri ve yeni öğrendiği bilgiler arasında kendine özgü bağlantılar kurarsa her öğrenci öğrenebilir.
5. Bireylerin çoğu alanda tasarlayıcı, yaratıcı düşünme ile üretken özelliğini geliştiren ve bilim- teknolojiyi içeren biçimde bir eğitim anlayışı olmalıdır.
6. Sorgulayıcı ve yaratıcı düşünceyi, düşünmeyi öğrenmek geliştirir.
7. Duyarlılığı arttırmak ve göz önünde tutmak önemlidir.
8. İçsel güdülenmeyi başarabilme duygusu olumlu etkiler.
9. Öğrenme olumsuz deneyimlerle kısıtlandığı zaman zor olur.
10. Yaratıcılık, merak ve çok boyutlu düşünmeyi sağlayan ödevler öğrenciyi daha zor kısımları başarabilmesi için motive eder.
11. Eleştiri ve eleştiriye kabul edebilme yeteneği sanat eğitimiyle sağlanır.

12. Öğrencilerin her biri farklı türde, farklı zamanda ve farklı hızlarda yol alarak öğrenir.
13. Özellikleri birbirinden farklı olan öğrencilerin birbirleri ile etkileşim halinde olması öğrenmeyi kolay hale getirir.
14. Öğrenenler arası olumlu bağların geliştirilmesi öğrenmeyi yükseltecektir.
15. Öğrencilerin her biri öğrenmeye yönelik farklı yetenek ve eğilime sahiptir.
16. Öğrencilerin her biri yeni öğrendiklerini kendi öğrenme kalıplarına göre algılayıp kusursuz bir anlama oluştururlar.

Bu ilkeleri dikkate aldığımızda müze eğitiminin her öğrenci için şart ve başarılabilir olduğu görülmektedir. Eğitimin başrol oyuncusu olan öğrencinin müze eğitimi alarak öğrenmesinin yaparak yaşayarak öğrenmeyi, kalıcı öğrenmeyi sağlaması açısından önemi büyüktür.

Müze Eğitimi Dersi Öğretim Programında genel amaçlar, temel beceriler ise aşağıdaki gibidir.

2.2.2.1 Genel Amaçlar

Müze Eğitimi Dersi Programı Öğrencilerin;

- Kronolojik sıralama, eserlere kapsamlı bakış açısı geliştirme, değişen ve devamlılığı anlama becerileri ile donanmalarını,
- Sanat eğitimini geliştirici faydaları müzelerden sağlamalarını,
- Kendi kültürümüzden farklı kültürlere dair eserleri benzerlik ve farklılıkları yönünden değerlendirmelerini,
- Müzelerde yer alan sanat eserleri sayesinde farklı toplumlara karşı saygılı yaklaşma bilinci ile donatılmalarını,
- Müzelerde kullanılabilecek projeler tasarlamalarını,
- Sanat eserlerine eleştirel yaklaşımla bakmaları ve kendileri uygulayarak sanatsal açıdan tecrübeler elde etmelerini,
- Müzelerde bulunan sanat eserlerine kıymet verme, dikkat çekici ve koruma farkındalığı geliştirmelerini,
- Görsel içerikleri kolay anlama becerisi ile donatılmalarını,
- Sanat eğitimi sayesinde yaratıcılığı geliştirici öğrenmeler gerçekleşmesini hedeflemektedir.

2.2.2.2 Temel Beceriler;

Öğrencilerin öğrenme döngüsünde aşılması, geliştirilmesi ve hayatına entegre etmesi için planlanan yeteneklere beceri denmektedir.

Müze Eğitimi Dersi Öğretim Programında kazandırılması planlanan aynı olan beceriler; eleştirel bir şekilde düşünme becerisi, yaratıcı bir şekilde düşünme becerisi, iletişim odaklı beceri, araştırıp sorgulama becerisi, problem çözümü becerisi, bilgi teknolojilerini uygulama becerisi, girişimci birey olma becerisi, Türkçeyi etkin, doğru ve akıcı kullanma becerisidir.

Bu program ile ulaşılmak istenen alana ait beceriler aşağıda açıklanmıştır.

a) Eserlerin İncelenmesi Becerisi

Öğrencilerin inceledikleri esere ait özelliklerin yani eserin sanatçısını, eserin dönemini, eserin çalışma tekniğini, eserin konusunu, eserin yazıldığı zamana göre sanatçıların birbirlerinden etkilenme hallerinin eleştirilmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda yapılacak uygulamalarda eser örneklerine dair elde edilen belgeler (film şeritleri, CD, DVD vb.) sınıf mekânlarında paylaşarak ya da eseri kendi mekânında değerlendirerek öğrencilerin değerlendirilen eserleri tanıyıp anlamaları ve birbirleri ile tartışmaları sağlanmalıdır.

b) Zaman Kronolojisi Becerisi

Türk ve dünya müzeciliğini bulundukları zaman dilimine göre müze eğitimin alanında detaylandırma becerisidir. Sanatçıları yaşadıkları zaman diliminde yazmış oldukları eserleri o dönemin üslubuna dikkat ederek inceleyebilmeyi, farklı kültürel eserleri yine dönemine uygun karşılaştırma yapabilmeyi içinde barındırır. Öğrencilerdeki iç motivasyonu yükseltmek için sınıf içerisinde panolar yaratılabilir ya da müzelere geziler düzenlenebilir. Öğrenciler, değişik zamanlarda ve farklı coğrafyalarda yaşayan toplumların sanat eserlerini tanıyıp kendi içinde sıralama fırsatı yakalayabilir.

c) Farklılıkları ve Devamlılığı Algılama Becerisi

Geçmiş dönemlerde alınan müze eğitimi derslerindeki müzeciliğin başlangıç dönem özellikleri ile günümüzdeki müzecilik anlayışı arasında birbirinden farklılıklarını ya da birbirine benzer yönlerini karşılaştırma yapmayı, beceriye yönelik araştırmalar aracılığıyla elde edeceklerdir (MEB, 2009).

Müze Eğitimi Dersi Öğretim Programında öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler ön plana alındığında müze eğitimi önem arz etmektedir.

2.2.3 Müze Eğitiminin Önemi

Müze eğitiminin önemine Atatürk şu sözlerle dikkat çekmektedir. *“Pratik ve kapsamlı bir eğitim ve öğretim için, vatan sınırlarının önemli merkezlerinde modern kütüphaneler, nebatat ve hayvanat bahçeleri, konservatuarlar, sanat okulları, müzeler ve güzel sanatlarla ilgili sergiler kurulması lâzım...”* (Mustafa Kemal Atatürk, 1923). Atatürk, öğretim açısından müze eğitime verdiği değeri bu sözlerle dile getirmiştir.

Geleceğin eğitim sistemlerini iyileştirmek; eğitimin gücünü topluma anlatabilmekten geçmektedir. Eğitimin dönüştürücü gücünü hafife almayarak tarih boyunca eğitimde oluşan gelişmeleri, felsefeleri, uygulanan yöntemleri ve teknikleri, ortaya çıkış noktalarını, gerçekleri ve örnekleri, yaşanan ve öğrenilen tecrübelerle nesilden nesle aktarmak gerekmektedir. Geçmiş ile gelecek arasında bağ kurulması ve gelecek nesillere geçmişi öğretme noktasında müze eğitiminin gücünden faydalanmak, müze eğitiminin önemini gözler önüne sermektedir (Baloş & Karadeniz, 2019).

Günümüzde eğitim-öğretimin sınıf dışı mekânlarda yapılması eğitimde müzelerin kullanım sıklığını artırmıştır. Bu sebeple günümüzde pek çok müzede müze görevlilerinin çalıştırılmasının yanında müze eğitim birimleri kurulmuştur. Bu müze çalışanları eğitimlere katılarak kendilerini geliştirmişler ve müzelerde donanımlı halde çalışır olmuşlardır. Bu aşamada tüm müzelerden farklı olarak bazı müzeler eğitim-öğretim amaçlı kurulmuştur (Erem, 2019). Müzelerin eğitim amaçlı kurulması ve bu amaca hizmet etmek adına çalışanlarını barındırması yönüyle müzelerin eğitime olan desteği görülmektedir.

Müzeler ve bilim merkezleri dünya çapında öğrenmek için favori ve saygın kaynaklardır. Müze ziyaretlerinin bilime olan ilgi ve motivasyonu artırması, bilimsel ve sosyal becerileri geliştirmesi açısından müze eğitiminin öneminin oldukça büyük olduğu görülmektedir (Tal, Bamberger ve Morag , 2005). Türkiye’de sanat ve müze eğitiminin istenilen düzeyde değildir. Müzeler hem formal eğitimde hem de informal eğitimde temel eğitim kurumlarının en önemli mekanlarıdır. Müzeler öğrencilere somut öğrenme deneyimleri sunar, kalıcı öğrenmeleri destekler, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine imkan verir, öğrenciyi öğrenmeye teşvik eder. Müze eğitiminin öğrenciye kazandırdığı beceriler dikkate alındığında eğitimin her aşamasında kullanılması gerekmekte olup müze eğitiminin önemine vurgu yapılmaktadır (Karadoğan, 2016). Kuruluş

amaçlarını düşündüğümüzde müzelerin birçok işlevleri bulunmaktadır. Müze işlevlerinin her birinin ortak bir paydada buluştuğu ve bu paydanın da müzelerin eğitim amaçlı kullanılması olduğu görülmektedir (Ayaydın, 2017). Gerek müze eğitimi amaçları gerekse öğrenci açısından kazandırdığı beceriler düşünüldüğünde öğretmenlerin derslerinde müze eğitime yer vermeleri gerekmektedir. Bu noktada müze eğitiminin önemine vurgu yapılmaktadır.

Müzeler eğitimde yaparak yaşayarak öğrenme ilkesinin hayat bulduğu ortamlardır. Aynı zamanda müzeler, öğrencinin tarihsel değerleri anlaması ve yaşaması için etkili yerlerdir. Öğrenci önce geçmişi ve bugünü öğrenerek geçmişin ve günümüzün değerleri arasında ayrım yapar. Bu noktada müzelerin eğitimin vazgeçilmez bir parçası olduğu açıktır (Taş, 2012). Müzelerin eğitim açısından önemi oldukça büyüktür. Müzeler hedef kitlesini ilgisini çekerek düşünmeye sevk eder, öğrenenlerin araştırma ve inceleme güdülerini uyarak öğrenmeye yönelttiği için müze eğitimi son derece önemlidir. Müzeler öğrenme ve öğretme aşamasında eğitimin vazgeçilmez bir unsurudur. İlkokul sınıf öğretmenlerinin müze eğitiminin öğrenciler açısından nasıl katkılar sunduğunu ya da müze eğitimi gezileri düzenleme aşamasında karşı karşıya kaldıkları sorunların neler olduğu bağlamındaki görüşlerinin incelenmesi noktasında bugüne dek böyle bir çalışma yürütülmemiş olması da üzerinde çalışılması gereken önemli bir konunun varlığını işaret etmektedir.

2.2.4 Müze Eğitimi ve Sınıf Öğretmenliği

Müzeler en yaygın okul dışı öğretim ortamları olarak tanımlanmıştır. Eğitimin ilk kademesi olan ilkokullarda öğretmenlerin derslerinde müze eğitime yer vermeleri öğrenciler açısından büyük kazançlar sağlayacaktır. Müze eğitiminin öğrenciye sağladığı faydalar göz önüne alındığında ilkokul öğrencileri için sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin ne kadar önemli olduğu bilinmektedir. Sınıf öğretmenlerinin duygu, düşünce ve davranışlarının, müze eğitime olan tutumlarının kendilerini rol model alan öğrenciler açısından değeri büyüktür. Bu noktada öğrenci odaklı baktığımızda sınıf öğretmenleri açısından müze eğitiminin neden önemli olduğu görülmektedir. Müze gezileri ile öğrencilerin öğrenmeye ilgisini arttırmak, okul temelli öğretimi tamamlamak amacıyla öğretmenin müze gezisini ders planlamasına entegre etme aşamasını dikkatli bir şekilde yapılandırması hayati bir önem taşımaktadır. Müze eğitiminin, müze ziyaretleri sırasında yapılabilecek aktivitelerle iyi tasarlanmış olması ve müze öncesi, müze

gezisi esnası ve müze sonrası etkinliklerin müfredatla bağlantılı olması öğrenci motivasyonunu önemli ölçüde arttırmaktadır. Bu aşamada sınıf öğretmenlerinin öğrencilerini iyi tanıyor olması ve öğrenci düzeyine uygun etkinlikleri tasarlaması gerekmektedir. Müze eğitiminin öğrenci yararına katkıları baz alındığında sınıf öğretmenleri ile müze eğitimi ilişkisinin önemli olduğu görülmektedir (Morentin & Guisasola, 2015).

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi uygulamaları motivasyonlarının yüksek olduğu, öğrencileri kaliteli öğrenme etkinlikleri sağlamak için müze eğitimcileri ile önceden koordinasyon sağlanması gerektiği, ilkokul öğretmenlerinin bütün konuları öğrettikleri için müze gezilerinin öğretmenlere ekstra özerklik verdiği düşüncesinde oldukları görülmüştür (Uppin & Timoštšuk, 2022). Müzelerin sınıf öğretmenleri açısından daha özerk öğretim ortamları olması ve müzelerin öğretmenlere farklı deneyimlerle öğretim yapma imkanı sunması sınıf öğretmenlerini müzeleri tercih etmeye teşvik etmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı öğretmenlerin müze eğitiminin kullanımını arttırmaya yönelik birçok girişimde bulunmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığına ait olan yeni eğitim vizyonu içeriğinde 2019 yılında Türkiye’de eğitimin her aşamasında müzelerin kullanımını arttırmak amacıyla hizmet içi eğitimler verilmeye başlanmıştır. Bu eğitimler öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri aldıkları süre zarfında müze eğitimi alanında kendilerini geliştirmelerini sağlayacak eğitim hareketi olarak görülmüştür (Baloş & Karadeniz, 2019). MEB’in yapmış olduğu eğitim hareketi ile müze kullanımının eğitimin ilk kademesinden başlaması sınıf öğretmenleri ile müze eğitimi ilişkisini ortaya koymaktadır.

2.2.5 Müze Eğitiminde Karşılaşılan Zorluklar

Müze eğitimi bilindiği üzere öğrencilerin aktif katılımıyla, yaparak yaşayarak öğrenme yöntemini kullanarak kalıcı öğrenmelerini destekleyen bir eğitimdir. Öğretmenler eğitim-öğretim süresince müzeleri kullanmak ve müze eğitiminin önemini öğrencilere aktarmak istemektedirler. Fakat gerek müzelere gidiş ve gelişlerdeki sınırlılıklar, belge ve izinleri alma konusundaki güçlükler öğretmenlerin müze eğitimi tercih etmeleri noktasında farklılık göstermektedir. Müze eğitiminde karşılaşılan zorluklar şu şekilde sıralanabilir (Akman ve Ark, 2015):

- 1 İlkokul seviyesindeki öğrenci grubunun küçük yaş grubu olması, hareketli olması ve kalabalık olması sebebiyle kontrol altına almada güçlükler yaşanması,
- 2 Sınıf öğretmenlerinin, müze gezileri düzenlerken bürokratik zorluklarla karşılaşması,
- 3 Müzelere giderken yaşanan ulaşım problemleri, bazı müzelerin ücretli olması,
- 4 Müze gezi planı hazırlamanın zaman alması ve bu planı uygulama aşamasında müzelerin yeterli uygunluğa sahip olmaması,
- 5 İlkokul programlarının ağır olması,
- 6 Öğretmenlerin müze eğitimi hakkında herhangi bir hizmet içi eğitime katılmamaları ve öğrencilere rehberlik yapma konusunda kendilerini yeterli hissetmemeleri,
- 7 Müzelerde eğitim, servis, araç-gereç ve uzman personellerin olmaması,
- 8 Müze eğitimi ile müze ziyareti arasındaki farkın bazı öğretmenler tarafından bilinmemesi,
- 9 Müze çalışanlarının ilgisizliği ve müzede öğretmene rehberlik etme ya da bilgilendirme yapmada isteksiz olması,
- 10 Müzelerin bir eğitim ortamı olarak fiziksel koşullarının çocuklar için elverişli olmaması,
- 11 Müzelerde yapılan etkinliği destekleyecek miktarda materyalin olmaması.

Aydoğan & Evren'in (2017) Görsel sanatlar öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında müze eğitimi ve uygulamaları dersi araştırmasında müze eğitime ilişkin zorlukları şu şekilde açıklamıştır;

- 1- Müzedeki eserlerle ya da müzeyle ilgili yeterli bilgi sahibi olmama,
- 2- Müze çalışanlarının yeterli alakayı göstermemesi,
- 3- Müzede rehberlerin olmaması,
- 4- Grup çalışmalarındaki iş bölümünün sağlıklı olmaması,
- 5- Müzedeki sergilemelerdeki eksiklikler,
- 6- Müze eğitime dair ön yargılara sahip olunması,
- 7- Müzelerin ulaşım problemleri,
- 8- Müzelerin ücretli olması.

Şentürk, Koca & Gazel'e (2020) göre müze eğitimi uygulamasında karşılaşılan sorunları; maliyet, öğrenci sayısının fazlalığı, planlama ve organizasyon zorlukları ve ailenin okul dışı etkinliklere izin vermemesi şeklinde açıklamışlardır.

Tüm bu zorlukların öğretmenlerin müzeleri tercih etme sıklıklarını da olumsuz etkileyeceği düşünüldüğünde sınıf öğretmenlerinin müze kullanımına yönelik görüşlerinin araştırılması durumunu ortaya çıkarmaktadır.

2.2.6 Müzede Eğitiminde Kullanılabilecek Öğretim Yöntem ve Teknikler

Öğretmenlerin eğitim uygulamalarında müzeleri tercih etmelerindeki etkenlerden biri öğrencilerin kalıcı öğrenmelerini sağlamasının yanında öğrenciye kazandırılmak istenen beceri, değer ve kazanımlardır. Öğrencilere müze eğitimi ile kazandırılmak istenen beceri, değer ve kazanımları öğrenciye verirken farklı öğretim yöntemlerinden faydalanılmaktadır. Müzelerin eğitiminin amacını yerine getirmesi için uygun bir öğretim programı yapılmalı ve bu plan hazırlanırken; müze eğitimi alacak sınıfların belirlenmesi, eğitim için gerekli olan materyallerin hazırlanması, eğitim programlarının uygulanabilir olması ve eğitim esnasında uygun araç gereçlerin seçilmesinin önemli olduğu unutulmamalıdır (Kuruoğlu, 2002)

Müzelerde öğrenmeyi kolaylaştıran etkin bir yöntem dramatizasyondur. Uzaklık ya da zaman açısından erişilemeyen olayların incelenmesini ya da karmaşık görünen olayların daha kolay anlaşılır hale gelmesine yardımcı olur. Dramatizasyon tekniği kullanılırken müzelerden geri vermek üzere alınan objelerin ve giysilerin kullanılması öğrenmeyi daha kolay anlaşılır hale getirir ve öğrenmeyi olumlu yönde etkiler (Çetin, 2002).

Müzelerin eğitsel amaçla kullanılmasıyla müzelerde öğretim yapılırken bir çok öğrenme kuramlarından yararlanılabileceği unutulmamalıdır. Akman ve ark.(2015)'nin okul öncesi öğretmenleri ile yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin müzede en çok tercih ettikleri etkinlikler incelendiğinde sırasıyla; öğrencilerin gözlem yaparak öğrenmesine destek olmak, sanat eserleri hakkında bilgileri öğrencilerle paylaşmak, müzelerdeki nesne ve objelerle ilgili açıklamalar yapmak, müzede sergilenen eserlerle ilgili bilgilenmelerine yardımcı olmak, müzelerde fotoğraf çekmek, müzede öğrencinin ilgilerini çeken bir eserin resminin çizilmesini istemek olduğu görülmektedir.

Müze öğretim programları hazırlanırken planlamanın müze ziyareti öncesi yapılması gerekmektedir. Müzeyi ziyaret etmeden önce ve sonrasında müzelere ait konferans salonları ya da çok amaçlı toplantı salonlarında misafir grupları ile düzenlenen bilgilendirici etkinlikler, çocuklarla rol oynama ve dramalar, resim yapma çalışmaları ve el işi çalışmaları, öğretici film gösterileri müze eğitimi ortamını oluşturmaktadır. Müze gezileri esnasında rehber eşliğinde turların yapılması ve müzeye gelen misafirlerin konu ile ilgili atölye çalışma etkinliklerine katılması sağlanmaktadır (Kuruoğlu, 2002).

Temur & Topkaya (2022) Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımların müze eğitimi ile harmanlandığını ve böylelikle yapılandırmacı yaklaşıma hizmet ettiğini belirtmektedir. Günümüzde kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin çoğu yapılandırmacı yaklaşıma uygundur.

Müzelerde öğretim rehberli turlarla yapıldığı gibi rehber olmadan da yapılmaktadır. Müzelerde rehberli turlar dışında konferans, (Karar verilmiş bir konu çerçevesinde resimlerin yapılması, fotoğrafların çekilmesi, slaytların hazırlanıp ve maketler tasarlanıp açıklanmasıdır.) dokunma oturumu (Öğrenenlerin müze koleksiyon objeleri ile yakından dokunarak öğrenmesini oluşturmak amacı ile müzede yer alan eserlerin dayanıklı ve yenilenebilecek benzerlerinin, sorular yöneltmek, eğlenceli ortam yaratarak değerlendirilmesidir), öykü anlatımı, drama yapma ve rol oynama, ortamda seçilen sanat eseri etrafında tartışma aktiviteleri planlanıp organize edilmelidir (Kuruoğlu, 2002).

Müzelerde öğretim yapılırken sınıf düzeylerine uygun öğretim yöntemleri seçilmelidir. Ama sınıflarda kaynaştırma öğrencileri ya da özel eğitim sınıflarında özel gereksinimli öğrenciler de bulunmaktadır. Müzelerdeki öğretim yöntemlerini belirleme aşamasında görme engelliler için braile alfabesinin kullanıldığı dokunsal kitaplar ve dokunulabilir sergiler tercih edilebilirken, işitme engelliler için işaret dilini kullanan ve bilen rehberler birlikteliğinde programlar düzenlenmektedir (Erbay, 2017).

Müzelere gelen kişiler için hazırlanan yayın ve dokümanlar içinde, tur ve sergi programları, müzenin hediyelik eşya bölümünden temin edilebilecek harita, kitap, broşür, katalog, poster, kart, fotoğraf, rehber, video, kaset, CD Romlar vardır. Aynı zamanda okul ve aileler için programlar da hazırlanmıştır. Çocuklar için ise müzedeki sergileri basitçe anlatan öyküler, resimlerle zenginleştirilen

müze rehberi, çocuklara yönelik boyama kitapları, tarihi ve kültürel afişler, ilgi çekici bulmacalar, kitaplar, öğretici resimler ve eğitici kartlar hem kütüphanedeki okuma bölümlerinde hem de müzelerin çok amaçlı çalışma salonunda hazır halde bulunmalıdır (Kuruoğlu, 2002).

Müzelerde öğretim uygulamalarının daha etkili olması aşamasında müze eğitimcileri 20-30 dakikalık doğaçlama metinleriyle ziyaretçilerle konuşup onların ilgisini çekerek yeni karakterler yaratırlar. Böylelikle metinli monolog, kısa oyunlarla ziyaretçilere bütün müzeyi gezdirirler. Aynı zamanda öykü anlatma yöntemiyle müze eğitimcileri müzede olan bir eserle ilgili ham hali belli olan bir öyküyü; müzeyi ziyaret eden çocukların hayal güçleri ve yaratıcılıklarıyla tamamlarlar. Bu yöntem de müze öğretimi için çok etkilidir (Abacı, 1996).

Müzelerde elektronik rehberlik (audio guide) sistemleri, rehberli geziler, ilgi uyandırıcı bilgilendirme tabelaları, müze gezicilerinin ilgisini çeken sürekli olarak oluşturulan sergiler ya da geçici olarak hazırlanan müze sergileri, dia-film gösterileri, seminerler ve atölyelerde yapılan aktiviteler, izleyicinin aktif öğrenmeye katılımını sağlar (Altunbaş & Özdemir, 2012).

Müze ziyaretleri sırasında afişler, kataloglar, anlaşılır tanıtım kartları, konferanslar, video ve sinema gösterimi, sergiler ve ortama uygun müzikler kullanılması öğrencinin daha çok ilgisini çekebilir. Müze öğretim sürecinin sonunda ise öğrencilerin öğrendiklerini heykel, hikâye, drama, resim, şiir, oyun gibi yöntemler kullanılarak sergilemesi konunun daha çok pekişmesini sağlanmaktadır (Çetin, 2002).

Çakır İlhan, Artar, Okvuran & Karadeniz (2001) müze eğitiminde rehber ve öğretmen yönlendirmesinin yanında müzede uygulanacak etkinliklerin de önemli olduğunu düşünmektedirler. Bu konuda Çakır İlhan ve Ark.(2001)'in hazırlamış oldukları Akran Eğitici Kitabı'nda etkinlik önerileri ele alınmıştır. Bunlar aşağıdaki tabloda detaylı olarak incelenmektedir.

Tablo 2.1. Müzede Öğretim İçin Etkinlik Önerileri

Müze Öncesi Etkinlikler	Müze Sırası Etkinlikleri	Müze Sonrası Etkinlikler
Ben Müzesi	Neredeyim?	Kurtarma Kazısı
Aile Ağacı Hazırlama	Müze Anı Kartı Hazırlama	Tarihi Eser Kaçakçılığı 1
Doğada Gözlem	Tarihi Olay Canlandırma	Tarihi Eser Kaçakçılığı 2
Turizm Haritası	Mühür Basımı, Tablet	Tur Operatörleri

Oluşturma ve Kent Ressamları	Yazımı	Ortak Kültür Mirası Projesi
Mimari Keşif	Genç Arkeologlar	Müze Tanıtım Poster ve
Fotoğraftan Canlandırma	Ritüel Düzenleme	Broşürü
Saat Kulesi	Halı ve Kilimde Motif Avı	Müzedeki Kostüm
Geleneklerimiz: Ata Sporları ve	Taş Levhalar	Pazar Yeri
Oyunlar	Sikkenin Öyküsü	İpek Yolunda Bir Kervan
Çağlar Boyu Giyim – Kuşam	İnançlar ve İnanç Sistemleri	Av ve Avcılık Ritüeli
Takı Tasarımı	Ölü Gömme Töreni	Müze Tahliyesi
Doğada Gözlem Yapma	Soğuk Soğuk	
Gazeteciler		

a) Müze Öncesi Etkinlikler:

Müze öncesi yapılan çalışmalarda amaç eğitmen- öğrenci ve müze ortamlarını uygun bir şekilde hazırlama aşamasıdır. İlk iş olarak etkinliği yaptıracak eğitimci çalışacağı grubu belirleyip netleştirir. Eğitimci alınması gereken izinleri ve uygun tarihi alıp belirlemiş olduğu çalışma grubunun özelliklerine göre müze ziyareti planını düzenler. Eğitim öncesinde yapılacak çalışma ile ilgili grubu bilgilendirir ve kullanılacak malzemeleri önceden temin eder. Müzede kendileri ile ilgilenecek ilgili kişilere grubun nitelikleri, müzeye gidilecek gün ve saat ile ilgili olarak bilgilendirmelerde bulunur.

b) Müze Sırası Etkinlikler:

Müze sırası etkinlikleri müzede yapılacak olan çalışmaları içermektedir. Müzede etkinlikler, önceden planlanmış olmalıdır. Bu etkinlikler şartlara göre değişik alternatiflere açık olmalı, farklı algı ve duyuları işe koştan eğitici, eğlendirici, yaratıcı olmalı ve kolay, açık düşünebilmeyi sağlayan uygulamalar olmalıdır. Müzede yapılan etkinliklerde müzenin tamamının görülmesi önemli değildir. Genellikle bir nesneye, herhangi bir döneme, belli bir düşünceye önem veren müze eğitimi yeni kazanılacak becerileri destekleyen yaratıcı drama ve atölye çalışmalarını içinde barındırmalıdır.

c) Müze Sonrası Etkinlikler:

Müzede gerçekleştirilen etkinlikler eğitimden sonra müzelerde veya okullarda değerlendirilir. Müzede etkinliğe dair sonuçlar ve öğrenilenler üzerine öğrenci grubuyla konuşulur, tartışılır. Etkinliklerde ve atölye çalışmalarında üzerinde çalışılıp ortaya çıkan ürünleri (maske, resim, kumaş, heykel vb.) sergileyebilirler.

Ayrıca etkinliklerde öğrenilen becerilerin mektup, kompozisyon, tartışma, gazete haberi gibi ürünleri ile ortaya çıkması sağlanabilir.

Müze eğitimi aktivitelerinde;

- el becerisini geliştirici etkinlikler,
- yazı dilini geliştirici etkinlikler,
- yaratıcı drama etkinlikleri,
- duyu organlarına yönelik ses, koku, tat üzerinde yapılan etkinlikler,
- sözlü tarih ya da yaşayan tarih etkinlikleri gibi yöntemler tercih edilebilir.

Müze sonrası etkinliklerde değerlendirme türleri olarak görüşme (mülakat), gözlem, portfolyo (Katılımcı ürün dosyası) hazırlama, öz değerlendirme formu ve akran değerlendirme formu gibi etkinlikler kullanılabilir (Çakır İlhan ve Ark, 2001).

Çakır İlhan ve Ark.'nın (2001) hazırlamış olduğu “Akran Eğitici Kitabı”nda etkinliklerde kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerini aşağıdaki gibi açıklamıştır:

1. Akran Eğitimi Yöntemi; Öğrenciler bilgiyi ve davranışlarının çoğunu akranlarından öğrenirler. Birbirleriyle benzer dil, tutum ve davranışa sahip grupların davranış tutum ve bilgilerini değiştirmek amacıyla yapılan planlı bir eğitim yöntemine akran eğitim yöntemi denir.
2. Soru-Cevap Yöntemi; Müze eğitimi eğiticisinin hazırlamış olduğu soruların katılımcılara sorup cevaplar alınması yöntemidir. Eğitimin içeriğine ve katılımcıların bilgi düzeylerine göre soruların düzeyi, türü belirlenmektedir.
3. Sunum yöntemi; Eğitici tarafından bilgilerin katılımcılar grubuna sunulması, açıklanması ve katılımcıların yönlendirilmesi ile gerçekleşir. Eğitici etkinliğe önceden hazırlanmalı, iyi bir etkinlik planı yapmalı ve sunumu kısa süreli ve katılımcılara soru sorarak ilerletmelidir.
4. Gösterim Yöntemi; Eğitici tarafından gösterimlerdeki ilgi çekici sunu ve görsel materyaller katılımcılara anlatılmaktadır.
5. Tartışma Yöntemi; Eleştirel düşünme becerisini geliştirmek, bilişsel ve duyuşsal hedefleri kazandırmak amacıyla rahat bir tartışma ortamı yaratılmaktadır. Tartışma için bilgi ile görüşler ve olgular özetlenmektedir.

6. Problem Çözme Yöntemi; Bu yöntem ile öğrenciler araştırma yapmayı, kaynaklara ulaşmayı, insanlarla iletişim kurmayı, sorumluluklarını almayı ve yerine getirmeyi, bilgiyi paylaşmayı öğrenir.
7. Konuşma Halkası Yöntemi: Bu yöntemde öğrenciler daire şeklinde otururlar. Daire içindeki herkes konuşma konusu ile ilgili düşüncelerini dile getirirler. Konuşma dairesi bir öykü, herhangi bir olay ve resim ya da benzer etkinlikler ile sürdürülmelidir. Öğrencilerin kendilerini olay veya öyküde bulunan bir kişinin yerine koyarak empati yapmaları sağlanır ve öğrenciler söz alırlar (Çakır İlhan ve Ark. 2001).

Kayabaşı'na (2012) ve Köksal'a (2016) göre öğretmenler müze eğitimi uygulamalarında açıklanan öğretim yöntem ve teknikleri haricinde farklı yöntemleri de kullanabilmektedirler. Bunlar ise aşağıda sıralanmıştır:

- Büyük Grup Tartışması; öğretmen problemi sınıfa açar. Sorular sorar ve öğrencilerden görüşler alır. Kendi görüşlerini ekleyerek yorumlar ve değerlendirir. Öğretmen tartışmanın yürütücülüğünü yapar. 7-9 kişilik gruplar oluşturulur. Olgu, film, hikaye sunularak tartışmaya geçilir. Konu ya da problem tartışılır.
- Panel – Zıt Panel; daha önce öğrenilmiş konuların tekrarında, öğrencilerin bilgi sahibi oldukları konularda panel yapılır. Yönetici seçilir. Sınıf ikiye bölünür. Bir grup soru, diğer grup ise cevap grubudur. Tartışılacak konu sınıfa duyurulur. Amaç, öğrenci ilgisini çekmek kısmen tartışılmış ama yeterince açıklığa kavuşmamış konuların anlaşılır hale gelmesini sağlamaktır.
- Soru-cevap yöntemi öğrencilerin düşünme yeteneklerini geliştirir. Öğretmenin hazırladığı soruları öğrencilerin sözel olarak cevaplaması yöntemidir. Öğretmen sorularıyla öğrencilerin düşünmelerini sağlamalı, neyi ne zaman soracağını bilmelidir. Öğretmenin soruları, öğrencilerin düşünmelerine, değerlendirmelerine ve yaratıcılıklarına imkân sağlayan nitelikte olmalıdır.
- İşbirlikçi Öğretim; öğrencilerin gruplar oluşturarak bir görevi yerine getirme ya da bir problemi çözmek için işbirliği içinde çalışmalarını sağlar. Öğrenciler birbirlerinin öğrenmelerini ya da kendi öğrenmelerini artırma amacıyla küçük gruplar oluşturarak işbirliği ile çalışmaktadırlar.

- Çember Tartışması; öğrencilerin tartışacağı konunun bilgi ve becerilerine sahip olması, kazandırılacak davranışın ise kavrama düzeyinde olması gerekmektedir. Öğrenci sayısı 10-15 kişi olmalıdır. Bir lider seçilir ve lider zamanı yönetir. Öğrenciler çember şeklinde oturmalıdır. Her öğrenciye hazırlanmış sorular sorulur ve not edilir. Tartışma sonunda önemli noktalar vurgulanmalıdır.
- Küçük Grup Tartışması; öğrenci sayısı en fazla 12 kişi olmalıdır. Tartışma öncesinde panel, film, konferans ya da tiyatro sunumu yapılmalı sonrasında tartışmaya geçilmelidir. 6'şar kişilik gruplar oluşturulur. Her grup kendi arasında 6 dakikada konuyu tartışır. Öğrenciler tartışma sonucunda bir problemin farklı çözüm yolları olduğunu öğrenirler.
- Kollegyum; panel ile çok benzetmektedir. 3'er kişiden oluşan iki grup vardır. Birinci grupta uzman kişiler, ikinci grupta ise öğrenciler vardır. Dinleyiciler için de konu ilgi çekici olmalıdır. Öğrencilerden oluşan grup önce konuyu sunar sonra dinleyicileri temsil eder ve uzman kişilere sorular yöneltir. Sonunda lider ise tartışmayı özetler.
- Küme Çalışması; Öğrenciler gruplara ayrılır ve her grup kendi aralarında bir başkan seçer. Başkanın rehberliğinde her grup ortak amaç doğrultusunda çalışırlar.
- Forum; başkan yönetiminde, toplumu yakından ilgilendiren bir konu hakkında farklı gruplardan oluşan dinleyicilerin söz isteyerek konuşma kuralları çerçevesinde yaptıkları tartışmalardır.
- Beyin Fırtınası; öğrencilerin değişik fikirleri ortaya koymasını, eleştirilme kaygısı yaşamadan farklı fikirler üretmesini hedefleyen grup tartışma tekniğidir.
- Örnek Olay; öğrencilerin gerçek hayatta karşılaştıkları sorunları sınıf ortamında çözümünü sağlamak amacıyla kullanılır. Öğretmen sınıfa örnek bir olay getirir ve öğrencilerin bu örnek olaya çözümler üretmesini bekler.
- Gösterip Yaptırma; bir işin en iyi şekilde nasıl yapılacağı öğrenciye gösterilir ve sonrasında öğrencinin bunu sınıfta ya da laboratuvar ortamında yapması istenir. Uygulama düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılır.

- Çalıştay (Workshop); belirli bir konu hakkında ortak bir öğrenme tekniğini kullanmak üzere yapılan bilimsel çalışmalardır.
- Drama; bir olayı oyunlar geliştirip tiyatro tekniğinden yararlanarak öyküleştirmeye yarayan tekniktir. Drama hayatı tanıma ve canlandırma sanatıdır.
- Kart Oyunları; öğrenci sayısının yarısı kadar kart hazırlanır. Kartlar iki düzeydedir. Birinci düzeyde öğrenilenle ilgili örnek, soru ya da kavram vardır. İkinci düzeyde ise birinci düzey ile eşleşebilecek cevaplar, tanım ya da açıklamalar vardır. Kartlar sınıfa dağıtılır ve sonrasında her kart sahibi eşini bulmaya çalışır.
- Eğitimsel Oyunlar; eğitsel içerikli olan belli kurallara sahip amaca ulaşmak için yapılan etkinliklerdir. Eğitsel oyun öğrenilen bilginin pekiştirilmesini ve rahat ortamda oyunla öğrenilmesini sağlar.
- Gözlem Yapma; bir olayı ya da davranışı doğal ortamında, plan dahilinde izleyip kaydetme sürecine denir.
- Proje Hazırlama; belirli bir konu üzerinde öğrencinin yoğunlaşarak derinlemesine çalışması ve sonunda bir ürün ortaya koyması tekniğidir.
- Görüşme Yapma; konu ile ilgili alan uzmanı kişilerle bir araya gelinerek görüş ve düşüncelerini alma sürecidir.

Gibi öğretim yöntem ve tekniklerini sınıf öğretmenleri müze eğitiminde tercih edebilmektedirler.

2.2.4 Müze Eğitiminde Öğretmenin Rolü

Öğretmenlik, öğretme sanatıdır. Öğretmenin bildiklerini öğrenciye aktarma sanatı olan öğretme sanatını okul dışı ortamlarda kullanması öğrenciye farklı öğrenme ortamı sunacak ve öğretimin daha kaliteli hale gelmesini sağlayacaktır. Öğretmenler farklı yöntemleri, teknikleri ve etkinlikleri sınıflara getirmelidirler. Çünkü müfredat ve müfredat içindeki kazanımları öğrenciye aktarabilmek için öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir. Öğretmenler çeşitli etkinlik ve yöntem kullanabilme yetisine sahip olmalıdırlar. Bunun başka bir yolu ise sınıf ortamını farklı bir ortama taşımaktır. Müzeler bu noktada önem arz etmektedirler. Müzelerde eğitim, yerinde yaparak yaşayarak öğrenme için oldukça önemlidir. Öğrencilerde sorgulayabilme, bilgiyi anlamlandırabilme, eleştirel düşünme yetisine imkân sağlamaktadır. Bu durumda öğretmene büyük

pay düşmektedir. Öğretmen farklı etkinlik ve yöntemlerle ilerlemeli sadece teorik bilgiyi aktarmamalıdır. Öğrencinin araştırmasına, keşfetmesine imkân vermeli, rehberlik etmelidir (Akcan, 2010). Öğretmenin müze eğitimindeki öne çıkan görevlerinden biri öğrenciyi aktif ve yaparak yaşayarak öğrenmeler gerçekleştireceği müzelerle buluşturmadır.

Öğretmenlerin görevi mevcut şartlar içinde en iyiyi başarmaktır. Öğretmenler müzeleri eğitim ortamı olarak görmeli ve verimli kullanmalıdır (Aktekin, 2008). Müzelerin öğretmenler tarafından verimli ve aktif kullanamaması konusuyla ilgili dört temel sebep aşağıdaki gibidir (Adams & Millar, 1982, Akt; Aktekin, 2008):

1. Müzede kullanılacak olan koleksiyonların ve müzede sergilenen eser içeriklerinin eğitimi verecek olan öğretici tarafından yeterince bilinmemesi;
2. Müzenin halka katkı sağladığı eğitim fırsatlarının farkında olunmaması
3. Öğretmenlerin müzede yer alan eserleri nasıl kullanacaklarını bilmemeleri;
4. Müzeye misafir olarak gidilmesi için yeteri kadar zaman ve maddi desteğin olmaması

Programları ilkelerine göre uygulamak öğretmenlerin sorumlulukları arasında başta gelmektedir. Programın özenle hazırlanması yanında asıl önemli olan programı uygulayan öğretmenin programı uygulama sürecini kusursuz sürdürmesidir. Programı layıkıyla gerçekleştirmek ve karşı tarafa anlatması gerekeni iyi bir biçimde aktarabilmek öğretmenin kullanmış olduğu yöntem ve tekniklerle mümkündür (Yel, 2008). Öğretmenin önemli olan bir başka rolü ise öğrencileri için müze eğitimlerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerini seçmeleridir.

Müzelerin eğitim amaçlı kullanılması günümüzde daha sık vurgulanmaktadır. Etkileşimli öğrenme modelinin yaygınlaşması ile birlikte nesnelerle bir araya gelmek için en uygun mekânlar haline dönüşen müzeler de giderek artan miktarda eğitim kurumlarıyla işbirliği yapmaya ve bu konuda eğitim almış müze eğitimi personeline iş vermeye başlamışlardır (Baloş & Karadeniz, 2019). Bu görüşü destekleyen başka bir görüş de öğrenen eğitiminde müzelerden etkili bir şekilde yararlanılmasıdır. Eğitimin bu aşamasında okul-müze işbirliği çok önemlidir. Bu işbirliğinin sağlanmasında öğretmenlere önemli sorumluluklar

düşmektedir (Oruç & Altın, 2008). Öğretmenler müzeler ile öğrencileri buluşturan köprü niteliğindedir. Köprünün sağlamlığı için öğretmenlerin müze çalışanları ile işbirliği içinde olması gerekmektedir.

2.2.5 Müze Eğitiminde Öğrencinin Rolü

Müzeler halkın çoğuna yaşam boyu öğrenme imkânı sunarken, hazırlanan müze eğitimi programları ile örgün öğretime büyük ölçüde destek vermiştir. Akme Mehmet Tezcan (2006), bu sebeple müzelerde eğitimin en kıymetli hedef kitlelerinin çocuklar ve gençler olduğu fikrindedir. Böylece müze eğitiminin odak noktası olan öğrenciler ön plana çıkmaktadır.

Öğrencilerin etken bir şekilde eğitime katılmaları, kendilerinin yaparak, yaşayarak, söyleyerek öğrenmelerini sağlamak öğrenmede en kalıcı uygulamalardır. Bu yüzden öğrencinin sınıf ortamında yalnızca dinleyerek, yazarak, okuyarak işlenen konulara göre gezerek, görerek, yaşayarak, yaparak işlediği konular daha akılda kalıcı hale gelmekte öğrenci için de daha kolay olmaktadır (Akcan, 2010). Öğrenci, kalıcı öğrenmeler oluşturabilmek için; öğrenme sürecinde aktif rol almalı, çevre işbirliği ile öğrenmelerini ilişkilendirmeli, yaparak-yaşayarak öğrenmeli, sosyal yaşantıları ile iletişim halinde olmalıdır. Bu yöntemin ise sınıf ve okul dışı eğitim ortamları olan müzeler gibi mekânlarda alınması gerektiğini düşünmektedir (Karadoğan, 2016).

Müzeleri eğitim amaçlı kullanmanın öğrenci açısından birçok faydası vardır. Müzeler eğitimde aktif öğrenme ilkesinin hayat bulduğu ortamlardır. Bu ortamlarda yaşayarak ve gözlemleyerek öğrenme gerçekleşeceği için öğrenilenler daha kalıcı olacaktır. Bu nedenle öğrencilerin motivasyonu canlı tutulacaktır. Öğrenciler müzelerde birçok aktivite ile birlikte kültürel değerlerini daha iyi tanıma ve sosyalleşme fırsatı yakalayacaklardır. Müzelerle öğretim sürecinde öğrenciler gözlemleyebilir, nesnelerle ilişki kurabilir, duygu ve düşüncelerini daha iyi ifade edebilir, öğrenmeye daha istekli olur ve müzelerin bakış açısını, mesajını daha iyi anlamlandırır (Taş, 2012).

Müze eğitimlerinde kazandırılmak istenen iletişimsel ve toplumsal beceriler vardır. Bunlar; öğrencilerde beden dilini etkili kullanma, araştırarak ve inceleyerek öğrenme, öğrenmeye güdülenme, yaratıcı bir şekilde yazma, tasarım oluşturma, sergi oluşturma, yaratıcı düşünme, kültürel mirası öğrenme, kültürel farklılıklara saygı ve hoşgörölü yaklaşma ve bu sayede kültürel farkındalık bilinci kazanma gibi becerileri içermektedir. Bahsedilen tutum ve becerileri müze eğitimi

yoluyla öğrencilere kazandırmak noktasında müzelerin ana karakteri olan öğrencilerin rolü büyüktür. Müze eğitiminde öğrencinin iç motivasyonu ne kadar yüksek olursa o kadar kalıcı öğrenmeler deneyimleyebilir.

Müzelerin öğrenciler tarafından kullanılmasının sonuçları şu şekildedir;

- 1- Öğrenciler bilgilerini geliştirmenin yolunu öğrenir ve kitap bilgisi ile yeni öğrendikleri bilgiyi karşılaştırma alışkanlığı kazanır.
- 2- Öğrenciler, tarihi dönemlere ait gerçek eserleri görme fırsatına sahip olurlar.
- 3- Tarihsel olayları o dönemin nesneleriyle ilişkilendirmeye çalışırlar ve böylece tarihsel farkındalık kazanırlar.
- 4- Müzedeki eserleri günümüz objeleriyle karşılaştırırlar.
- 5- Öğrencilerin gözlemlerini, mantığını, yaratıcılığını, hayal gücünü ve takdir duygusunu geliştirir.
- 6- Müzeler öğrencilere gelişimin ve değişimin kaçınılmaz olduğunu gösterir.
- 7- Müzeler öğrencilere olayların tüm yönlerini düşünmeyi ve değerlendirmeyi öğretir (Taş, 2012).

Müze eğitiminin merkezinde öğrencinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Öğrenci müze eğitimi uygulamaları ile maksimum düzeyde beceri ve tutumlarla donanmaktadır. Bu aşamada müze eğitimi denilince ilk akla gelecek olan öğrenci olmalıdır.

2.3 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, müze eğitimi ile ilgili öğretmen görüşleri hakkında yurtiçi ve yurt dışı alanında yapılan araştırma örneklerine yer verilmiştir.

2.3.1 Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Alkış ve Güleç'in 2003 yılında yaptıkları çalışmada 1. sınıf öğretmenlerinin müze gezilerine bakış açıları, müze eğitimine verdikleri değer ve derslerinde müzeleri kullanmaları araştırılmıştır. “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Gezilerinin İletişimsel Boyutu” adlı çalışmada sınıf öğretmenlerinin müzeleri eğitimde aktif kullanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ders kapsamında ünite konularını baz alarak müze gezileri düzenlemeleri ya da görsel araçlarla müze anlatımını desteklemeleri öğrencilerin algılamalarında kolaylık sağlayacaktır. Bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Turizm

Bakanlığı ve diğer gerekli bakanlıklarla iş birliği yapmaları, Sosyal Bilgiler ve Sanat Eğitimi öğretmenleriyle multidisipliner çalışmaları gerektiği vurgulanmıştır.

Çıldır'ın (2007) “Öğretmenlerle Müzede Yetişkin Eğitimi- Feza Gürsey Bilim Merkezi Örneği” isimli araştırmasında, müzelerin öğretmenler açısından eğitim amacıyla faydalanmasına dair düşüncelerini araştırmıştır. Araştırma sonucunda somut öğrenmeler sağlanarak öğrencide kalıcı ve keyifli öğrenmeler oluşturmak için bir eğitim kurumu olarak müzelerin değerinin farkına varıldığı çıkarımında bulunulmuştur.

Koçak (2010) tarafından yapılan “İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitimi Dersindeki Müze Etkinliklerine Yönelik, Öğrenci, Öğretmen ve Müze Yetkililerinin Görüşleri” isimli araştırmada ise öğretmenlerin, öğrencilerin ve müze yetkililerinin ilköğretim Görsel Sanatlar Eğitimi dersinde müzelere, müze etkinliklerine ve müzelerde eğitime ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmada; öğretmenler tarafından, müze ziyareti yapmak istedikleri ancak müze ziyareti öncesinde, ziyaret esnasında ve müze ziyareti sonrasında uygulama yapamadıkları, bu nedenle rahatsız oldukları aktarılmıştır. Bu durumun düzelmesi için öğretmenlere müze eğitimi hakkında eğitim verilmesi gerektiği, müzelerde uygulama yapmak için alan tanınmasının uygun olacağı görüşü ifade edilmiştir.

Egüz ve Kesten'in 2012 yılında yaptıkları “Sosyal Bilgiler Dersinde Müze ile Eğitimin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Samsun İli Örneği” isimli çalışmada Samsun ilindeki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin müzelerin derslerine olan katkısı, bu dersi alan öğrencilerin de fikirleri alınarak incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Programı'nda yer alan müze ile eğitim konusunda tam olarak bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Bu program dahilinde oluşan müze ile eğitim etkinlikleri uygulama yönünden de yetersiz kalmıştır. Bu noktada öğretmenlerin teşvik-edilmesi çok önemli olup müze ile eğitim için alan ayrılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Taş, 2012 yılında yapmış olduğu “Primary-Grade Teacher Candidates' Views on Museum Education” isimli çalışmada ilköğretim öğretmen adaylarının müze eğitimi üzerine görüşlerini incelemiştir. Çalışmada, araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının müze eğitimi hakkında olumlu görüşleri olduğu ancak öğretmenlerin önemli bir kısmının (% 71,30) müze eğitimini özellikle tarih derslerinde kullanılmalıdır görüşünü taşıdıkları ve

öğretmen adaylarının, müze eğitiminin etkili bir yöntem olarak görmekte oldukları tespit edilmiştir.

Solmaz (2015), “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Müze Eğitimine Yönelik Görüşleri ve Uygulamaları” isimli bir araştırma yapmıştır ve bu araştırmada Sosyal Bilgiler branşı öğretmenlerinin müze eğitimi hakkındaki düşünceleri, tutumları ve uygulamaları araştırılmıştır. Araştırmada ilk dikkat çeken durum öğretmenlerin “Müze eğitimi” kavramı hakkında pek bir bilgiye sahip olmadıklarıdır. Bunun yanında ise müzeyi sadece ziyaret amaçlı gördükleri, müze ziyaret etkinliklerinde sunuş yöntemini kullandıkları görülmüştür. Ancak müzenin bu amaç dışında daha da kapsamlı bir amacı vardır bu da bize “müze eğitimi” kavramını vermektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin müze eğitimi konusunda yetersiz oldukları ve eğitimler alarak donanımlı hale gelmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Akman ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan başka bir araştırmada ise okul öncesi öğretmenlerinin müze eğitime ilişkin görüşleri incelenmiştir. Müzeler eğitimin her kademesinde olduğu gibi okul öncesi dönemde de oldukça önemlidir. Bu araştırmada okul öncesi dönemde öğretmenlerin müzeleri ne kadar etkin kullandıkları, algılarının ne yönde olduğu araştırılmıştır. Araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin müze eğitiminin önemini bilmekte olduğu fakat müzeleri eğitim amaçlı olarak yeteri kadar kullanmadıkları geri planda kaldıkları görülmektedir.

Gürbüz (2017), “Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli araştırmasında ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin derslerinde müzelerin kullanımına yönelik fikirlerini araştırmıştır. Araştırma sonucunda 2019 yılında Millî Eğitim Bakanlığı’nın eğitim vizyonu içeriğinde Türkiye’deki öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerde müze ve müze eğitime dair farkındalık kazanıp müzeleri eğitimde kullanma konusuyla ilgili daha donanımlı hale gelmelerine imkân verecek hizmet içi eğitimler ile müze kullanımının arttırılabileceği sonucuna ulaşmıştır.

Egüz (2020) yapmış olduğu “Sosyal Bilgiler Dersinde Müze Eğitimi Uygulamalarının Öğrenciler Üzerindeki Etkisi” isimli araştırmasında 5.sınıf öğrencileriyle deney ve kontrol grubu olmak üzere iki grup ile öğretim uygulamaları yapmıştır. Deney grubu öğrencileri, sosyal bilgiler öğretmeni ile

birlikte Malatya Müzesi'ne giderek araştırmacı tarafından belirlenen “Benim Eserim” ve “Müzede Bul” adındaki etkinlikleri yapmışlardır. Araştırmada ikinci aşama olarak durum çalışması ve görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda deney grubuna “Kültür ve Miras” ünitesi kapsamında müze eğitime dayalı yapılan öğretim uygulamalarının öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı, öğrenilen konuların pekiştirildiği ve öğrenme kalıcılığının arttırıldığı ortaya çıkmıştır. Bu araştırmadan da yola çıkılarak müze eğitiminin öğrenci öğrenmesindeki etkisinin ne derece olduğu ve öğretmen görüşlerinin önemi araştırılmak istenmektedir.

2.3.2 Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Wunder'ın (2002) yapmış olduğu “Learning to teach for historical understanding: Preservice teachers at a hands-on museum.” çalışmada müze uygulamalarında öğretmen adaylarına tarihsel anlayış için öğretmeyi öğretmek amaçlanmıştır. Öğretmen adaylarına müze ziyareti öncesi hazırlık ve ziyaret sonrası yapılacak olan inceleme-yansıtma gibi yöntemlerin öğrencilerin öğrenmelerine olumlu katkılar sunacağını vurgulamıştır. Öğretmen adaylarının tarih öğretmeyi öğrenmelerine yardımcı olmak adına bu çalışmayı yapmıştır.

Kisiel'e (2003) göre “Revealing teacher agendas: An examination of teacher motivations and strategies for conducting museum fieldtrips.” isimli kitabında öğretmen motivasyonları stratejilerini belirleyerek müze gezilerinin yapılması gerektiğine yer vermiştir.

Tal, Bamberger ve Morag 2005 yılında yapmış oldukları “Guided School Visits to Natural History Museums in Israel: Teachers' Roles” isimli İsrail'deki Tarih Müzelerine rehberli okul gezileri düzenlemişler ve öğretmen rollerini incelemişlerdir. Öğretmenlerin müze ziyaretini planlama ve uygulama aşamasına pek dahil olmadıkları, müze müdürlerinin öğretmenler ile işbirliği yapmanın büyük zorluk olduğu görülmektedir.

Kisiel'in (2005) “Understanding Elementary Teacher Motivations for Science Fieldtrips” isimli çalışmasında bilim alanları gezileri için ilköğretim öğretmen motivasyonlarını anlamayı amaçlamıştır. Araştırmada öğrencileri bilim müzelerine götürürken öğretmen motivasyonlarını belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda müzelerdeki 4 eğitim koordinatörü ile 56 saatlik bir mesleki gelişim kursu geliştirip önerdiler. Bu kursta öğretmenler müze öğrenme deneyimlerini tartışacak ve müze personeli ile işbirliği yapacaklardır. Kurs

sonunda öğretmenler öğrencileriyle müze ziyaretleri yapmaları ve okullarına döndüklerinde ise müze sonrası etkinlik geliştirmelerini önermişlerdir.

Karnezou, Avgitidou & Kariotoglou (2013) “Links between teachers' beliefs and their practices in a science and technology museum visit.” İsimli çalışmalarında bilim ve teknoloji müzesini ziyaret ederek öğretmenlerin inançları ve inançları arasındaki bağlantıları bulmayı amaçlamıştır. İlk ve ortaöğretimde görevli on dört öğretmen ile müze ziyareti gerçekleştirmişler örnek olay incelemesi ile müzelerde ders vermişlerdir. Araştırma sonucunda ilk ve ortaöğretimde görevli öğretmenlerin müzeye ait inançları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını bulmuştur. Öğretmenler müzelerde bazı etkinlikleri planlamaktan kaçındıkları sonucuna ulaşmış ama öğretmenlerin müze eğitimi etkinliklerini planlaması ve uygulaması gerektiği gerçeğini ihmal ettiklerini dile getirmiştir.

Morentin & Guisasola'in (2015) yapmış oldukları “The role of science museum field trips in the primary teacher preparation.” adlı çalışmalarında bilim müze gezilerinin planlaması aşamasında sınıf öğretmenlerinin rolünü araştırmıştır. Araştırmada müze gezilerinin güçlü bir öğrenme kaynağı olduğu ancak öğrenmeyi optimize etmek için öğretim programlarına entegre edilmesi gerektiği, müze gezilerinde öğrenmeyi geliştiren deneylerin uygulanması, bu deneylerin öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde planlanmasında sınıf öğretmenlerine büyük iş düşüğünü vurgulamıştır.

Tural, (2018) “Metaphors of Social Studies Teacher Candidates on Museum Concept. Journal of Education and Training Studies” isimli çalışmasında 128 Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimi algılarını metafor yardımıyla ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adayları 36 geçerli metafor geliştirmişlerdir. Öğretmen adayları metafor oluştururken müze için çoğunlukla kitap, tarihe yolculuk, tarih ve yaşam simülasyonlarını kullanmışlardır.

Eguz (2020) “Availability of Virtual Museum Applications in Courses Based on the Views of Classroom Teachers.” İsimli çalışmasında kurslarda sanal müze uygulamalarının kullanılabilirliğine dair sınıf öğretmenlerinin görüşlerini araştırmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin sanal müze ziyaretlerinin

ilkokul öğrencileri arasında iletişim becerilerini ve işbirliğini geliştirdiği, kalıcı öğrenmelere destek verdiği, başarıları doğrudan etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Hubbard & Odebiyi'nin (2021) “Examining elementary social studies preservice teachers’ dispositional thinking about museum pedagogy.” İsimli çalışmada ilköğretim sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze pedagojisi hakkında eğilimlerini incelemeyi amaçlamıştır.

Uppin & Timoštšuk’un (2022) “Teaching in a natural history museum: what can we learn from Estonian elementary school teachers?” çalışmalarında bir doğa tarihi müzesinde yardım almadan öğrenme etkinlikleri oluşturan sekiz Estonyalı ilkokul öğretmenin uygulamalarını araştırmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin aktif katılımını sağlamada öğrenci motivasyonlarının üst düzeyde olduğuna, Estonyalı öğretmenlerin diğer ülkeden gelen katılımcılara kıyasla daha fazla özerkliğe sahip olduğuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin müze eğitime ilişkin görüşleri hakkında yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde müzelerin eğitimde kullanılmalarıyla aktif, keşfedici öğrenme deneyimlerini yaşayan ve kalıcı öğrenmelere destek vermesi yönüyle öğrenciler açısından müze eğitiminin oldukça faydalı olduğu görülmektedir. Bu düşünceyi, araştırmalara katılan öğretmenlerin birçoğu destekler nitelikte yanıtlar vermişlerdir. Bu noktada müze eğitiminin gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Hem yurtiçinde hem de yurt dışında yapılan çalışmalar göz önüne alındığında öğretmenlerin müze eğitimi görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Öğretmenler, müzelerin öğrenciye katacağı kazanımlar sebebiyle derslerde fazlasıyla müze gezileri yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Buna rağmen müze eğitiminin sınırlılıklarının olması öğretmenleri müze gezileri düzenleme aşamasında biraz isteksiz hale getirmektedir. Bunu aşmak üzere alan yazında yapılan her çalışma kıymetlidir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, yöntem, evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin analizi, araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili düşüncelerini ortaya koymayı hedefleyen bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte var olmuş veya hali hazırda var olan bir olayı ya da durumu mevcut haliyle betimlemeyi hedefleyen araştırma yaklaşımlarıdır. İlişkisel tarama modeller iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişimin olup olmadığını veya bu değişimin derecesini belirlemeye çalışan araştırma modelleridir (Karasar, 2012). Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili düşüncelerinin cinsiyet, kıdem ve öğrenim durumu değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını öğrenmek amacıyla ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni, Bolu ili ve ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Örneklem, evrende yer alan sınıf öğretmenleri arasından küme örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Küme örnekleme yönteminde araştırmacı tarafından örnekleme birimlerini belirlemek kolaydır ve daha az kaynağa ihtiyaç duyulduğu için daha avantajlı bir yöntemdir. Bu yöntemde evrenden daha heterojen sonuçlar alınabilir (Kılıç, 2012).

3.3 Örneklem

Araştırmanın örneklemini, 2020-2021 eğitim- öğretim yılında Bolu ili ve ilçelerinde kamu okullarında görev yapan 230 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada uygun örneklem büyüklüğü belirlenirken madde sayısı baz alınır. Örneklem büyüklüğünün madde sayısının 5 katından az olmaması gerekmektedir. Daha güvenilir sonuçlar için madde sayısının 10 katı örneklem büyüklüğü gereklidir (Akbulut & Çapık, 2022). Araştırmanın örneklemine ilişkin demografik bilgiler Tablo 3.1’de sunulmuştur.

Tablo 3.1. Çalışma Grubuna Ait Demografik Özellikler

Değişken	N	Toplam
----------	---	--------

Cinsiyet	Kadın	177	230
	Erkek	53	
Öğrenim Durumu	Lisans	186	230
	Yüksek Lisans	44	
Kıdem	1-5 Yıl	32	230
	6-10 Yıl	68	
	11-15 Yıl	45	
	16-20 Yıl	32	
	20 Yıl ve Üzeri	53	

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi araştırmaya, sınıf öğretmenlerinden 177’si kadın, 53’ü erkek olmak üzere toplam 230 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 186’sı lisans mezunu iken, 44’ü yüksek lisans mezunudur. Sınıf öğretmenleri arasında görev yıllarına göre dağılım incelendiğinde, Araştırmada 1-5 yıl arasında görev yapan 32 sınıf öğretmeni, 6-10 yıl arasında görev yapan 68 sınıf öğretmeni, 11-15 yıl arasında görev yapan 45 sınıf öğretmeni, 16-20 yıl arasında görev yapan 32 sınıf öğretmeni, 20 yıl ve üzeri görev yapan 53 sınıf öğretmeni yer almaktadır.

3.4 Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada demografik özellikleri belirlemek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” ve gelecek kaygısını ölçmek amacıyla “Gürbüz (2017) tarafından geliştirilen “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek hakkında bilgiler iki alt başlık altında detaylandırılmıştır.

3.4.1 Kişisel Bilgi Formu

Anketin birinci bölümünde yer alan “Kişisel Bilgi Formu” katılımcıların kişisel bilgilerini edinmek amacıyla kullanılmıştır. Bu form, ölçeğin uygulandığı örneklemi açıklamakta ve araştırmanın cinsiyet, öğrenim durumu ve mesleki kıdem değişkenlerini içermektedir.

3.4.2 Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeği

Gürbüz (2017) tarafından geliştirilen ölçeğin ikinci bölümünde yer alan “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeği kullanılmıştır.

“Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeği toplamda 24 maddeden oluşmaktadır. 24 maddenin tamamı olumlu maddelerdir. Ölçekte olumsuz madde yer almamaktadır. “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeği 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyut müzelerin eğitim üzerindeki etkisini ifade eden maddeler içerdiğinden “Müzelerin Eğitime Etkisi” adıyla anılmakta ve bu boyut 11 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin ikinci boyutunda yer alan maddeler, müze ortamlarında gerçekleştirilecek eğitim içerikli etkinliklerin ve etkinliklere ilişkin girişimlerinin sonuçlarına bağlı beklentileri ifade etmektedir. Bu nedenle, bu boyuta “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” adı verilmiştir ve bu boyut 8 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin üçüncü boyutunda bulunan maddeler ise, müzelerde verilen eğitimlerin kişisel gelişime olan etkisini ifade etmektedir. Bu sebeple, bu boyuta “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” adı verilmiştir ve bu boyut 5 maddeden oluşmaktadır. Araştırmanın toplam puanlarını ifade eden “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” adında boyut vardır ve 24 maddeden oluşmaktadır.

Ölçek “Evet, Kısmen ve Hayır” olmak üzere derecelendirilen, sınıf öğretmenlerinin vermiş oldukları cevaplara göre 1-3 puanları arasında farklılık gösteren üçlü likert tipi bir ölçektir (Gürbüz, 2017).

Araştırmacı Gürbüz (2017) tarafından “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeğinin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda, KMO değeri 0.893 bulunmuş ve örneklem büyüklüğü bakımından veri yapısının faktör analizi açısından olduğu görülmüştür. Böylelikle örneklem büyüklüğünün yeterli düzeyde olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında Barlett’in Küresellik testi sonucuna göre ki-kare (2 X) değeri 0.01 düzeyinde manidar bulunmuştur (2 X =1162.147, p=.00). Bulunan sonuçlar, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğini göstermektedir (Çokluk ve diğ., 2010). Dolayısıyla ölçekte yer alan maddelerin ölçülmek istenen özellik yönünden faktör analizi için uygun olduğu söylenebilir. Yapı geçerliğinin sınanması için faktörleştirme tekniklerinden temel bileşenler analizi seçilmiştir. Faktörlere ait bulgular Tablo 3.2’de verilmektedir.

Tablo 3.2. Temel Bileşenler Analizi Sonucunda Faktörlere İlişkin Elde Edilen Bulgular

Faktör	Özdeğer	Varyans Yüzdesi	Toplam Varyans Yüzdesi
1	4,859	17,352	17,352
2	4,653	16,617	33,970
3	1,766	6,309	40,279
4	1,444	5,157	45,436
5	1,304	4,656	50,092
6	1,249	4,459	54,551
7	1,061	3,789	58,340
8	1,032	3,687	62,027
9	1,017	3,631	65,658
10	,956	3,415	69,073

Tablo 3.2 incelendiğinde, özdeğeri 1.00'den büyük olan altı faktörün olduğu görülmektedir. İlk faktör toplam varyansın %17.352'sini, ikinci faktör toplam varyansın %16.617'sini ve üçüncü faktör toplam varyansın %6.309'unu açıklamaktadır. Üçüncü faktörden sonra diğer faktörlerin hem toplam varyansa yaptıkları katkı azalmaktadır hem de yaklaşık olarak aynıdır. Buradan hareketle ölçeğin 9 ve alt boyutlarındaki her maddelere ilişkin elde edilen faktör yük değerleri hesaplanmıştır. Birinci boyuttaki maddelerin faktör yük değerleri 0.436-0.775 arasında, ikinci boyuttaki maddelerin faktör yük değerleri 0.501-0.734 arasında, üçüncü boyuttaki maddelerin faktör yük değerleri ise 0.496-0.755 arasında değişmektedir. Ölçek yapılan testler sonucunda geçerli bulunmuş ve boyutlara ait maddeler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.3. Nihai Ölçekte Yer Alan Boyutlar Ve İlgili Maddeler

Boyutlar	İlgili Maddeler
1.Boyut: Müzelerin Eğitime Etkisi	4,5,6,8,10,11,14,16,17,18,24
2.Boyut: Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	9,12,15,19,20,21,22,23
3.Boyut: Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	1,2,3,7,13

Gürbüz (2017)'nin hazırlamış olduğu “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeğinde birinci boyutta 11, ikinci boyutta 8 ve üçüncü boyutta 5 madde vardır.

Araştırmacı Gürbüz (2017) tarafından “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeğinin güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Elif Gürbüz (2017) tarafından hazırlanan bu ölçek, 260 sınıf öğretmenine uygulanmış ve güvenirlik katsayısı “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeğinin tümü için 0.79 olarak bulunmuştur. “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeğinin alt boyutlarına ait güvenirlik katsayıları Tablo 3.4.'te verilmiştir.

Tablo 3.4. Müzelere Ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeğinin Güvenirlik Katsayıları

Alt Boyutları	Güvenirlik Katsayısı
Müzelerin Eğitime Etkisi	0.83
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	0.80
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	0.66
Müzeler ve Müzelerde Eğitim (Toplam)	0.79

Tablo 3.4'te görüldüğü üzere, ölçeğin 3 alt boyutu ve toplam puanları için güvenirlik katsayılar -0.66 ile 0.83 arasında değişmektedir. Elde edilen katsayılar göz önüne alındığında, en düşük güvenirlik katsayısı 0.66 ile “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” boyutuna aittir. Bunları sırayla 0.79 ile “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” (Toplam) puanları, 0.80 ile “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutu ve 0.83 ile “Müzelerin Eğitime Etkisi” toplam puanları izlemektedir. Özdamar (1999), veri toplama araçlarının 0.60 ve üzeri güvenirlik katsayısına sahip olması durumunda yeterince güvenilir olduğunu belirtmiştir. Yukarıdaki tablo ve güvenirlik katsayıları dikkate alındığında, her bir alt boyuta ve ölçeğin tümü için güvenirlik katsayılarının yeterli düzeyde olduğu ifade edilebilir.

3.5 Araştırmanın Etik İzni

Bu çalışma için, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından 29.04.2021 tarihinde 2021/184 numarası ile etik onayı alınmıştır.

3.6 Verilerin Analizi

“Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeğinden elde edilen verilerin çözümlenmesini yaparken kullanılacak analizleri tayin etmek gayesiyle ilk olarak ölçeklerin ve ölçeğe ait alt boyutlarının normal dağılıp dağılmadığını görmek için normallik dağılımlarına bakılmıştır.

“Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeğinin alt boyutlarının normallikleri ile ilgili veriler Tablo 3.5’te sunulmuştur.

Tablo 3.5.Müzelere Ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeğinin Alt Boyutlarının Normallik Dağılım Değerleri

Ölçek/Alt boyut	Cinsiyet	Skewness	Kurtosis
Müzelerin Eğitime Etkisi	Kadın	,163	-,454
	Erkek	,257	-,608
Müzelerde Eğitim Beklentileri	Kadın	1,125	,628
	Erkek	1,321	,960
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Kadın	,276	-,208
	Erkek	,634	,714
	Kadın	,173	-,430
Müze ve Müzelerde Eğitim	Erkek	,612	,154
	Öğrenim Durumu	Skewness	Kurtosis
Müzelerin Eğitime Etkisi	Lisans	,192	-,363
	Yüksek Lisans	,256	-,899
Müzelerde Eğitim Beklentileri	Lisans	1,138	,535
	Yüksek Lisans	1,333	1,578
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Lisans	,294	-,125
	Yüksek Lisans	,641	,633
Müze ve Müzelerde Eğitim	Lisans	,233	-,252
	Yüksek Lisans	,500	-,317
	Kıdem	Skewness	Kurtosis
Müzelerin Eğitime Etkisi	1-5	-,206	-,189
	6-10	,451	,203
	11-15	-,060	-,427
	16-20	,095	-,787
	20+	-,151	-,966
Müzelerde Eğitim	1-5	-,275	-,431

Beklentileri	6-10	1,343	,852
	11-15	1,253	,558
	16-20	1,090	,819
	20+	1,099	,292
	1-5	-,340	-,871
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	6-10	,426	,037
	11-15	-,269	-,862
	16-20	,156	-,971
	20+	,486	-,281
	1-5	-,046	-,103
Müze ve Müzelerde Eğitim	6-10	,286	-,227
	11-15	-,018	-,141
	16-20	,159	-,583
	20+	,101	-,831
	1-5	-,046	-,103

Tablo 3.5 değerlendirildiğinde ölçeklerin ve ölçeklere ait alt boyutların basıklık ve çarpıklık katsayılarının -.971 ile 1,578 arasında değişiklik gösterdiği belirlenmektedir. Ölçeklerin ve alt boyutlarının normal dağılımdan aşırı sapma göstermediğini ifade etmek için, basıklık ve çarpıklık katsayılarının ± 2 sınırları arasında bulunması gerektiği belirtilmektedir (Alpar, 2006). Bu sebeple, araştırma sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesi aşamasında normal dağılım varsayımına ait istatistiksel analizler kullanılmıştır. “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” Ölçeğinde olumsuz madde bulunmamaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinin cinsiyet ve öğrenim durumuna göre değişimlerini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem t testi (Independent Samples t Test) ve kılme göre değişimlerini belirlemek amacıyla İlişkisiz Örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) testi kullanılmıştır. Tüm analizler, bilgisayar ortamında IBM SPSS 26 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

3.7 Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmada “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeğinin güvenirliliğini test etmek amacıyla Cronbach Alpha güvenirlik analizi yapılmış ve ölçeğin güvenirliği $\alpha=0,842$ olarak bulunmuştur. Buna ek olarak “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutunun güvenirliği $\alpha=0,844$, “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutunun güvenirliği $\alpha=0,831$, “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutunun güvenirliği ise $\alpha=0,823$ olarak tespit edilmiştir. “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ölçeğinin alt

boyutlar da dahil olmak üzere güvenilir bir ölçme aracı olduğu kabul edilmiştir. Çünkü Cronbach Alpha değerinin 0,70 ve üstü olması, bir ölçme aracının güvenilirliği için yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2011:171).

Araştırmada elde edilen bilgilerin normal dağılımlarına baktığımızda bazı verilerin normallikten uzak olduğu görülmüş ve veriler içinde analize uygun olmayanları yanıltıcı sonuçlarını ortaya çıkmasını önlemek amacıyla veri temizliği yapılmıştır. 240 sınıf öğretmenin katıldığı ölçekten 10 veri çıkarılarak veri temizliği yapılmış ve 230 sınıf öğretmenin verileri dikkate alınarak analiz yapılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde, sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşleri ile cinsiyet, öğrenim durumu ve kıdem değişkenler aralarındaki ilişkinin tespitine dair bulgular yer almaktadır.

4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinin ne şekilde olduğunu belirlemeye yönelik bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir.

4.1.1 Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimi İle İlgili Görüşleri

Tablo 4.1.Müze Eğitimi İle İlgili Boyut Ve Madde Bazında Katılım Düzeyleri

Boyut	$\bar{x}$	Katılım Düzeyi	Madde Numarası	$\bar{x}$	Katılım Düzeyi
Müzelerin Eğitime Etkisi	20,06	Kısmen	Soru 4	1,69	Kısmen
			Soru 5	2,17	Kısmen
			Soru 6	1,97	Kısmen
			Soru 8	1,79	Kısmen
			Soru 10	1,10	Evet
			Soru 11	1,95	Kısmen
			Soru 14	2,02	Kısmen
			Soru 16	1,80	Kısmen
			Soru 17	1,94	Kısmen
			Soru 18	2,05	Kısmen
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	8,70	Evet	Soru 24	1,53	Evet
			Soru 9	1,18	Evet
			Soru 12	1,06	Evet
			Soru 15	1,07	Evet
			Soru 19	1,05	Evet
			Soru 20	1,09	Evet
			Soru 21	1,05	Evet
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	7,26	Evet	Soru 22	1,11	Evet
			Soru 23	1,03	Evet
			Soru 1	1,07	Evet
			Soru 2	1,66	Evet
			Soru 3	1,06	Evet
			Soru 7	2,21	Kısmen

Müzeler ve		
Müzelerde	35,95	Evet
Eğitim		
1-1.66	: <i>Evet</i>	
1.67-2.33	: <i>Kısmen</i>	
2.34-3	: <i>Hayır</i>	

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinin “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutunda öğretmen görüşlerinin “kısmen” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu boyutta en yüksek ortalamaya sahip madde 5. maddedir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, müzelerde eğitim sınıfları mevcuttur ve eğitsel etkinlikler bu sınıflarda yapılmakta yargısına en yüksek ortalama ile kısmen düzeyinde katılmaktadırlar. “Kısmen” düzeyinde ortalama olarak yüksek katılımın olduğu başka bir madde ise 18. maddedir. Bu maddede de öğretmenler öğretmenlik eğitimim sırasında müze eğitimine dair bilgiler aldığını dile getirdikleri düşüncesine kısmen düzeyinde katıldıkları görülmektedir. Buna rağmen “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutundaki görüşlerin “evet” olarak en yüksek ortalamaya sahip madde 24. maddedir. Bu maddeye göre; müzelerimizde eğitimin aktif-keşfedici öğrenme yaklaşımına uygun, etkileşimli ve dokunmalı öğrenme deneyimleriyle verilmekte olduğu görüşüne en yüksek ortalama ile “evet” şeklinde cevap verdikleri görülmüştür. “Evet” düzeyinde ortalama olarak yüksek katılımın olduğu başka bir madde ise 10. maddedir. Bu maddede ise ülkemizdeki müzelerde müze deneyimlerini yaparak- yaşayarak öğrenme yaklaşımına uygun olduğu görüşüne evet düzeyinde katıldıkları görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimine dair görüşlerinin “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutlarındaki görüşlerinin yüksek bir ortalama ile “evet” olduğu görülmektedir. Buradan da araştırmaya katılan öğretmenlerin “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutundaki maddelere daha olumlu baktıkları anlaşılmaktadır. “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutunu madde bazında incelediğimizde, ortalamaların birbirlerine oldukça yakın oldukları göze çarpmaktadır. Ancak; daha detaylı incelendiğinde ortalamanın en fazla olduğu madde 9. maddedir. Bu maddede öğretmenler müzeler ile okulların işbirliği içinde çalışması gerektiğini düşünmektedirler. Buradan da öğretmenlerin, ülkemizdeki müzelerin okullardan

ayrık ve bağımsız olduğunu, bu bağımsızlığın müze eğitime olumsuz yansıdığını düşündükleri sonucuna varılabilir. Aynı zamanda ortalamanın en düşük olduğu madde 23. Maddedir. Bu maddede müze eğitiminin öğrencilerde estetik farkındalık yaratılıp geliştirilmesini sağladığını düşünmektedirler.

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitime dair görüşlerinin “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutlarındaki görüşlerinin de yüksek bir ortalama ile “evet” olduğu görülmektedir. “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutunu madde bazında incelediğimizde, ortalamaların birbirlerine oldukça yakın oldukları dikkat çekmektedir. Fakat; boyutu detaylı inceleyecek olursak 4 madde “Evet” düzeyinde iken 7.maddenin “Kısmen” düzeyinde olduğunu görmekteyiz. Öğretmenler bu maddede genellikle derslerini işlerken müzeleri kullanım görüşüne kısmen düzeyinde katıldıkları görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitime dair görüşlerinin “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” toplam puanlarındaki görüşlerinin de yüksek bir ortalama ile “evet” olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin müzelere ve müzelerin eğitim amaçlı kullanımına ilişkin genel görüşlerini içeren 24 maddeye ortalama olarak evet düzeyinde katıldıkları görülmektedir.

Tablo 4.2.Sınıf Öğretmenlerinin “Müzelere Ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” Ölçeğine İlişkin En Yüksek – En Düşük Puanları İle Aritmetik Ortalamaları

Boyutlar	N	$\bar{X}$	En düşük puan	En yüksek puan
Müzelerin Eğitime Etkisi	230	20,06	1,10	2,17
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	230	8,70	1,03	1,18
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	230	7,26	1,06	2,21
Müzeler Müzelerde Eğitim (Toplam)	230	35,95		

Tablo 4.2 incelendiğinde en düşük 1,10 en yüksek 2,17 puanın alınabileceği “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutunda öğretmenlerin ortalama puanının 20,06 olduğu görülmektedir. En düşük 1,03 en yüksek 1,18 puanın alınabileceği “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentileri” alt boyutunda öğretmenlerin

ortalama puanı 8,70 olarak tespit edilmiştir. En düşük 1,06 en yüksek 2,21 puanın alınabileceği “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutunda öğretmenlerin ortalama puanı 7,26 olarak tespit edilmiştir. Bu bulgulardan hareketle Müzelerin Eğitime Etkisi, Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler, Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi’ne ilişkin görüşlerinin düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.2.1 Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Müze Eğitimi İle İlgili Görüşleri

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre katılım düzeyleri incelenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili düşünceleri arasında cinsiyet değişkenine bağlı olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem için Independent Sample t-Testi uygulanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar sırasıyla Tablo 4.3, Tablo 4.4, Tablo 4.5 ve Tablo 4.6’da sırasıyla sunulmaktadır.

Tablo 4.3.Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime Etkisi Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	P
Müzelerin Eğitime Etkisi	Kadın	177	20,0452	0,956	228	-0,12	0,904
	Erkek	53	20,1321				

Tablo 4.3 incelendiğinde; sınıf öğretmenlerinin, Müzelerin Eğitime Etkisi alt boyutundan aldıkları puanların cinsiyet değişkenine bağlı olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmektedir, [$t_{(228)} = -0,12$; $p > 0,05$] .Cinsiyeti erkek olan sınıf öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime Etkisi alt boyutundan aldıkları puan ortalamaları ($\bar{x} = 20,1321$), kadın sınıf öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime Etkisi alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarından ($\bar{x} = 20,0452$) daha yüksektir. Bu bulgu, Müzelerin Eğitime Etkisi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farkın olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ulaşılan sonuçlara göre, erkek ve kadın öğretmenlerin müzelerin eğitim etkisi alt boyutuna ilişkin görüşlerinin birbirlerine yakın olduğu sonucuna varılabilir.

Tablo 4.4.Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	P
Müzelerde Eğitim Beklentileri	Kadın	177	8,7175	0,625	228	0,28	0,78
	Erkek	53	8,6792				

Tablo 4.4 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin, Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler alt boyutundan aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark göstermediği belirlenmiştir, [$t_{(228)} = 0,28$; $p > 0,05$] . Kadın sınıf öğretmenlerinin Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler alt boyutundan aldıkları puan ortalamaları ($\bar{x} = 8,7175$), erkek sınıf öğretmenlerinin Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarından ($\bar{x} = 8,6792$) daha yüksektir. Bu bulgu, Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentileri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farkın olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ulaşılan sonuçlar, erkek ve kadın sınıf öğretmenlerinin müzelerde eğitim beklentileri alt boyutu ile ilgili görüşlerinin birbirlerine yakın olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.5.Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi Alt Boyutuna Ait Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İlişkisz Örneklem T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	P
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Kadın	177	7,2373	0,774	228	-0,634	0,527
	Erkek	53	7,3585				

Tablo 4.5 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin, Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi alt boyutuna ait puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği gözlenmiştir, [$t_{(228)} = -0,634$; $p > 0,05$] . Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi alt boyutundan erkek sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamaları ($\bar{x} = 7,3585$), Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi alt boyutundan kadın sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamalarından ($\bar{x} = 7,2373$) daha yüksektir. Bu bulgu, Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farkın olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ulaşılan sonuçlar, erkek ve kadın sınıf

öğretmenlerinin müzelerde eğitim beklentileri alt boyutu ile ilgili görüşlerinin birbirlerine yakın olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.6.Sınıf Öğretmenlerinin Müzeler Ve Müzelerde Eğitim Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	P
Müzeler ve Müzelerde Eğitim	Kadın	177	35,9209	0,692	228	-0,168	0,867
	Erkek	53	36,0755				

Tablo 4.6 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin, Müzeler ve Müzelerde Eğitim toplam puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği gözlenmiştir, $[t_{(228)} = -0,168; p > 0,05]$. Müzeler ve Müzelerde Eğitim toplam puanlarından erkek sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamaları ($\bar{x} = 36,0755$), kadın sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamalarından ($\bar{x} = 35,9209$) daha yüksektir. Bu bulgular Müzeler ve Müzelerde Eğitim toplam puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farkın olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ulaşılan sonuçlar, erkek ve kadın sınıf öğretmenlerinin Müzeler ve Müzelerde Eğitim toplam puanları ile ilgili görüşlerinin birbirlerine yakın olduğunu göstermektedir.

4.2.2 Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Müze Eğitimi İle İlgili Görüşleri

Sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumuna göre katılım düzeyleri incelenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşleri arasında öğrenim durumuna bağlı olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem için Independent Sample t-Testi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar sırasıyla Tablo 4.7, Tablo 4.8, Tablo 4.9 ve Tablo 4.10’da sunulmaktadır.

Tablo 4.7.Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime Etkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

	Öğrenim Durumu	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	P
Müzelerin Eğitime	Lisans	186	20,2312	,134	228	1,124	0,262
	Yüksek	44	19,3636				

Etkisi	Lisans
---------------	--------

Tablo 4.7 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin, araştırmada kullanılan ölçeğin alt boyutu olan Müzelerin Eğitime Etkisinden aldıkları puanları öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir [$t_{(228)} = 1,124$; $p > 0,05$]. Müzelerin Eğitime Etkisi alt boyutundan kadın sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamaları ($\bar{x} = 20,2312$), erkek sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamalarından ($\bar{x} = 19,3636$) daha yüksektir. Bu bulgu Müzelerin Eğitime Etkisi ile öğrenim durumu arasında anlamlı bir farkın olmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4.8. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

	Öğrenim Durumu	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	P
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	Lisans	186	8,7097				
	Yüksek			,528	228	0,035	0,972
	Lisans	44	8,7045				

Tablo 4.8 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin, araştırmada kullanılan ölçeğin alt boyutu olan Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentilerden aldıkları puanları öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir, [$t_{(228)} = 0,035$; $p > 0,05$]. Müzelerde Eğitim Beklentileri alt boyutundan kadın sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamaları ($\bar{x} = 8,7097$), Müzelerde Eğitim Beklentileri alt boyutundan erkek sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamalarından ($\bar{x} = 8,7045$) daha yüksektir. Bu bulgu Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler alt boyutu ile öğrenim durumu arasında anlamlı bir farkın olmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4.9. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

	Öğrenim Durumu	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	P
--	-----------------------	----------	-----------------------------	----------	-----------	----------	----------

Müzelerin	Lisans	186	7,3065				
Kişisel							
Gelişime	Yüksek			,661	228	1,054	0,293
Etkisi	Lisans	44	7,0909				

Tablo 4.9 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin, araştırmada kullanılan ölçeğin alt boyutu olan Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi'nden aldıkları puanların öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir, [$t_{(228)} = 1,054$; $p > 0,05$]. Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi alt boyutundan kadın sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamaları ($\bar{x} = 7,3065$), Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi alt boyutundan erkek sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamalarından ($\bar{x} = 7,0909$) daha yüksektir. Bu bulgu, Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi ile Öğrenim Durumu arasında anlamlı bir farkın olmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4.10.Sınıf Öğretmenlerinin Müzeler Ve Müzelerde Eğitim Toplam Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

	Öğrenim Durumu	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	P
Müzeler ve	Lisans	186	36,1882				
Müzelerde	Yüksek			,261	228	1,23	0,22
Eğitim	Lisans	44	34,9773				

Tablo 4.10 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin, araştırmada kullanılan ölçeğin toplam puanlarını içeren Müzeler ve Müzelerde Eğitimden aldıkları puanların öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı fark göstermediği belirlenmektedir, [$t_{(228)} = 1,23$; $p > 0,05$]. Müzeler ve Müzelerde Eğitim toplam puanlarından kadın sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamaları ($\bar{x} = 36,1882$), erkek sınıf öğretmenlerinin aldıkları puan ortalamalarından ($\bar{x} = 34,9773$) daha yüksektir. Bu bulgu, Müzeler ve Müzelerde Eğitim ile öğrenim durumu arasında anlamlı bir farkın olmadığını ortaya koymaktadır.

4.2.3 Sınıf Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Göre Müze Eğitimi İle İlgili Görüşleri

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili düşünceleri arasında kıdem değişkenine göre anlamlı farkın olup olmadığı tek faktörlü varyans One-Way Anova Testi ile sınanmıştır.

Tablo 4.11.Müzelerde Eğitim Ölçekleri Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Kıdem	N	$\bar{x}$	S
Müzelerin Eğitime Etkisi	1-5 yıl	32	19,12	3,98
	6-10 yıl	68	19,23	4,31
	11-15 yıl	45	19,28	4,10
	16-20 yıl	32	20,68	5,15
	20 yıl ve üzeri	53	21,98	4,89
	Toplam	230	20,06	4,60
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	1-5 yıl	32	8,71	,52
	6-10 yıl	68	8,58	,86
	11-15 yıl	45	8,71	,96
	16-20 yıl	32	8,87	,90
	20 yıl ve üzeri	53	8,75	,93
	Toplam	230	8,70	,87
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	1-5 yıl	32	7,21	,70
	6-10 yıl	68	7,17	1,18
	11-15 yıl	45	7,00	1,16
	16-20 yıl	32	7,46	1,34
	20 yıl ve üzeri	53	7,50	1,43
	Toplam	230	7,26	1,21
Müzeler ve Müzelerde Eğitim	1-5 yıl	32	34,40	5,00
	6-10 yıl	68	35,01	5,22
	11-15 yıl	45	35,11	5,37
	16-20 yıl	32	36,96	6,70
	20 yıl ve üzeri	53	38,20	6,46
	Toplam	230	35,95	5,87

Tablo 4.11 incelendiğinde;

a) Sınıf öğretmenlerinin, araştırmada kullanılan ölçeğin “**Müzelerin Eğitime Etkisi**” alt boyutunda en yüksek ortalama puanın 21,98 ile 20 yıl ve üzeri görev yapan öğretmenlere, en düşük ortalama puanın ise 19,12 ile 1-5 yıl arası görev yapan sınıf öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. 6-10 yıl görev yapan öğretmenlerin “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutuna ait ortalama puanları 19,23, 11-15 yıl

görev yapan öğretmenlerin “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutuna ait ortalama puanları 19,28 , 16-20 yıl görev yapan öğretmenlerin “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutuna ait ortalama puanları 20,68 , tüm sınıf öğretmenlerinin genel ortalaması ise 20,06 olarak belirlenmiştir.

b) Sınıf öğretmenlerinin, araştırmada kullanılan ölçeğin alt boyutu olan **“Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler”** alt boyutunda en yüksek ortalama puanın 8,87 ile 16-20 yıl arasında görev yapan öğretmenlere ve en düşük ortalama puanın ise 8,58 ile 6-10 yıl arasında görev yapan öğretmenlere ait olduğu görülmektedir. 1-5 yıl görev yapan öğretmenlerin “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutuna ait ortalama puanları 8,71 , 11-15 yıl görev yapan öğretmenlerin “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutuna ait ortalama puanları 8,71 , 20 yıl ve üzeri görev yapan öğretmenlerin “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutuna ait ortalama puanları 8,75, tüm sınıf öğretmenlerinin genel ortalaması ise 8,70 olarak belirlenmiştir.

c) Sınıf öğretmenlerinin, araştırmada kullanılan ölçeğin alt boyutu olan **“Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi”** alt boyutunda en yüksek ortalama puanın 7,50 ile 20 yıl ve üzeri görev yapan öğretmenlere ve en düşük ortalama puanın ise 7,00 ile 11-15 yıl arası görev yapan öğretmenlere ait olduğu görülmektedir. 1-5 yıl arası görev yapan öğretmenlerin “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutuna ait ortalama puanları 7,21 , 6-10 yıl arası görev yapan öğretmenlerin “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutuna ait ortalama puanları 7,17 , 16-20 yıl arası görev yapan öğretmenlerin “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutuna ait ortalama puanları 7,46 , tüm sınıf öğretmenlerinin genel ortalaması ise 7,26 olarak belirlenmiştir.

d) Sınıf öğretmenlerinin **“Müzeler ve Müzelerde Eğitim”** toplam puanlarında en yüksek ortalama puanın 38,20 ile 20 yıl ve üzeri görev yapan öğretmenlere ve en düşük ortalama puanın ise 34,40 ile 1-5 yıl arası görev yapan öğretmenlere ait olduğu görülmektedir. 6-10 yıl görev yapan öğretmenlerin “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” toplam puanlarına ait ortalamaları 35,01, 11-15 yıl görev yapan öğretmenlerin “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” toplam puanlarına ait ortalamaları 35,11, 16-20 yıl görev yapan öğretmenlerin “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” toplam puanlarına ait ortalamaları 36,96, tüm sınıf öğretmenlerinin genel ortalaması ise 35,95 olarak belirlenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin, araştırmada kullanılan Müzeler ve Müzelerde Eğitim ölçeğinin tüm alt boyutlarından aldıkları puanları arasında kıdem değişkenine göre anlamlı fark olup olmadığı tek faktörlü varyans (ANOVA) ile sınanmıştır.

Tablo 4.12.Müzelerin Eğitime Etkisi Alt Puanlarının Kıdeme Göre İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Müzelerin Eğitime Etkisi	Gruplararası	309,186	4	77,29			*5>1,
	Gruplarıçi	4552,836	225	20,23	3,82	,005	*5>2,
	Toplam	4862,022	229				*5>3

*1-5 yıl : 1, 6-10 yıl : 2, 11-15 yıl : 3, 16-20 yıl : 4, 20 yıl ve üzeri : 5

Tablo 4.12 incelendiğinde; sınıf öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime Etkisi alt boyutu puanlarının kıdem değişkeni yönünden anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($F_{(4-225)} = 3,82$; $p < .05$). Kıdem açısından bulunan farkın kaynağını araştırmak üzere hangi post-hoc testinin kullanılacağına karar vermek için gruplar arası varyans homojenliği incelenmiş ve sonuç olarak gruplar arasındaki varyansın homojen olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple, gruplar arasındaki farkların kaynağını araştırmak üzere varyansların homojen olduğu hallerde kullanılan post-hoc testlerinden LSD testi tercih edilmiştir. LSD testi ile 1-5 yıl arası görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}=19,12$), 6-10 yıl arası görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}=19,23$), 11-15 yıl arası görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}=19,28$) görev yapan öğretmenlerin arasında farklılık olduğu ve bu farklılığın 20 yıl ve üzeri ($\bar{x}=21,98$) görev yapan öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Müzelerin Eğitime Etkisi alt boyutu düşüncelerinin öğretmenlerin kıdem yılına göre değişiklik gösterdiği söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime Etkisi alt boyutuna ait görüşlerinde, 1-5 yıl arası görevde olan sınıf öğretmenlerine göre, 20 yıl ve üzeri görevde olan sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime Etkisi alt boyutuna ait görüşlerinde, 6-10 yıl arası görev yapan sınıf öğretmenlerine göre, 20 yıl ve üzeri görev yapan sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin Müzelerin Eğitime etkisi alt boyutuna ait görüşlerinde 11-15 yıl arası görev yapan sınıf öğretmenlerine göre 20 yıl ve üzeri görev yapan sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.13.Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler Alt Puanlarının Kıdeme Göre İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	Gruplararası	1,988	4	,49			
	Gruplariçi	171,495	225	,76	,65	,62	-
	Toplam	173,483	229				

Tablo 4.13 incelendiğinde; sınıf öğretmenlerinin Müzelerde Eğitim Beklentileri alt boyutu puanlarının kıdem açısından anlamlı şekilde farklılaşmadığı anlaşılmaktadır ($F_{(4-225)}=,652$; $p>,05$).

Tablo 4.14.Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi Alt Puanlarının Kıdeme Göre İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Gruplararası	8,257	4	2,06			
	Gruplariçi	332,565	225	1,47	1,39	,23	-
	Toplam	340,822	229				

Tablo 4.14 incelendiğinde; sınıf öğretmenlerinin Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi alt boyutu puanlarının kıdem açısından anlamlı şekilde farklılaşmadığı anlaşılmaktadır ($F_{(4-225)}= 1,397$; $p>,05$).

Tablo 4.15.Müzeler Ve Müzelerde Eğitim Toplam Puanlarının Kıdeme Göre İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Müzeler ve Müzelerde Eğitim Toplam Puanları	Gruplararası	470,731	4	117,68	3,55	,00	*5>1, *5>2

Müzelerde	Grupları	7440,834	225	33,07	*5>3
Eğitim	Toplam	7911,565	229		

*1-5 yıl : 1, 6-10 yıl : 2, 11-15 yıl : 3, 16-20 yıl : 4, 20 yıl ve üzeri : 5

Tablo 4.15 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin Müzeler ve Müzelerde Eğitim toplam puanlarının kıdem açısından anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-225)} = 3,559$; $p < .05$). Sınıf öğretmenlerinin Müzeler ve Müzelerde Eğitim toplam puanlarının kıdem açısından ortaya çıkan bu farkın kaynağına ulaşmak üzere hangi post-hoc testinin yapılacağı belirlenmesi amacıyla gruplar arası varyans homojenliğine bakılmıştır. Sonuç olarak gruplar arasındaki varyansın homojen olduğu görülmüştür. Bu sebeple gruplar arasındaki farkların kaynağını araştırmak üzere varyansların homojen olduğu hallerde kullanılan post-hoc testlerinden LSD testi tercih edilmiştir. LSD testi ile 1-5 yıl arası görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}=34,40$), 6-10 yıl arası görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}=35,01$), 11-15 yıl arası görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}=35,11$) görev yapan öğretmenlerin arasında farklılık olduğu ve bu farklılığın 20 yıl ve üzeri ($\bar{x}=38,20$) görev yapan öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Müzeler ve Müzelerde Eğitim toplam puanlarına ait düşüncelerinin öğretmenlerin kıdem yılına göre değişiklik gösterdiği söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin, Müzeler ve Müzelerde Eğitim alt boyutuna ilişkin görüşlerinde, 1-5 yıl arası görevde olan sınıf öğretmenleriyle karşılaştırıldığında 20 yıl ve üzeri görevde olan sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin Müzeler ve Müzelerde Eğitim alt boyutuna ilişkin görüşlerinde, 6-10 yıl arası görev yapan sınıf öğretmenlerine göre, 20 yıl ve üzeri görev yapan sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin Müzeler ve Müzelerde Eğitim alt boyutuna ilişkin görüşlerinde yine 11-15 yıl arası görev yapan sınıf öğretmenlerine göre 20 yıl ve üzeri görev yapan sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.

5. TARTIŞMA

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitime ilişkin görüşleri “Müzelerin Eğitime Etkisi”, “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler”, “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutları ile “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” toplam puanlarının cinsiyet, öğrenim durumu ve kıdem değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı yönünde elde edilen bulgular daha önce yapılan araştırmalar da göz önünde bulundurularak tartışılmıştır.

5.1 Birinci Alt Probleme Dair Görüşler İncelendiğinde;

5.1.1 Sınıf öğretmenlerinin Müzeler ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanım Düzeyleri

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutunda görüşleri incelendiğinde ülkemizdeki müzelerin yaşayarak öğrenme yaklaşımına ve aktif keşfedici öğrenme yaklaşımına uygun yapıldığı saptanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmenler müzelerde dokunmalı ve etkileşimli öğrenme deneyimlerine yer verildiğini düşünmektedirler. Genel anlamda bakıldığında ise sınıf öğretmenlerinin “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutundaki katılımları “kısmen” düzeyinde olduğu bulunmuştur.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutunda müzelerde ziyaretçilerin yaratıcılıklarını sergileyecek, öğrenmelerini bireyselleştirerek onlara yeni değerler katacak etkinliklerin ve projelerin yapılmasının müzeye olan ilgiyi artıracığı saptanmıştır. Sınıf öğretmenleri müzelerin, araştırma merkezleri, eğitim fakülteleri ve okullar ile işbirliği içinde çalışması gerektiğini düşünmektedirler. Aynı zamanda müzelerde bulunan bir eserin resmini ya da maketini yaptırmanın öğrencinin psiko-motor gelişimini destekleyeceği, bu eser ile ilgili duygu ve düşüncelerini yazması, hikâye oluşturmalarının öğrencinin duygusal öğrenmesinin yanı sıra zekâsının da geliştireceğini düşündüklerini ortaya koymuştur. Genel olarak bakıldığında ise sınıf öğretmenlerinin “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutundaki katılım düzeylerinin ise “Evet” düzeyinde olduğu bulunmuştur. Wright-Maley, Grenier & Marcus (2013) yapmış olduğu “Sosyal Diyaloğu Geliştirmek Eğitim Öğretmenleri Ve Müze Eğitimcileri” çalışmasında müze eğitiminin kalitesini arttırmak için öğretmenler ve müze eğitimcileri arasında işbirliğinin arttırılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Ayaydın (2017), çoklu zekâ tabanlı görsel sanatlar eğitiminde bir öğretim yöntemi olarak müze eğitimi

çalışmasında müze eğitimlerinde farklı etkinliklerin yapılmasının ve çoklu zekâ kuramına ait zeka alanlarının kullanılmasının öğrenmeyi eğlenceli hale getirmesi noktasında çalışmamız ile benzerlik göstermektedir. Üç çalışma arasında benzerliğin olması, öğretmenlerin müzelerde etkinlik planlaması aşamasında yeterli olmadıkları sonucu kaygı uyandırıcı olmakla birlikte ve bu eksikliğin de hizmetiçi eğitimlerle giderilebileceği düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutunda öğretmenler yaptıkları müze eğitimlerinin verimli geçtiğini ve müzelerin kendilerine yeni değerler katarak yeni öğrenmeler sağladıklarını düşünmektedirler. Bunun yanı sıra müzelerde eğitimin mümkün olduğunu ve sanat müzelerinin kişinin felsefi ve estetik bakış açısına olumlu katkıda bulunacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Genel anlamda bakıldığında da sınıf öğretmenlerinin “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutundaki katılımları “evet” düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Gürbüz (2017) yapmış olduğu çalışmada araştırmaya destek veren sınıf öğretmenlerinin “Müzelerin Eğitime Etkisi”, “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutlarına ve “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” ölçeğinin tümüne ait görüşlerinin “kısmen” düzeyinde olduğu sonucuna varmıştır. “Müzelerde Eğitim Beklentileri” alt boyutuna ait düşüncelerinin ise “evet” düzeyinde olduğu saptanmıştır. Bu araştırma ile mevcut araştırma sonuçlarında “Müzelerin Eğitime Etkisi” boyutu benzerlik gösterir iken diğer üç boyut farklılık göstermektedir. İki araştırmada da bir alt boyutta benzer sonuçlara ulaşılması ülkemizdeki müzelerin görev ve işlevlerinin benzer olmasından ötürü öğretmenlerin müze kullanımını tercih etme olasılıklarının ve müze eğitimi ile ilgili düşüncelerinin birbirine yakın olabileceğini düşünmektedir.

Öner, Uyar & Öner (2019)’ in yapmış oldukları “Müze Ve Eğitim Bağlamında Müze Uzmanlarının Müze Eğitime İlişkin Görüşleri” araştırması incelendiğinde katılımcıların müzelerin eğitime yönelik işlevleri konusunda yeterince bilgi paylaşımında bulunamadıkları tespit edilmiştir. Bu sonuca ulaşılmasında müzelerde eğitim ile ilgilenen çalışanların ağırlıklı olarak eğitim haricinde arkeolog ve sanat tarihi gibi alanlarda uzman olmaları, birer eğitimci olmayışları sebebiyle olabileceği düşünülebilir. Aynı çalışmada müzelerde eğitim amaçlı olarak atölye etkinlikleri, rehberlik hizmetleri ve proje gibi eğitsel

faaliyetleri daha fazla tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcılar eğitimsel anlamda müzelerin son yıllarda önemli bir ilerleme kaydettiklerini düşünmektedirler sonucunun bulunması olumlu bir bulgudur ve araştırmamız ile benzerlik göstermektedir. Sınıf öğretmenlerinin müzelere yönelik olumlu algı içinde olmaları, müze eğitimi kullanma isteklerinin yüksek düzeyde olması son yıllardaki müzelerde eğitimsel faaliyetlerin de ilerlemiş olmasına bağlanabilir.

Alanyazında müze eğitiminin kalıcı öğrenmeler sağladığı sonucunu destekleyen benzer çalışmalar mevcuttur. Storksdieck (2001), Ayaydın (2017), Gürbüz (2017), Öner, Uyar & Öner (2019) çalışmalarında öğretmenlerin müzeleri, müze eğitimi kapsamında tercih etmelerinin altında yatan en büyük sebebin öğrenci odaklı olduğu öğrenciye verilecek beceri ve kazanımlar olduğu noktasında mevcut araştırmayı destekler niteliktedir.

Aktekin (2008), dört müze uzmanıyla yaptığı çalışmasında müze uzmanlarının müzede karşı karşıya kalınan problemlerin başında öğretmenlerin ön hazırlık yapmadan müzeye gezi düzenlemelerini ve gezi için almış oldukları randevulara zamanında gelmediklerini tespit etmiştir. Burada ise müze uzmanları müzeler ile ilgili fazlasıyla müze kaynaklı problemlerden bahsetmemiş, müzelerin eğitimdeki rolüyle ilgili müzeleri çok sorumlu tutmadıkları çıkarımda bulunmuştur. Bulunan sonuç ile mevcut çalışma sonuçları arasında farklılıklar vardır. Bu farklılığın sebebinin Aktekin (2008)'in araştırmasındaki çalışma grubunun müze uzmanlarından oluşması, mevcut çalışmanın ise sınıf öğretmenleri ile yapılmasıdır. Bu durum farklı grupların bakış açılarının da farklı olabileceğini göstermektedir.

5.2 İkinci Alt Probleme Dair Tartışma

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitime ilişkin görüşlerinin demografik değişkenlere (cinsiyet, öğrenim durumu, mesleki kıdem değişkenlerine) göre incelenmesine ilişkin tartışma aşağıda başlıklar halinde verilmiştir.

5.2.1 Cinsiyet

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitime dair görüşlerinin hem ölçeğin tamamı hem de tüm alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı farkın olmadığı bulunmuştur. Ülkemizde müze eğitimi konusunda Solmaz (2015)'in yapmış olduğu Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin müze eğitime ait görüşlerini meydana çıkarmak gayesiyle 8 öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış ve

cinsiyet değişkenine göre farklılık bulmamıştır. Çıldır (2007)'ın yapmış olduğu müzelerin yetişkin eğitimi açısından kullanılabilirliğini ve öğretmenlerin müzede yetişkin eğitime ilişkin görüşlerini incelediği çalışmasında elde edilen öğretmen görüşleri sonuçları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulmamıştır. Yine Gürbüz (2017)'de yapmış olduğu sınıf öğretmenlerinin müze eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi çalışmasında öğretmen görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulmamıştır. Solmaz (2015), Çıldır (2007) ve Gürbüz (2017)'nin yapmış olduğu araştırma sonuçları ile mevcut çalışma sonuçları benzerlik göstermekte olup erkek ve kadın sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi görüşleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Bunun sebebi kadın ve erkek öğretmenlerin aynı koşullarda çalışıyor olmaları ve aynı özlük haklarına sahip olmaları olabilir.

5.2.2 Öğrenim Durumu

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitime dair görüşlerinin hem geneli hem de tüm alt boyutları ile öğrenim durumu arasında anlamlı farkın olmadığı bulunmuştur. Araştırmamızda öğretmenlerin birçoğunun lisans eğitimi alırken “Müze eğitimi” ile ilgili dersler aldıklarını fakat bilgilerin yetersiz kaldığı düşüncesinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Gürbüz(2017) yapmış olduğu sınıf öğretmenlerinin müze eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi araştırmasında öğretmenlerin, öğretmenlik eğitimi verildiği süreçte “Müze Eğitimi’ne dair bilgiler ile donatılmadıklarını belirtmiştir. İki sonuç arasında farklılıkların çıkması noktasında araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları sene düşünülerek eğitim fakültelerindeki programın içeriğinin “Müze Eğitimi” kapsamında genişletilmiş olabileceği yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerin öğrenim durumu dikkate alındığında araştırma sonucunda; ilkökul sınıf öğretmenlerinin, müze eğitiminde yaparak-yaşayarak öğrenmelerin ve kalıcı öğrenmelerin sağlanması noktasında ne kadar önemli olduğunu bilmelerine rağmen bir eğitim ortamı olarak müzelerin kullanılmasının yeteri derecede olmadığı düşünülmektedir. Mercin (2002)'nin öğretmenlerle yapmış olduğu araştırmada hem lisans hem yüksek lisans yapan öğretmen ve yöneticilerin birçoğunun sanat eğitimi işleviyle müzelerin kullanılmasının farkında oldukları, ama öğrencileri müzelere götürme isteklerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Mercin (2002)'nin araştırmasında katılımcılar, müzelerin sanat eğitim amacı ile kullanılamamasının en büyük nedeni olarak, ders programlarının uygun

olmamasını dile getirmişlerdir. Akman ve ark. (2015)'in yapmış olduğu çalışmada okul öncesi öğretmenlerin eğitimde müzelerin kullanımının önemli ve gerekliliğini benimsemelerine rağmen eğitim ortamı olarak müzeleri kullanmaları konusunda yetersiz kaldıklarını belirlemişlerdir. Mercin (2002), Akman ve ark. (2015) 'in ve mevcut çalışma sonuçları benzerlik göstermekte olup lisans ya da yüksek lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Bunun nedeninin lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerin, müzelerin aktif kullanımını isteseler dahi araştırmamızda da belirtmiş olduğumuz güçlüklerden ötürü müzelerden faydalanamadıkları düşünülebilir.

Bununla birlikte, ölçeğin tamamı ve tüm alt boyutlarında öğretmenlerin ölçeğe verdikleri yanıtlar dikkate alındığında, birçoğunun lisans eğitimi sırasında “Müze eğitimi” ile ilgili dersler aldıkları, ancak bu konuda bilgilerinin yetersiz olduğu düşüncesine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar, öğretmenlerin müzelerin eğitime etkisi konusunda farkındalık düzeylerinin artırılması gerektiğini düşündürmektedir. Lisans eğitimi sırasında alınan derslerden edinilen bilginin yetersiz olduğu düşüncesi, müze eğitimi konusunda daha kapsamlı ve nitelikli bir eğitim ihtiyacının olduğunu göstermektedir. Bu durumda öğretmenlere müze eğitimi konusunda daha fazla destek ve kaynak sağlanması, müzelerin eğitim sürecinde daha etkin kullanılmasına yardımcı olabilir.

5.2.3 Kıdem

Araştırmamızda sınıf öğretmenlerinin “Müze Eğitime Etkisi” alt boyutuna ait görüşlerinde 1-5 yıl arası görevde olan sınıf öğretmenlerine göre, 20 yıl ve üzeri görevde olan sınıf öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Gürbüz (2017) yaptığı çalışmada ilkökul sınıf öğretmenlerinin “Müzelerin Eğitime Etkisi” alt boyutu puanları ile mesleki kıdem değişkeni arasında 1-5 yıl aralığında görevde olan sınıf öğretmenleri lehine anlamlı fark bulunduğunu ifade etmiştir. Bu araştırma ile mevcut araştırma sonuçlarının farklılık göstermesinin sebebinin, araştırmaya katılan öğretmenlerin kültürel farklılıklarından kaynaklı olabileceği düşünülebilir.

Araştırmamızda sınıf öğretmenlerinin ortalamalarına bakıldığında kıdem yılı arttıkça Müzelerde Eğitim Beklentileri alt boyutu görüşlerinin de arttığı görülmüştür. Araştırmamızda mesleki kıdemi az olan sınıf öğretmenlerinin müze

eđitimine dair dűşűncelerinin, mesleki kıdemi daha fazla olan sınıf ۆđretmenlerinin műze eđitimine dair dűşűncelerine oranla daha olumlu olduđu sonucuna ulařılmıştır.

Sınıf ۆđretmenlerinin műze eđitimine iliřkin gűrűřlerinin kıdem deđiřkeni ačíısından incelendiđinde mesleki kıdemi az olan ۆđretmenlerin mesleki kıdemi fazla olan ۆđretmenlere kıyasla daha istekli ve uygulamada daha aktif oldukları sonucuna ulařılmıştır. Solmaz (2015)'in yapmış olduđu çalıřmada hizmet sűresi 1-5 yıl arası olan, mesleki kıdemi az olan sınıf ۆđretmenlerinin eđitimde műze kullanımı uygulamalarında daha bilinçli oldukları sonucuna varmıřtır. Aynı zamanda Akman vd. (2015)'nin yapmış olduđu çalıřmada okul ۆncesi ۆđretmenlerinin műze eđitimine dair dűşűncelerini 41 ۆđretmen ile yarı yapılandırılmış gűrűřmeler yaparak aynı sonuçları elde etmiřtir. İki alıřma ile mevcut çalıřma ۆrtűřmektedir. Bunun sebebi eđitim fakűltelerinden yeni mezun sınıf ۆđretmenlerinin arařtırma ve incelemeye daha istekli olduđu dűřűnűlűrken, mesleki kıdemi yűksek olan sınıf ۆđretmenlerinin mesleki yıpranmışlık dűzeylerinin artması olabileceđi veya ۆđretmenlerin műzeye misafir olarak gitmek ile műzede eđitim almak arasındaki farkı bilmeyiřleri, műzeye giderken yařanılan problemler, izin alma sırasındaki bűrokratik zorluklar, rehberlerin olmayıřı olabileceđi řeklinde yorumlanabilir.

Arařtırmamızda kıdem yılı dikkate alındıđında ۆđretmenlerin birçođu için műzeler; toplumsal ve kűltűrel bađların kurulduđu bireyler arası etkileřimle dokunarak aktif ۆđrenmeyi sađlayan ortamlar olduđu sonucuna ulařılmıştır. Gűrbűz (2017) yaptıđı çalıřmada ۆđretmenlerin; ۆđrenenlerin felsefi açıdan geliřmesine ve estetik bakıř açısı kazanmasına sanat műzelerinin etkisinin bűyűk ۆlűde katkısı olduđu; műzeleri, geçmiřte yařamıř insanlar ile kűltűrel ve toplumsal iliřkilerin kurulduđu, etkileřim boyutu ile eđitimin yapıldıđı yer olarak tanımladıkları sonucuna ulařmıřtır. Neticede bu arařtırma ile mevcut çalıřma sonuçları birbiriyle benzerdir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Araştırmanın sonuç bölümünde, araştırma problemlerine dair ulaşılan bulgular ve yorumlara bakılarak varılan sonuçlar yer almaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinin “Müzelerin Eğitime Etkisi”, “ Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler”, “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutlarının ve “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” toplam puanlarının cinsiyet, öğrenim durumu ve kıdeme göre farklılaşp farklılaşmama durumuna ait elde edilen bulgulara dayalı olarak ortaya konan sonuçlar yer almaktadır.

Birinci alt probleme dair sonuçlarda, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin araştırmada kullanılan ölçeğin alt boyutu olan “Müzelerin Eğitime Etkisi”nde “kısmen”, “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler”, “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutlarına ve “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” ölçeğinin tamamına ait görüşlerinin “evet” düzeyinde olduğu görülmektedir. Ancak, boyutlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu durum, sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi görüşlerinin alt boyutlara göre farklılık göstermemekte olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

İkinci alt probleme dair sonuçlarda, sınıf öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşleri demografik değişkenler (cinsiyet, öğrenim durumu, mesleki kıdem değişkenleri) açısından incelendiğinde:

- Araştırmada, cinsiyet değişkeni açısından sınıf öğretmenlerinin ölçeğin tüm alt boyutları ile ölçeğin tamamına ait puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu da kadın ve erkek sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinde benzerlik olduğunu göstermektedir.
- Araştırmada, öğrenim durumu değişkeni açısından sınıf öğretmenlerinin tüm alt boyutları ile ölçeğinin tamamına ait puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu da lisans ya da yüksek lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinde benzerlik olduğunu ortaya koymuştur.
- Araştırmada sınıf öğretmenlerinin müze eğitimine dair düşüncelerinin mesleki kıdem değişkenine göre değişimi ele alınmıştır. “**Müzelerin**

Eğitime Etkisi” alt boyutuna göre sınıf öğretmenlerinin “Müze Eğitimine etkisi” alt boyutuna ait görüşlerinde; 1-5 yıl arası, 6-10 yıl arası ve 11-15 yıl arası görevde olan sınıf öğretmenlerine göre, 20 yıl ve üzeri görevde olan sınıf öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki kıdemi az olan sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinin, mesleki kıdemi fazla olan sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerine oranla daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

“Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” alt boyutu incelendiğinde; sınıf öğretmenlerinin Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentileri alt boyutu puanlarının kıdem açısından anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu da farklı kıdemlere sahip sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinde benzerlik olduğunu göstermektedir.

“Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” alt boyutu incelendiğinde; sınıf öğretmenlerinin Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi alt boyutu puanlarının kıdem açısından anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu da farklı kıdemlere sahip sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinde benzerlik olduğunu göstermektedir.

“Müzeler ve Müzelerde Eğitim” toplam puanları incelendiğinde; sınıf öğretmenlerinin Müzeler ve Müzelerde Eğitim toplam puanlarına ait görüşlerinde; 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 11-15 yıl arası görevde olan sınıf öğretmenlerine göre, 20 yıl ve üzeri görevde olan sınıf öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki kıdemi az olan sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerinin, mesleki kıdemi fazla olan sınıf öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüşlerine oranla daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

6.2 Öneriler

Bu bölümde araştırma bulgularına ve araştırmacının deneyimlerine dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

6.2.1 Millî Eğitim Bakanlığına Yönelik Öneriler

- Müzelerde uygulanan programlar eğitsel içeriklere sahip olmalı ve öğrencilere yaşlarına uygun bir şekilde sunulmalıdır. Sınıf düzeyi ve öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak tasarlanan programlar öğrenme deneyimini daha etkili ve anlamlı hale getirebilir. Bu

şekilde, öğrencilerin müzelerdeki eğitim programlarından en iyi şekilde faydalanmaları ve öğrenme sürecine katılımları artırılabilir.

- Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerine hizmet içi eğitim programları kapsamında müze eğitimi ile ilgili seminer ve kurslar verilmelidir. Bu eğitimler öncelikle kıdemi fazla olan öğretmenlerden başlayarak sonrasında tüm öğretmenlere sunulmalıdır. Ayrıca mesleki kıdemi az olan öğretmenler ile mesleki kıdemi fazla olan öğretmenler arasında etkileşim ve paylaşım sağlanmalıdır. Bu sayede deneyimli öğretmenlerin bilgi ve tecrübelerini paylaşabilecekleri, yeni öğretmenlerin gelişimlerine katkı sağlayacak bir ortam oluşturulabilir. Müze eğitimi konusunda düzenlenen seminerler ve kurslar, öğretmenlerin müzeleri etkin bir şekilde kullanma becerilerini artıracaktır.
- Müzeler ile okullarımız, Gençlik Spor Merkezleri koordineli şekilde çalışmalı ve bu birliktelik ile öğrencilerin öğrenme deneyimleri zenginleştirilmelidir.
- Millî Eğitim Bakanlığı müze müdürlükleri ile iş birliği halinde öğretmenler için “Müze El Kitabı” hazırlamalıdır. Bu kitap, öğretmenlere müze eğitimi konusunda ön bilgilendirme yapmayı ve ihtiyaç duydukları bilgilere kolayca ulaşılmasını sağlamayı amaçlamalıdır. Kitap, öğretmenlere müze eğitimi konusunda rehberlik ederek onların müzelerden en iyi şekilde faydalanmalarını sağlamalıdır. Böylece, öğretmenlerin müze ziyaretleri ve müze kaynaklarını kullanmaları daha etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirilebilir.

6.2.2 Öğretmenlere ve Öğretmen Yetiştirmeye Yönelik Öneriler

- Sınıf öğretmenleri, müzeleri öğrencilerin ihtiyaçlarını, ilgilerini ve beklentilerini karşılayan bir öğrenme ve öğretme ortamı olarak görmeliler ve kullanmalıdırlar. Müzeler, öğrencilere pratik deneyimler sunabilen bir uygulama laboratuvarı olarak değerlendirilmeli, bu şekilde öğrencilerin öğrenme sürecinde daha etkili deneyimler yaşamaları sağlanmalıdır.
- Üniversitelerin eğitim fakültesinden mezun olacak sınıf öğretmenleri adaylarına “Müze Eğitimi” dersi detaylı bir programla hazırlanmalı ve uygulamalı olarak verilmelidir. Bu ders, öğretmen adaylarının müzeleri etkin bir şekilde eğitim süreçlerine dahil etmeleri için gerekli bilgi, beceri

ve pedagojik yaklaşımları içermelidir. Öğretmen adaylarına müze eğitimi konusunda teorik bilgilerin yanı sıra pratik deneyimler de sunulmalıdır. Böylece mezun olan sınıf öğretmenleri, müzeleri sınıf ortamlarında etkili bir şekilde kullanabilme yeteneğine sahip olacaklardır.

- Sınıf öğretmenleri, belirli gün ve haftalarda müzelerle iş birliği yaparak müze gezisi düzenlemeli, eğitim ortamını müzelere taşıyarak, müzeleri sınıf dışı bir öğrenme ortamı olarak kullanmalıdır. Bu noktada, veliler ve okul idaresi de sınıf öğretmenini desteklemelidir. Okul idaresi geziye dair gerekli izin ve evrakların kolay hazırlanabilir olmasını sağlamalı, müze ziyaretlerini teşvik eden politikalar ve kaynaklar ile öğretmenleri desteklemelidir. Bu sayede müzelerde öğretim çalışmaları artırılarak öğrencilerin derinlemesine öğrenmeleri ve anlamaları sağlanabilir.
- Müzelerin kullanım sınırlılıkları dikkate alındığında özellikle küçük yaş grupları ya da özel öğretim öğrencileri ile müzelere gidilip gezilmesi zor olduğundan öğretmenler okullara gezici müzeleri davet edebilir ya da sanal müzeleri bu aşamada kullanılabılır.

6.2.3 Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Bu çalışma sadece sınıf öğretmenlerinin müze eğitime ait görüşlerinin demografik değişkenler olan cinsiyete, öğrenim durumuna ve kıdeme göre değişimlerini belirlemek amacıyla araştırılmıştır. Benzer bir uygulama branş öğretmenlerine yönelik uygulanabilir.
- Bu araştırmaya ek olarak farklı değişkenler ele alınarak Müzelerde Eğitim algılarının incelendiği farklı araştırmalar kurgulanıp çalışıldığında literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Araştırma sadece Bolu ili ve ilçelerindeki sınıf öğretmenleriyle sınırlıdır. Çalışmanın güvenilirliğini sağlamak için farklı illerde veya kırsal kesimde görevini ifa eden sınıf öğretmenleriyle de çalışılmalıdır.

7. KAYNAKÇA

(Bu tez çalışmasında APA 7th Edition atıf sistemi kullanılmıştır.)

- Abacı, O. (1996). *Okul Öncesi Eğitimde Müzelerin Etkin Kullanımı*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Adıgüzel, Ö. (2019). Müze Eğitimi Ve Yaratıcı Drama. *Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1(1), 23-43.
- Akbulut, Ö., & Çapık, C. (2022). Çok değişkenli istatistiksel analizler için örneklem büyüklüğü. *Journal of Nursology*, 25(2), 111-116.
- Akcan, S. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Okul Dışı Çevre Eğitimi Unsurları (Bilecik ili Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Akman, B., Özen Altınkaynak Ş., Ertürk, H. G., & Can Gül, Ş. (2015). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 97-115.
- Aktekin, S. (2008). Müze Uzmanlarının Okulların Eğitim Amaçlı Müze Ziyaretlerine İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* , 9.2, 103-111.
- Alkış, S., & Güleç, S. (2003). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Gezilerinin İletişimsel Boyutu. Bursa: *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16(1), 63-78
- Alpar, R. (2006). *Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Altunbaş, A., & Özdemir, Ç. (2012). Çağdaş Müzecilik Anlayışı ve Ülkemizde Müzeler. *Mesleki/Bilimsel Çalışmalar ve Yayınlar*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- Atagök, T. (1984). *Çağdaş Müzecilik Kavramı Doğrultusunda Türk Sanat Müzelerinin Kültürel etkinliklerinin saptanması*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul .
- Atalay, N. (2011). *İlköğretim I. Kademe Müze Eğitiminin Görsel Sanatlar Kültürüne Etkileri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Atilla, U., & Bulut, Ü. (2017). Müze Eğitiminin Çocuğun Görsel Sanatlar Eğitimine Etkileri. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 705-714.
- Ay, T. S., & Fidan, N. K. (2014). Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersinde Müzelerden Yararlanmaya İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 69-89.
- Ayaydın, A. (2017). Çoklu Zekâ Tabanlı Görsel Sanatlar Eğitiminde Bir Öğretim Yöntemi Olarak Müze Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 9-21.
- Aydoğan, B., & Evren, K. (2017). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında müze eğitimi ve uygulamaları dersi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International (AJESI)*, 7(1), 72-106.
- Bakan, F. (2003). *Eğitim Fakültelerinde Müze Eğitimi Ve Uygulamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Baloş, K., & Karadeniz, C. (2019). Okul Müzesi: Eğitim ve Okul Tarihine Etkileşimli Öğrenme Temelli bir Yaklaşım. *Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1(2), 153-173.
- Başıoğlu, Ö. Ü. N. (2022). Çocuk Edebiyatında Sanata Yolculuk: Müze Eğitimi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 12(1), 193-212,
- Baykan, Z. (2007). *Öğretim Programlarının Müze Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Beştepe, N. E. (2017). Resim İş Öğretmenliği Programında Müze Eğitimi Ve Uygulamaları Dersinin İşlevi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 77-86.
- Bilgin, İ., & Toksoy, A. (2007). Yapararak yaşayarak öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 163-169.
- Buyurgan, S. (2017). Verimli Bir Müze Ziyaretini Nasıl Gerçekleştirebiliriz? *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 317-343.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilgiler İçin Veri Analizi El Kitabı- İstatistik Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları ve Yorum* (15.Baskı), Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çakır İlhan, A., & Okvuran, A. (2001). Bir Eğitim Ortamı Olarak Müze Ve Müze Çalışmaları. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 11, 86-93.
- Çakır İlhan, A., Artar, M., Okvuran, A., & Karadeniz, C. (tarih yok). *Müze Eğitimi Akran Kitabı*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınevi.
- Çetin, Y. (2002). Çağdaş Eğitimde Müze Eğitiminin Rolü Ve Önemi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 8, 57-61.
- Çıldır, Z. (2007). *Öğretmenlerle Müzede Yetişkin Eğitimi Feza Gürsey Bilim Merkezi Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, Ö., & Kaya, Z. (2012). *Eğitim ile İlgili Temel Kavramlar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dengiz Uğur, Ö. (2019). *Mimarlık Öğrencilerinin Yaşadıkları Kentin Tarihi Mekanlarını Müze Eğitimi Bağlamında Deneyimlemelerine Yönelik Eğitim Paketi (Ankara ili Örneği)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Denizci, A., & Mirza, H. (2012). *Müze Eğitimi (1.Baskı)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları Devlet Kitapları.
- Dilli, R. (2017). Öğretmenlerin Müzelerin Öğrenme Ortamı Olarak Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 303-316.
- Dilli, R., & Dümençi, S. (2015). Okul Öncesi Dönemi Çocuklarına Anadolu'da Yaşamış Nesli Tükenmiş Hayvanların Öğretilmesinde Müze Eğitiminin Etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 40(181), 217-230
- Eguz, S. (2020). Availability of Virtual Museum Applications in Courses Based on the Views of Classroom Teachers. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 15(2), 194-207.
- Egüz, Ş. (2020). Sosyal Bilgiler Dersinde Müze Eğitimi Uygulamalarının Öğrenciler Üzerinde Etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(227), 245-270.
- Egüz, Ş., & Kesten, A. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Müze ile Eğitimin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Samsun İli Örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 81-104.

- Ekinci, B. (2021). Covid-19 Salgını Sürecinde Çevrimiçi Gerçekleştirilen Müze Eğitimi ve Uygulamaları Dersindeki Öğrenci Ürünlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 3(1), 56-73.
- Erbay, N.Ö. (2017). Müzeler Ve Engelli Ziyaretçilere Yönelik Eğitim Projeleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 345-358.
- Erem, E. (2017). Okul Öncesi Öğretmenliği Öğretim Programında Yer Alan Seçmeli Müze Eğitimi Dersinin Gerekliliğine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 31-42.
- Erem, E. (2019). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Seçmeli Müze Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli
- Genç, S., Buyurgan, S. (2018). The Effect of Museum Activities Based on Games to the Student Achievement and Their Attitude Towards Art Classes. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 19(3), 687-699.
- Güler, A. (2011). Planlı Bir Müze Gezisinin İlköğretim Öğrencilerinin Tutumuna Etkisi. *İlköğretim Online Dergisi*, 10(1), 169-179.
- Gürbüz, E. (2017). *Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Hooper-Greenhill, E., Evren, M., & Kapçı, E. (1999). *Müze Ve Galeri Eğitimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Hubbard, J., & Odebiyi, O. M. (2021). Examining elementary social studies preservice teachers' dispositional thinking about museum pedagogy. *The Journal of Social Studies Research*, 45(4), 227-239.
- ICOM Statutes (1987). Maison de l'Unesco, Paris Cedex 15.
- İlhan, A. (2017). Müze Eğitimi Alanında Yapılmış Tezler. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 93-104.
- Karadeniz, C., & Okvuran, A. (2014). Müzede Bir Gece: Ankara Üniversitesi Öğrencileri ile Çorum Arkeoloji Müzesi'nde Müze Eğitimi. *İlköğretim Online Dergisi*, 13(3), 865-879.
- Karadeniz, C., Okvuran, A., Artar, M., & İlhan, A. (2017). Müze Eğitiminde Dönüşümler: Kocaeli Müzesi'nde Eğitimcilerin Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 37-59.
- Karadoğan, S. (2016). Eğitimde Sınıf-Okul Dışı Öğrenme Uygulamaları Ve Yaşanan Sorunlar. *Türkiye'de Eğitim Sorunlarına Yönelik Akademik Değerlendirmeler ve Çözüm Önerileri-1*, 47-84, İstanbul: Maya Akademi Yayıncılık.
- Karakuş, D. P. (2012). Müzelerde Uygulanabilecek Müze Eğitim Etkinlikleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 2(1), 131-13.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karnezou, M., Avgitidou, S., & Kariotoglou, P. (2013). Links between teachers' beliefs and their practices in a science and technology museum visit. *International journal of science education, part B*, 3(3), 246-266.
- Karnezou, M., Pnevmatikos, D., Avgitidou, S., & Kariotoglou, P. (2021). The structure of teachers' beliefs when they plan to visit a museum with their class. *Teaching and Teacher Education*, 99, 103254.

- Kayabaşı, Y. (2012). Öğretmenlerin Öğretim Sürecinde Kullandıkları Öğretim Yöntem Ve Teknikleri İle Bunları Tercih Etme Nedenleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(27), 45-65.
- Kayhan Altay, M., & Yetkin Özdemir, E. (2022). The use of museum resources in mathematics education: a study with preservice middle-school mathematics teachers. *Journal of Education for Teaching*, 49(3), 1-14.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kızılkaya, M. Ö. (2020). Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan İle Müze Eğitimi Üzerine Söyleşi. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 2(1), 1-14.
- Kisiel, J. F. (2003). Teachers, museums and worksheets: A closer look at a learning experience. *Journal of Science Teacher Education*, 14(1), 3-21.
- Kisiel, J. F. (2003). *Revealing teacher agendas: An examination of teacher motivations and strategies for conducting museum fieldtrips*. University of Southern California.
- Kisiel, J. F. (2005). Understanding elementary teacher motivations for science fieldtrips. *Science education*, 89(6), 936-955.
- Koçak Kaya, S. (2010). *İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitimi Dersindeki Müze Etkinliklerine Yönelik, Öğrenci, Öğretmen ve Müze Yetkililerinin Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Köksal, O. (2016). *Öğretim ilke ve yöntemleri çağdaş uygulamalarla yöntem ve teknikler*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Kuruoğlu, M. N. (2002). Müzelerin Eğitim Ortamı Olarak Kullanımı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 275-285.
- Mackety, D. M., & Applegate, B. (2003). Museum Learning Environments: Teachers' Preferences. *Online Submission*.
- Mamur, N. (2015). Resim-İş (Görsel Sanatlar) Öğretmen Eğitimi "Müze Eğitimi Ve Uygulamaları" Dersinde Görsel Kültür Kuramı. *Education Sciences*, 10(1), 29-53.
- MEB, (2008). *İlköğretim 1-8. Sınıflar Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi İle Fen Ve Teknoloji Dersi Öğretim Programlarında "Müze İle Eğitim"*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB, (2017). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul Ve Ortaokul 4, 5, 6 Ve 7. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Mercin , L. (2002). İlköğretim Kurumlarında Müze Eğitiminin Sanat Eğitimi İçerisindeki Rolü. *Gazi Üniversitesinin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu*, Ankara: Gazi Üniversitesi , 1 , 341-349.
- Mercin, L., & Alakuş, A. (2005). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Programlarının "Müze Eğitimi ve Uygulamaları" Dersi Açısından Değerlendirilmesi. *Sanat Dergisi*, (8), 1-10.
- Metan, A. E. (2007). İlköğretim Okullarının Birinci Kademesinde Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Müzeleri Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Kullanmalarına Yönelik Görüşleri. *Gazi Üniversitesi, Ankara*.
- Morentin, M., & Guisasola, J. (2015). The role of science museum field trips in the primary teacher preparation. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 13, 965-990.
- Onur, B. (2012). *Çağdaş Müze, Eğitim Ve Gelişim: Müze Psikolojisine Giriş*. İmge Kitabevi Yayınları.

- Oruç, S., & Altın, B. N. (2008). Müze Eğitimi Ve Yaratıcı Drama. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(35), 125-137.
- Özmen, S. (2018). Müze Eğitiminin Gelişimi. *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 301-324.
- Öztürk, A. (2019). *Okul dışı öğrenmeye ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Öner, G., Oğukağan Uyar, F., Öner, D. (2019). Opinions of Museum Experts Regarding Educational Function and Use of Museums. *Kastamonu Education Journal*, 27(6), 2440-2457.
- Önder, A., Abacı, O., & Kamaraj, I. (2009). Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Marmara Örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 103-117.
- Paykoç, F., & Baykal, S. (2000). Müze Pedagojisi: Kültür, İletişim ve Aktif Öğrenme Ortamı Olarak Müzelerin Etkililiğine İlişkin bir Çalışma. *Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme ve Yerelleşme*, Üçüncü Uluslararası Tarih Kongresi, İstanbul, 102-114.
- Sağır, E., Demirdelen, H., & Alpagut, A. (2017). Anadolu Medeniyetleri Müzesi Eğitim Etkinlikleri Ve Müze Eğitim Atölyesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 385-388.
- Sağlamgöncü, A. (2023). Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitiminde Müze Eğitimi ile İlgili Yapılan Araştırmalara Yönelik Bir Meta-Sentez Çalışması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 308-334.
- Salbacak, Z. (2011). *Müze Eğitimi Alanında Yapılmış Olan Lisansüstü Tezlerin Ve Bitirme Projelerinin Belirlenen Ölçütlere Göre İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Seidel, S., & Hudson, K. (1999). *Müze Eğitimi ve Kültürel Kimlik*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sofuoğlu, S. (2019). *Müze Eğitiminin Eleştirel Düşünme Eğilimine ve Problem Çözme Becerisine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Solmaz, K. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Müze Eğitimine Yönelik Görüşleri Ve Uygulamaları. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), (40-54).
- Sölpük, R., Mirza, H., Doğan, M., Dağ, S., Şener, İ., & Kaşıkçı, M. (2009). *Görsel Sanatlar ve Spor Lisesi Müze Eğitimi Dersi Öğretim Programı*, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.
- Storksdieck, M. (2001). Differences in teachers' and students' museum field-trip experiences. *Visitor Studies Today*, 4(1), 8-12.
- Şahan, M. (2005). Müze Ve Eğitim. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 487-501.
- Şar, E., & Sarkol, T. (2013). Eğitim Fakültelerinde Müze Eğitimi Dersi Gerekliliği Üzerine. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 83-90.
- Şentürk, M., Koca, M. K., & GAZEL, A. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenleri ve 7. sınıf öğrencilerinin müze kullanımına ilişkin görüşleri: Manisa ili örneği. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(13), 119-133.
- Tal, R., Bamberger, Y., & Morag, O. (2005). Guided school visits to natural history museums in Israel: Teachers' roles. *Science education*, 89(6), 920-935.
- Taş, A. M. (2012). Primary-Grade Teacher Candidates' Views on Museum Education. *Online Submission*, US China Education Review, A(6), 606-612.

- Tan, M., Temiz, B.K., (2003). Fen öğretiminde bilimsel süreç becerilerinin yeri ve önemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(13), 89-101.
- Temur, S. & Topkaya, Y., (2023). 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Müze Kullanımı Bakımından İncelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*, 13(1), 281-307.
- Tezcan Akmehtmet, K., & Ödekan , A. (2006). Müze Eğitiminin Tarihsel Gelişimi. *İTÜ Dergisi/b*, 3(1), 47-58.
- Tural, A. (2018). Metaphors of Social Studies Teacher Candidates on Museum Concept. *Journal of Education and Training Studies*, 6(4), 32-37.
- Uppin, H., & Timoštšuk, I. (2022). Teaching in a natural history museum: what can we learn from Estonian elementary school teachers?. *Cultural Studies of Science Education*, 17(4), 1159-1192.
- Türkmen, H., Zengin, M., Kahraman, Z. (2018). Müze Uzmanlarının Müzelerin Eğitimdeki Rolü Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama Ve Araştırma Merkezi Estüdam Eğitim Dergisi*, 3(2), 32-44.
- Wright-Maley, C., Grenier, R., & Marcus, A. (2013). We need to talk: Improving dialogue between social studies teachers and museum educators. *The Social Studies*, 104(5), 207-216.
- Wunder, S. (2002). Learning to teach for historical understanding: Preservice teachers at a hands-on museum. *The Social Studies*, 93(4), 159-163.
- Yeşilyurt, E. (2020). Öğretmenin Pusulası: Genel Öğretim İlkeleri. *Ekev akademi dergisi*, (83), 263-288.
- Yeter, F. & Kurtde Fidan, N. (2018). İlkokul 4.Sınıf Öğrencilerinin Müze Metaforları. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 174-194.
- Yıldırım, E. (2017). Müzelerin Eğitimde Kullanımına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri. *HAYEF Journal of Education*, 14(2), 113-129.
- Zilcioğlu, Ş., & Onur, B. (2008). *Avrupa'da Çocuk Müzeleri Ve Müze Eğitimi" Almanya Örneği*. Ankara Üniv0ersitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

8. EKLER

Ek 1: Etik Kurul Raporu

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Belgin GÖKDEMİR
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
Sınıf Eğitimi ABD

Sayın Belgin GÖKDEMİR,

“Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi (Bolu İli Örneği)” adlı İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna yapmış olduğunuz başvuru (Protokol NO. 2021/184) kurulumuzun 29.04.2021 tarihli ve 2021/04/29 toplantısında değerlendirilerek etik olarak uygun bulunmuştur. Bilgilerinize sunarız.

Prof. Dr. Mahmut COŞKUN (Başkan)

Pr. Dr. H. Birol YALÇIN (Üye)

Prof. Dr. Altay EREN (Üye)

Prof. Dr. H. Birol YALÇIN (Üye)

Doç. Dr. Seval ALKOY (Üye)

Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU (Üye)

Av. Zühal Demirci (Üye)

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Saya : E-79594239-302.14-2100098989
Konu : Araştırma İzni (Belgin GÖKDEMİR)

08.09.2021

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 08.07.2021 tarihli ve E-53422635-605.01-2100064184 sayılı yazımız.
b) Milli Eğitim Bakanlığının (Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğü) 06.09.2021 tarihli ve 309866979 sayılı yazısı.

Enstitünüz Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Belgin GÖKDEMİR'in tez çalışması kapsamında uygulama yapma talebinin uygun görüldüğü ile ilgili olarak Bolu Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün ilgi (b) yazısı ilişiktir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Aydın HİLM
Rektör Yardımcısı

Ek: Yazı (7 Sayfa)

Ek 3: Müzeler ve Müzelerde Eğitim Ölçeği Kullanım İzni

Belgin canel
14.2021 Per 15:00

Elif hocam merhabalar; ben Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi sınıf eğitiminde yüksek lisans öğrencisi ve aynı zamanda Milli Eğitimde Sınıf Öğretmeni Belgin Gökdemir, "**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZE EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**" isimli yüksek lisans tezi size mi ait acaba araştırmada kullandığınız Müzeler ve Müzelerde Eğitim Ölçeğinizi siz mi hazırlamıştınız hocam, eğer izniniz olursa araştırmamda kullanmak isterim hocam.

Kime: Siz

İLGİLİ MAKAMA

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı “Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” yüksek lisans tezini için tarafımda hazırlanan “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” ölçeğinin, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi olan Belgin GÖKDEMİR’in “ Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi” çalışması için atıfta bulunmak üzere kullanılmasına izin veriyorum.

Elif GÜRBÜZ

İLGİLİ MAKAMA

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı “Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” yüksek lisans tezini için tarafımda hazırlanan “Müzeler ve Müzelerde Eğitim” ölçeğinin, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi olan Belgin GÖKDEMİR’in “ Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi” çalışması için atıfta bulunmak üzere kullanılmasına izin veriyorum.

Elif

EK 4: KİŞİSEL BİLGİ FORMU VE ÖLÇEK

ANKET

Sayın Meslektaşım,

Bu anketin uygulanma amacı, “Sınıf Öğretmenlerinin Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” konulu yüksek lisans tezi için gerekli bilimsel verileri toplamaktır. Bu amaçla siz değerli eğitimcilerimizin görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırmanın amacına ulaşması için, anket maddelerinin düşüncelerinizi yansıtacak şekilde samimi bir dille cevaplandırılması büyük önem taşımaktadır.

Anketimiz iki bölümden oluşmaktadır. I. Bölümde “Kişisel Bilgiler”, II. Bölümde “Müzelere ve Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Görüşler” yer almaktadır.

Anketi doldurmak için ayıracağınız zaman ve değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

I. BÖLÜM -KİŞİSEL BİLGİLER

1)Cinsiyetiniz	1() Bayan	2() Bay	
2)Yaş aralığınız	1 ()21-29	2()30-39	3()40-49
	4()50 ve üzeri		
3)Mezun olduğunuz okul	1()Eğitim Fakültesi		
	2() Eğitim Enstitüsü		
	3()Yüksek Lisans-Doktora		
	4() Diğer..... (Yazınız.)		
4)Mesleki kıdeminiz	1()1-5 yıl		
	2()6-10 yıl		
	3()11-15 yıl		
	4()16-20 yıl		
	5()21 yıl ve üzeri		
6)Medeni durumunuz	1()Evli	2()Bekar	
7)Kaçınıcı sınıfları okutuyorsunuz?	1()I. Sınıf	2()II. Sınıf	

3()III. sınıf 4()IV. sınıf

8)Okuldaki göreviniz

1() Yönetici

2()Öğretmen

II. BÖLÜM-MÜZELERE VE MÜZELERİN EĞİTİM AMAÇLI KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER

Aşağıda müzelere ve müzelerin eğitim amaçlı kullanılmasına ilişkin verilen ifadeleri okuduktan sonra size uygun gelen seçeneğin altındaki kutucuğa “X” işaretini koyarak görüşünüzü belirtiniz.		Evet 3	Kısme n 2	Hayır 1
01	Müze, kültürel ve toplumsal bağların kurulduğu iletişim ve etkileşim ile eğitimin sağlandığı yerdir.			
02	Ülkemizdeki müzelerde eğitim mümkündür.			
03	Sanat müzeleri, kişinin felsefi ve estetik bakış açısına olumlu katkıda bulunur.			
04	Müzelerimizde eğitim amaçlı teknoloji kullanılmaktadır.			
05	Müzelerimizde eğitim sınıfları mevcuttur ve eğitsel etkinlikler bu sınıflarda yapılmaktadır.			
06	Müzelerimiz ziyaretçilerin gereksinimleri ve tercihleri hakkında araştırma yaparak çok iyi hizmet sunmaktadırlar.			
07	Genellikle derslerimi işlerken müzelerden faydalanırım.			
08	Müzelerde, müze eğitimcileri bizlere ve öğrencilerimize eğitsel açıdan yardımcı oluyorlar.			
09	Müzelerde yapılan etkinlikler yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımına uygun			

	yapılmalıdır.			
10	Ülkemizdeki müzelerde, müze deneyimleri yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımına uygun yapılmaktadır.			
11	Gittiğim müzelerde eğitsel etkinlikleri içeren programlar yapılıyor.			
12	Müzelerde ziyaretçilerin yaratıcılıklarını sergileyecek, öğrenmelerini bireyselleştirerek onlara yeni değerler katacak etkinliklerin ve projelerin yapılması müzeye olan ilgiyi artıracaktır.			
13	Yaptığım müze ziyaretlerinin bana yeni değerler katarak verimli bir öğrenme sağladığını düşünüyorum.			
14	Müzelerimizde farklı yaş gruplarından çocuklarımız için yaşa uygun program sunulmaktadır.			
15	Müzeler, araştırma merkezleri ve eğitim fakülteleri ile iş birliği içinde çalışmalıdır.			
16	Ülkemizdeki müzeler, araştırma ve bilim merkezleriyle, eğitim fakülteleriyle iş birliği içinde çalışıp yaptıkları projeler ve uygulamalarla bizlere farklı öğrenme ortamları sunmaktadır.			
17	Müze gezilerinde öğrencilerin öğrenmeleri için verilen zaman yeterlidir.			
Aşağıda müzelere ve müzelerin eğitim amaçlı kullanılmasına ilişkin verilen ifadeleri okuduktan sonra size uygun gelen seçeneğin altındaki kutucuğa “X” işaretini koyarak görüşünüzü belirtiniz.		Evet 3	Kısmen 2	Hayır 1
18	Öğretmenlik eğitimim esnasında “Müze Eğitimi”ne ilişkin bilgiler aldım.			

19	Müzeler ile okullar iş birliği içinde çalışmalıdır.			
20	Müzede bulunan bir eserin resmini ya da maketini yaptırmak öğrencinin psikomotor gelişimini sağlayacaktır.			
21	Müzede sergilenen bir eser hakkında öğrencinin duygu ve düşüncelerini yazması, o eser ile ilgili hikâye oluşturması öğrencinin duyuşsal öğrenmesinin yanı sıra dil zekâsını da geliştirir.			
22	Müze mekânlarının sanal ortama taşınması müzeye gitme imkânı olmayan öğrenciler için olumlu bir gelişme olup ilgi çekici olabilmektedir.			
23	Müze eğitimi, çocuklarda estetik farkındalık yaratır ve bu farkındalığın gelişmesini sağlar.			
24	Müzelerimizde eğitim, aktif- keşfedici öğrenme yaklaşımına uygun dokunmalı ve etkileşimli öğrenme deneyimleriyle verilmektedir.			

EK 5: Tez Savunma Jürisi

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Sayı : E-53422635-302.14.05-2300086366
Konu : Tez Savunma Jürisi (Belgin
GÖKDEMİR)

12.07.2023

DAĞITIM YERLERİNE

Enstitümüz Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi 26653358244 No.lu yüksek lisans öğrencisi Belgin GÖKDEMİR'in tez savunma sınavında jüri üyesi olarak görevlendirilmiş bulunmaktasınız.

Tez danışmanı tarafından gönderilen tezde veya tez benzerlik raporundaki verilerde gerçek bir intihal tespiti halinde 10 gün içerisinde hazırlayacağınız intihale ilişkin raporu Enstitü Müdürlüğümüze (E-posta veya kargo ile) göndermeniz gerekmektedir.

İntihale ilişkin herhangi bir tespitiniz yok ise 28/07/2023 tarihinde saat 10:30'da kurum dışından katılacak jüri üyesinin online katılımı ile yapılacak olan tez savunma sınavına iştirakinizi rica eder, jüri üyeliği için ayıracağınız zaman, emek ve katkılarınız için teşekkürlerimizi sunarız.

S.No	Unvanı Adı Soyadı	Kurumu	Ana Bilim Dalı
Asıl Üyeler			
1	Dr. Öğr. Üyesi Azize YASA (Danışman)	BAİBÜ	Temel Eğitim
2	Prof. Dr. Adnan ALTUN	BAİBÜ	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
3	Dr. Öğr. Üyesi Fatıma Betül DEMİR	Bartın Ü.	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Yedek Üyeler			
1	Doç. Dr. Önder ERYILMAZ	Amasya Ü.	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
2	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YILMAZ	BAİBÜ	Temel Eğitim

Prof. Dr. İbrahim KÜRTÜL
Müdür

DAĞITIM LİSTESİ

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Azize YASA

Sayın Prof. Dr. Adnan ALTUN

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YILMAZ

Sayın: Dr. Öğr. Üyesi Fatıma Betül DEMİR- Bartın Üniversitesi

Sayın: Doç. Dr. Önder ERYILMAZ- Amasya Üniversitesi

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Belgin GÖKDEMİR

Eğitim Durumu :

...

Li ...